

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 15

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

54 tomas
2011 m. sausio 18 d.

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys	Puslapis
	I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės	
	REZOLIUCIJOS	
	Regionų komitetas	
	86-oji plenarinė sesija, 2010 m. spalio 5, 6 d.	
2011/C 15/01	Rezoliucija dėl Kankuno aukščiausiojo lygio susitikimo klimato kaitos klausimais. RK indėlis į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių 16-ąją konferenciją, vyksiančią 2010 m. lapkričio 29–gruodžio 10 d.	1
	NUOMONĖS	
	Regionų komitetas	
	86-oji plenarinė sesija, 2010 m. spalio 5, 6 d.	
2011/C 15/02	Perspektyvinė nuomonė „Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ateities aplinkos politikoje“	4
2011/C 15/03	Nuomonė „Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ “	10
2011/C 15/04	Nuomonė „BVP ir kiti rodikliai pažangai vertinti“	17

LT

Kaina:
4 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys (tęsinys)	Puslapis
2011/C 15/05	Nuomonė „Privačiųjų ir viešųjų investicijų telkimas ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniais pokyčiams skatinti. Viešojo ir privatačio sektorių partnerystės plėtojimas“	23
2011/C 15/06	Nuomonė „Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategija“	26
2011/C 15/07	Nuomonė „Europos skaitmeninė darbotvarkė“	34
2011/C 15/08	Nuomonė „Kova su benamyste“	41
2011/C 15/09	Nuomonė „Europos kaimynystės politikos, ypač Rytų partnerystės iniciatyvos įgyvendinimas. Moldovos Respublikos vietos ir regionų valdžios institucijų modernizavimas, reformos ir administraciniai gebėjimai“	46
2011/C 15/10	Nuomonė „Vietos ir regionų valdžia Gruzijoje. Gruzijos ir ES bendradarbiavimo plėtojimas“	51

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

86-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2010 M. SPALIO 5, 6 D.

Rezoliucija dėl Kankuno aukščiausiojo lygio susitikimo klimato kaitos klausimais. RK indėlis į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių 16-ąją konferenciją, vyksiančią 2010 m. lapkričio 29–gruodžio 10 d.

(2011/C 15/01)

REGIONŲ KOMITETAS

Dėl ES skubios būtinybės siekti tolesnės pažangos dėl pasaulinės klimato kaitos darbotvarkės

1. nepamiršo savo įsipareigojimo, išdėstyto 2009 m. birželio mėn. RK plenarinės sesijos priimtoje rezoliucijoje dėl **Kopenhagos aukščiausiojo lygio klimato kaitos klausimų**;

2. dar kartą patvirtina, kad visapusiškai remia **tarptautinį klimato kaitos susitarimą**, kad iki 2012 m. visuotinis atšilimas neviršytų daugiau kaip 2 laipsnių pagal Celsijų;

3. apgailestauja, kad, nepaisant **pasaulio dėmesio klimato kaitai** ir aplinkos klausimams besirengiant Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui, pasiektas susitarimas nepateisino ES įvairių svarbių klimato kaitos politikos suinteresuotųjų subjektų, tarp jų ir vietos ir regionų valdžios institucijų, didelių lūkesčių;

4. pritaria Europos Komisijos pastangoms užtikrinti **privatumą tarptautinį susitarimą dėl išmetamo šiltnamio efekta sukeliančių dujų kiekio mažinimo** ir ragina ES kalbėti vienu ryžtingu balsu Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBBKK) šalių 16-oje konferencijoje Kankune remiantis Lisabonos sutarties dvasia ir kontekstu ir susigrąžinti lyderio vaidmenį tarptautinėse klimato kaitos derybose;

5. pripažįsta, kad ES klimato kaitos tikslai gali būti pasiekti tik tada, jei būsimi **išmetamųjų teršalų sumažinimo įsipareigojimai bus teisingai paskirstyti** visai tarptautinei bendrijai, tinkamai atsižvelgiant į skirtingus šalių ir regionų pajėgumus

ir skirtingą pradinę padėtį, ir bus pasiektas viso pasaulio sutarimas imtis ryžtingų veiksmų remiantis pagrindiniais nuolatinės stebėsenos, ataskaitų teikimo ir patikrinimo standartais (*angl.* MRV);

6. pripažįsta būtinybę aktyviau siekti kovos su klimato kaita pažangos ES, ir toliau **nustatyti plataus užmojo tikslus** ir remti bei skatinti jų įgyvendinimą visų pirma vietos ir regionų lygiu, taip pat ragina Tarybą ir Komisiją pritaikyti ir sustiprinti savo ES klimato kaitos politikos strategiją tuo atveju, jei nebus pasirašyta tarptautinė sutartis dėl klimato kaitos;

7. ypač tikisi, kad bus sudarytas **susitarimas dėl būtinos struktūros** šiais klausimais: prisitaikymas prie klimato kaitos ir jos pasekmių švelninimas, finansavimas, dėl miškų naikinimo (*angl.* REDD) susidarančio išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas, tarptautinio oro ir jūrų transporto masto mažinimas, naujų anglies dioksido rinkos mechanizmų sukūrimas, taip pat parama labiausiai paveiktoms besivystančioms ir mažiausiai išsivysčiusioms šalims;

Dėl vietos ir regionų valdžios institucijų pagrindinio vaidmens

8. pakartoja savo tvirtą įsipareigojimą siekti **ES „20–20–20“ tikslų** ir ragina subnacionalinę valdžios lygmenį visame pasaulyje investuoti į kovą su klimato kaita, didinti visuomenės informuotumą, užsitikrinti viešąją politinę paramą, sutelkti įmonių investicijas ir finansavimo šaltinius, taip pat skatinti gamintojus ir vartotojus keisti savo elgseną ir siekti tausesnio išteklių naudojimo ir klimatui palankesnės ekonomikos;

9. pabrėžia, kad RK pasiūlytas Vietos ir regionų valdžios institucijų **teritorinis paktas dėl strategijos „Europa 2020“** galėtų būti labai svarbi kovos su klimato kaita priemonė, kadangi iniciatyvos „Tausiai išteklius naudojanči Europa“ tikslus bus galima veiksmingai pasiekti tik palaikant glaudžius Europos, nacionalinio, regionų ir vietos valdžios partnerystės ryšius, grindžiamus subsidiarumo principu;

10. yra pasirengęs **tikslą padidinti iki 30 proc.**, jei bus įvykdytos tam tikros sąlygos;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija išanalizavo galimybes sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį **daugiau nei 20 proc.** Komitetas apgailestauja, kad Komisija, remdamasi šia analize, mano, jog dabartinėmis sąlygomis ES negali vienašališkai iki 30 proc. padidinti sumažinimo tikslo ir šiuo metu ji nesiima tolesnių politinių iniciatyvų;

12. pabrėžia pastangas tų Europos miestų ir regionų, kurie priėmė vietos arba regionų klimato ir energetikos strategijas su konkrečiais klimato kaitos sušvelninimo tikslais ir pasirašė **Merų paktą**, kuriuo siekiama iki 2020 m. išmetamų anglies dioksido dujų kiekį sumažinti bent jau 20 proc.;

13. ragina Tarybą ir Europos Komisiją **įtraukti RK į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBBKK) šalių 16-osios konferencijos Kankune rengimo procesą** ir visapusiškai bei tinkamai pripažinti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos pasekmių švelninimo priemones;

Dėl klimato kaitos problemų ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos įtraukimo į tarpšakinę politiką

14. mano, kad tikslas prisitaikyti prie klimato kaitos ir sušvelninti padarinius turi būti aiškiai **įtrauktas** į visų sričių dabartinę ES politiką, įskaitant ES žemės ūkio ir kaimo plėtros, kovos su miškų naikinimu, transporto, biologinės įvairovės, vandens ir atliekų tvarkymo politiką ir į sanglaudos, pramonės, žemės ūkio ir ES vystomojo bendradarbiavimo politikos finansavimo programas;

15. ragina Europos Komisiją parengti išsamų **transporto ir klimato kaitos paketą** ir primena, kad oro ir jūrų transporto įtraukimas į prekybos apyvartinius taršos leidimus sistema būtų svarbus žingsnis mažinant išmetamo anglies dioksido kiekį; mano, kad šiame dokumentų pakete turėtų būti atsižvelgta į ypatingą salų ir atokiausių regionų padėtį, nes jie itin priklauso nuo oro ir jūrų transporto, todėl reikėtų siekti pusiausvyros tarp CO₂ mažinimo tikslo ir labai brangiai kainuojančių priemonių, skirtų kovoti su klimato kaita šiuose regionuose;

16. mano, kad ES, remdamasi strategija „Europa 2020“ dėl tvaraus ekonomikos augimo („Naujas ekologinis planas“), turi pradėti įgyvendinti konkrečius projektus, padedančius jai pereiti prie **mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos** ir tapti klimatui palankiausiu regionu pasaulyje;

17. mano, jog ES energetikos politika turi suteikti lemiamą postūmį inovacijoms, susijusioms su **mažo anglies dioksido kiekio technologijomis ir energijos vartojimo efektyvumu**, kad inovacijos, energijos vartojimo efektyvumas ir ankstyvas naujų technologijų įdiegimas užtikrintų Europos įmonėms vado-

vaujantį vaidmenį pagrindiniuose ekologiškos ekonomikos sektoriuose;

18. primena, kad norint pagal 20-20-20 tikslus įgyvendinti energijos taupymo uždavinius, reikės **didelių investicijų** į pramonę, transportą ir būstą, taip pat visuomeninius ir komercinius pastatus;

19. mano, kad anglies dioksido mokestis arba kita tiesioginio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apmokestinimo forma gali praversti tiek skatinant vartoti mažiau ir švaresnės energijos, tiek telkiant finansinius išteklius, kad būtų užtikrintos permamos, reikalingos kovoti su klimato kaita;

20. todėl siūlo sukurti **naujus instrumentus**, kurie būtų laikomi struktūrinių fondų prioritetais arba atskirą energetikos investicijų fondą;

21. yra įsitikinęs, kad perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos turi vykti **socialiai atsakingai ir ekonomiškai perspektyviai**, t. y. ne tik kuriant naujas „žaliąsias“ darbo vietas, bet ir išsaugant ir, jei būtina, pritaikant esamas darbo vietas;

22. rekomenduoja **kurti** tokias **strategines viešojo ir privataus sektoriaus partnerystes** kaip mažųjų ir vidutinių įmonių bei vietos ir regionų valdžios institucijų susivienijimai, siekiant toliau plėtoti ir diegti mažo anglies dioksido kiekio technologijas, ir ragina regionus ir miestus sudaryti vietos viešojo ir privataus sektoriaus partnerių veiksmų paktus, kuriuose būtų išdėstytos konkrečios priemonės klimato kaitos problemai spręsti ir 20-20-20 tikslams pasiekti;

ES pirmavimas pasaulyje klimato srityje. Daugiapakopis valdymas ir vietos bei regionų valdžios institucijų biudžetiniai įgaliojimai

23. pabrėžia, jog norint, kad ES veiksmai klimato kaitos srityje būtų veiksmingi, būtina juos **koordinuoti** vietos, regionų, nacionaliniu, Europos ir pasaulinio valdymo lygiais;

24. pažymi, kad labai svarbu apsvaistinti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį kovojant su klimato kaita. Atsižvelgiant į tai ir taikant subsidiarumo principą, pabrėžiamame būtinybę atsižvelgti į šiuos valdymo lygmenis, kadangi jie, be kita ko, yra įgalioti regionų ir vietos lygiu rengti klimato kaitos pasekmių švelninimo ir prisitaikymo prie jos planus ir imtis kitų veiksmų, turinčių lemiamos reikšmės sprendžiant klimato kaitos problemą;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad **miestų rajonai** išskiria 75 proc. CO₂ kiekio, todėl jie pirmiausia turėtų stoti į kovą su klimato kaita ir nurodo, kad nepavykus Kopenhagoje pasiekti susitarimo dėl privalomų tikslų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimu, vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka ypač sunki užduotis imtis ryžtingų ir skubių veiksmų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos pasekmių švelninimo srityje; **Merų paktas** yra svarbus žingsnis teisinga linkme;

26. pažymi, kad ES **ekologiškos ekonomikos ir klimato kaitos politikos sinergijos vizija** galėtų įkvėpti likusį pasaulį, jei būtų pripažįstamas ir didinamas vietos ir regionų valdžios institucijų potencialas;

27. pabrėžia, kad ši vizija turėtų apimti **integruotą, novatorišką** transporto, statybos ir energijos gamybos **priemonių paketą**, kuris lemtų naują pramoninę revoliuciją, įtraukiančią į energijos gamybą individualius namų ūkius;

28. ragina Europos Komisiją ir Tarybą susigrąžinti **ilgalaikio ir patikimo lyderio** pozicijas visuotinės klimato kaitos politikos procese plėtojant ir stiprinant vietos, subnacionalinio, nacionalinio arba regioninio lygmens įgūdžius, gebėjimus ir institucijas ir ragina Europos Komisiją propaguoti šį požiūrį santykiuose su pasauliniais partneriais;

29. tvirtai tiki Europos vietos ir regionų valdžios institucijų galimybėmis prisidėti prie ES pirmavimo pasaulyje, rodant kitiems sektiną pavyzdį, ir todėl nekantriai laukia, kol galės pasinaudoti **Susitarimo memorandumu, pasirašytu su JAV merų konferencija**, kuris turėtų užtikrinti, kad Europos ir JAV savivaldybės pasiektų konkrečių tikslų prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos pasekmių švelninimo srityje;

30. primygtinai rekomenduoja organizuoti vietos ir regionų valdžios institucijoms mokymus, kaip spręsti klimato kaitos klausimą žemiausiu lygmeniu ir kaip organizuoti **informavimo kampanijas** piliečiams;

31. primygtinai rekomenduoja klimato kaitą įtraukti į **visų valdymo pakopų biudžetą** ir šiuo tikslu:

- a) pakartoja, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi būti kuo skubiausiai aprūpintos **atitinkamomis europinėmis priemonėmis**, padedančiomis vietos ir regionų mastu spręsti klimato kaitos klausimus, nacionalinės finansavimo sąlygos turi būti koreguojamos ir lengviau prieinamos Europos investicinio banko paskolos,
- b) atkreipia dėmesį į tai, kad dabartinė finansų krizė užkrauna papildomą našta savivaldybių biudžetams. Todėl pabrėžia tinkamų **subsidijų ir paskatų** naudą vietos ir regionų valdžios institucijoms propaguojant energijos vartojimo efektyvumą, tvarios energijos ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių politiką; ragina sustiprinti programą „**Pažangi energetika Europai**“, kartu geriau ją pritaikant naujiems vietos ir regionų valdžios institucijų poreikiams tenkinti,
- c) rekomenduoja atliekant **ES biudžeto peržiūrą** klimato kaitos iššūkiams suteikti **horizontalųjį prioritetą** tokiose esamose finansavimo struktūrose, kaip struktūriniai fondai, BŽŪP ir bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos,

d) siūlo didelę **pajamų** iš Europos prekybos apyvartiniais taršos leidimais dalį skirti vietos ir regionų valdžios institucijoms prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos pasekmių švelninimo priemonėms vietos lygiu įgyvendinti, ir siūlo iš tarptautinės anglies rinkos gautas **lėšas** panaudoti besivystančiose šalyse įgyvendinamiems projektams remti,

e) primena svarbų **ES struktūrinių fondų** vaidmenį mažinant skirtumus ir sudarant visiems regionams galimybes pasinaudoti moksliniais tyrimais, inovacijomis ir pažangiomis investicijomis struktūriniam neveiksmingumui šalinti;

Vietos ir regionų valdžios institucijos ragina kurti pasaulinę partnerystę kovai su klimato kaita

32. ragina propaguoti ES valstybių narių ir besivystančių bei kylančios ekonomikos šalių vietos ir regionų valdžios institucijų **partnerystės veiklą** ir ją vystyti bei primygtinai ragina Europos vietos ir regionų valdžios institucijas pasinaudoti **decentralizuoto bendradarbiavimo** turima *acquis* ir ją išplėsti, kad būtų galima dirbti su subnacionalinio lygmens valdžios institucijomis besivystančiame pasaulyje siekiant didinti informuotumą, keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, perduoti technologijas ir užtikrinti, kad Kopenhagoje prisiimti finansiniai įsipareigojimai taptų sėkmingomis investicijomis;

33. laikosi nuomonės, kad sprendžiant klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo klausimus būtina **didesnė** tarptautinė ir nacionalinė **konvergencija**, optimaliai pasinaudojant šiuo metu pasaulio mastu vykstančių procesų pagal tarptautines konvencijas suteikiamomis galimybėmis;

34. ragina ES remti dažnesnį ekosistema paremtų metodų taikymą pagal **JTBKKK finansavimo** programas, įskaitant JT dėl miškų naikavimo ir nykimo susidarantių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo programą (*angl.* REDD/REDD+), kurią reikėtų išplėsti, kad apimtų ne tik **miškus**, bet ir kitas ekosistemas, pavyzdžiui, **šlapžemes**;

35. patvirtina savo įsipareigojimą siekti **privalomo tarptautinio susitarimo** ir nurodo, kad nacionalinės vyriausybės galės pasiekti savo tikslus tik tuo atveju, jei **aktyviai dalyvaus vietos ir regionų valdžios institucijos**;

36. paveda Komiteto pirmininkei **perduoti šią rezoliuciją** Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, ES pirmininkaujančiai Belgijai, Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir taip pat JTBKKK.

2010 m. spalio 6 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

86-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2010 M. SPALIO 5, 6 d.

Perspektyvinė nuomonė „Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ateities aplinkos politikoje“

(2011/C 15/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- įsitikinęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį formuojant ES aplinkos politiką, taip jos galėtų geriau įgyvendinti politiką ir prisiimti už ją atsakomybę. Novatoriški daugiapakopio valdymo metodai, įskaitant esamų tinklų ir platformų naudojimą, skatins vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviai prisiimti išpareigojimus. Kaip pavyzdį būtų galima paminėti Merų paktą, o ši koncepcija galėtų būti taikoma ir kitose svarbiose ES aplinkos politikos srityse;
- ragina Europos Komisiją apsvarstyti galimybę kartu rengti metinį forumą, kuriame būtų nagrinėjamos vietos ir regionų problemos ir sprendimai taikant ES aplinkos teisės aktus, ir prašo Europos Parlamento kviesti RK į tam tikras EP diskusijas su Europos Komisija dėl Europos aplinkos teisės aktų įgyvendinimo;
- ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų laikomasi atsakomybės pasidalijimo šalies viduje ir kad būtų sukurtos tinkamos konsultavimosi su vietos ir regionų valdžios institucijomis procedūros, taip pat vertikalios „teminės/teisės perkėlimo į nacionalinę teisę grupės“, kurias sudarytų nacionalinių administracijų, regionų ir vietos valdžios institucijų asociacijų ekspertai ir kurios galėtų bendradarbiauti viso politikos ciklo laikotarpiu;
- remia bendrų privalomų aplinkosauginių patikrinimų sistemą. Patikrinimų formos ir turinio detalizavimas turėtų būti reguliuojamas nacionaliniu lygmeniu, o patikrinimų forma ir turinys nustatomas vietos ir regionų lygmeniu, t. y. žemesniu valdymo lygmeniu, remiantis bendraisiais ES nustatytais principais;
- pabrėžia, kad Septintoji Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programa būtų vienas svarbiausių strategijos „ES 2020“ ramsčių, ir kad reikia išsiaiškinti jos poveikį aplinkos politikai. Programoje turėtų būti nustatyti aiškūs tikslai ir grafikai ir išlaikoma bendra teminė dirvožemio apsaugos strategija, įskaitant tikslą priimti Dirvožemio pagrindų direktyvą.

Pranešėja:	Paula Baker (UK/LDAE), Beizingstoko ir Dyno tarybos narė
Pamatinis dokumentas:	Pirmininkaujančios Ispanijos prašymas pateikti nuomonę

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

A. Bendroji dalis

1. džiaugiasi, kad gali dalyvauti rengiant „Geresnes priemones įgyvendinant aplinkos politiką“ ir Septintąją Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą, nes vietos ir regionų valdžios institucijos yra labai svarbios įgyvendinant aplinkos politiką ir siekiant apčiuopiamų rezultatų;

2. ypač palankiai vertina vietos ir regionų valdžios institucijų puikiai atliktą darbą aplinkos srityje ir norėtų jas paraginti ši darbą tęsti;

3. pripažįsta, kad teisės aktai nėra veiksmingai taikomi. 2008 m. 23,5 proc. (481) visų ES teisės aktų pažeidimų buvo susiję su aplinka⁽¹⁾; tai rodo, kad ir toliau daroma žala aplinkai ir iškreipiama konkurencija;

4. šia nuomone siekia pabrėžti galimybes didinti aplinkos apsaugos veiksmingumą visais valdymo lygmenimis ir politikos plėtojimo etapais;

B. Geresnis koordinavimas ir valdymas

5. įsitikinęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį formuojant ES aplinkos politiką. Taip jos galėtų geriau įgyvendinti politiką ir prisiimti už ją atsakomybę. RK daugiapakopio valdymo koncepcija turėtų būti taikoma ES aplinkos politikoje, taip pat turėtų būti plačiau taikomi bandomieji trišalių ES, nacionalinio ir vietos bei regionų lygmens sutarčių projektai⁽²⁾. Tai leistų iš tikrųjų pasidalyti atsakomybe įvairiais valdymo lygmenimis, kad būtų pasiekti rezultatai, dėl kurių susitarta;

6. mano, kad novatoriški daugiapakopio valdymo metodai, įskaitant esamų tinklų ir platformų naudojimą, skatins vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviai prisiimti išpareigojimus ir nereikės priklausyti nuo to, kaip valstybės narės užtikrina ES teisės aktų vykdymą. Europos regionuose ir miestuose galima rasti daug pavyzdžių, kai, valstybei narei nieko nedarant, vietos lygmeniu buvo imtasi plataus užmojo veiksmų, pavyzdžiui, Vietos darbotvarkės 21, kuri priimta 1992 m. „Žemės“ aukščiausio lygio susitikime. Kaip pavyzdį būtų galima paminėti Merų paktą;

7. primygtinai ragina Europos Komisiją išnagrinėti, ar ši koncepcija galėtų būti taikoma kitose svarbiose ES aplinkos politikos srityse, pavyzdžiui, biologinės įvairovės, atliekų ir vandens, triukšmo, oro taršos ir žemės naudojimo, laikantis integruoto požiūrio ir vykdant tarpsektorinį koordinavimą;

8. apgailestauja, kad nepaisant to, jog vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka aiškios užduotys aplinkos apsaugos srityje, ES aplinkos teisės aktai skiriami valstybėms narėms ir jų prašoma paskirti „kompetentingą instituciją“ (retais atvejais „institucijas“), o apie bendradarbiavimą užsimenama ypač retai⁽³⁾;

9. išreiškia savo apgailestavimą, kad Europos Komisijos planuose gerinti ES aplinkos teisės aktus⁽⁴⁾ nepabrėžiami veiksmai geram vietos ir regionų valdymui remti;

10. nurodo, kad pagal Lisabonos sutarties 11 straipsnį Europos institucijos turi palaikyti glaudesnį dialogą ir konsultotis su suinteresuotomis šalimis. Vietos ir regionų valdžios institucijų manymu, ši nauja nuostata suteikia joms galimybių plėtoti savo vaidmenį formuojant ES politiką. Be to, subsidiarumo principą numatyta taikyti ir vietos bei regionų lygmeniu, o Subsidiarumo protokolo 5 straipsnyje teigiama, kad bet kuriame įstatymo galią turinčio akto projekte turėtų būti pateiktas pasiūlymo finansinio poveikio ir jo poveikio reglamentavimui, kurį turi įgyvendinti valstybės narės, įskaitant regionų teisės aktus, vertinimas;

11. mano, kad Europos Komisijos rengiamas poveikio vertinimas turėtų apimti ir vietos bei regionų lygmenį, o teritorinio poveikio analizė turėtų tapti įprasta praktika;

12. ragina Europos Parlamentą ir Tarybą, kai yra keičiami pasiūlymai dėl įstatymo galią turinčių aktų, darančių didelį poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, rengti poveikio vertinimą, panašų į poveikio vertinimą dėl pradinio pasiūlymo;

13. pabrėžia, kad aplinkos teisės aktų įgyvendinimui dažnai reikia daug administracinių ir finansinių išteklių, dalyko išmanymo, specialių gebėjimų ir politinės valios. Poveikio vietos ir regionų institucinėms struktūroms nustatymas gali padėti pagrįsti didesnes finansines paskatas ir užtikrinti reikalingą Europos ir valstybių narių paramą;

⁽¹⁾ COM(2009) 304 galutinis, Europos Komisijos svetainė „Teisės aktų pažeidimų aplinkos srityje statistika“ (angl. *Statistics on environmental infringements*)

⁽²⁾ CđR 89/2009 fin, COM(2002) 709 galutinis

⁽³⁾ Briuselio aplinkos valdymo instituto (IBGE) 2010 m. tyrimas „Regioninis matmuo aplinkos reglamentuose ir direktyvose“ (angl. *The Regional Dimension in EU Environmental Regulations and Directives*), <http://www.eapdebate.org/files/files/study-regionaldimension.pdf>

⁽⁴⁾ COM(2008) 773/4.

14. mano, kad Europos Komisijai labai svarbu turėti bendrų priemonių, kuriomis vietos ir regionų valdžios institucijoms galėtų suteikti pakankamų išteklių nustatytiems tikslams siekti;

15. primygtinai tvirtina, kad reikalinga geresnė komunikacija visais valdymo lygmenimis ir visuose politikos plėtojimo etapuose. Reikia investuoti į informacijos sistemas ir internetines priemones, kurios padėtų užtikrinti, kad ir visuomenė, ir viešosios institucijos gautų skaidrią su aplinka susijusią informaciją. Naudojant informacines ir ryšių technologijas galima sumažinti vietos ir regionų valdžios institucijų dėl atskaitomybės reikalavimų patiriamą spaudimą nesumažinant teisės aktų poveikio;

16. rekomenduoja valstybių narių aplinkos ministerijoms sukurti vertikalias „temines grupes“, kurias sudarytų nacionalinių administracijų, regionų ir vietos valdžios institucijų asociacijų ekspertai ir kurios galėtų bendradarbiauti viso politikos ciklo laikotarpiu;

17. pageidautų, kad ES programa LIFE+ būtų plačiai propaguojama visuose Europos regionuose ir taip būtų skatinami novatoriški veiksmai vietos lygiu, o šios programos „Aplinkos politikos ir valdymo“ dalies poveikis būtų didesnis ir ji būtų žinomesnė;

18. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą sukurti nuolatinis įgyvendinimo tinklus, kuriuose dalyvautų Europos Komisijos darbuotojai ir valstybių narių kontaktiniai asmenys⁽⁵⁾. Valstybių narių kontaktinius asmenis turėtų remti nacionalinės įgyvendinimo grupės, į kurias būtų įtraukti vietos ir regionų administracijų atstovai;

19. primygtinai ragina Tarybą nedelsti ir imtis tolesnių veiksmų dėl Pasiūlymo priimti direktyvą dėl teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais, kurią 2004 m. priėmė Europos Parlamentas. Tai leistų visiškai įgyvendinti Orhuso konvenciją ir padėtų geriau ir nuosekliau užtikrinti aplinkos teisės aktų vykdymą;

20. primygtinai ragina teismų sistemas, nagrinėjančias pažeidimus ir ES aplinkos teisės aktų nesilaikymo atvejus, keistis informacija;

21. remia Europos Parlamento raginimą sukurti bendrų privalomų aplinkosauginių patikrinimų sistemą, suburti Bendrijos aplinkosauginių patikrinimų pajėgas ir stiprinti Europos Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklą (angl. IMPEL)⁽⁶⁾. Privalomos patikrinimo priemonės gali padėti sumažinti nesąžiningą ES regionų ir miestų konkurenciją, atsiradusią dėl taikomos skirtingos patikrinimo tvarkos, ir užtikrinti, kad teisiniai veiksmai būtų standartizuoti. Tačiau patikrinimų formos ir turinio detalizavimas

turėtų būti reguliuojamas nacionaliniu lygmeniu, o patikrinimų forma ir turinys nustatomas vietos ir regionų lygmeniu, t. y. žemesniu valdymo lygmeniu, remiantis bendraisiais ES nustatytais principais;

22. pakartoja savo rekomendaciją išplėsti IMPEL tinklą ir įtraukti vietos ir regionų lygmenį visose valstybėse narėse. Tai galėtų apimti tvirtų nacionalinių IMPEL tinklų plėtojimą, kad IMPEL rezultatai būtų kuo plačiau žinomi⁽⁷⁾;

C. Veiksmingesnė politikos sričių sąveika

23. palankiai vertina generalinių direktoratų REGIO ir ENV neseniai atliktą darbą siekiant užtikrinti, kad GD ENV veiksmai visiškai atitiktų aplinkosauginius reikalavimus, ir mano, kad taip turi būti suderintas visų departamentų darbas. Strategijoje „ES 2020“ numatyta visa apimanti darbotvarkė vertinama palankiai, tačiau jai reikalingas tvirtas teritorinis matmuo;

24. primygtinai ragina, peržiūrint ES biudžetą po 2013 m. ir skiriant finansavimą ES sanglaudai ir žemės ūkiui, užtikrinti politikos nuoseklumą ir atsižvelgti į poveikį aplinkai;

25. pabrėžia, kad tarp aplinkos teisės aktų įvairių dalių yra nenumatytų prieštaravimų. Pavyzdžiui, atliekų mažinimas turėtų būti reguliuojamas tiek Atliekų pagrindų direktyva, tiek ir Produktų direktyva. Supaprastinus teisės aktus, kad jie būtų aiškūs, paprasti ir orientuoti į rezultatus, taisyklės taptų tikslines, priimtinesnės ir geriau taikomos;

26. pabrėžia, kad Europos Komisija, rengdama ar peržiūrdama Europos teisės aktus, turėtų konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis. Jų patirtis gali padėti iš anksto aptikti prieštaravimus su kitomis politikos sritimis ar numatyti neįgyjamą poveikį ir taip padidinti teisės aktų veiksmingumą;

27. ragina supaprastinti taisykles dėl rinkos iškreipimo tose srityse, kuriose šios taisyklės kliudo vykdyti ekologišką viešąjį pirkimą;

28. ragina priimti teisės aktus, skirtus poveikio aplinkai priešastims pašalinti, nes jie yra labai svarbūs siekiant aplinkos apsaugos tikslų ir užtikrinant vietos ir regionų valdžios institucijų įsipareigojimų nuoseklumą. Pavyzdžiui, vietos ir regionų valdžios institucijos negali daryti poveikio automobiliams taikomų išmetamųjų teršalų standartams, tačiau turi pasiekti ES oro kokybės tikslus;

29. pasisako už tai, kad būtų naudojamos rinka grindžiamos priemonės, atspindinčios visą prekės ar paslaugos savikainą, kad vartotojas pirkimo momentu žinotų pirkinio gyvavimo laikotarpiu daromą poveikį aplinkai ir kad būtų akcentuojama gamintojo atsakomybė;

⁽⁵⁾ COM(2008) 773/4.

⁽⁶⁾ 2008 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Rekomendacijos 2001/331/EB, pagal kurią nustatomi minimalūs aplinkosauginių tikrinimų valstybėse narėse kriterijai, persvarstymo

⁽⁷⁾ CdR 36/2001 fin

D. Didesnis vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis aplinkos srityje

Valdymo klausimai

30. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų laikomasi atsakomybės pasidalijimo šalies viduje ir kad būtų sukurtos tinkamos konsultavimosi su vietos ir regionų valdžios institucijomis procedūros. Geras bendradarbiavimas, visų pirma „teisės perkėlimo į nacionalinę teisę grupių“, kurias sudaro nacionalinio, regionų ir vietos administracijų atstovai, skatina abipusį supratimą ir sėkmingą teisės aktų įgyvendinimą⁽⁸⁾;

31. pabrėžia lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį renkant duomenis aplinkos srityje. Kad ataskaitos ir rodikliai, susiję su ES aplinkos būkle, būtų nuoseklūs, veiksmingi ir patikimi, reikia, kad savivaldybės, regionai ir valstybės narės teisingai pasidalytų atsakomybę, turėtų išteklių ir tinkamai keis-tūsi informacija;

32. ragina užtikrinti funkcijų skaidrumą, visų pirma departamentų, užtikrinančių ES aplinkos teisės aktų vykdymą, ir subjektų, teikiančių aplinkos paslaugas, infrastruktūrą arba atliekančių erdvinį planavimą;

Keitimasis informacija

33. primygtinai ragina nacionalines ir regionų aplinkos ministerijas ir agentūras, dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijų atstovams, parengti rekomendacinius dokumentus, įskaitant konkrečius pasiūlymus dėl priemonių, gairių ir modelių, skirtus procedūroms, kurias turės įgyvendinti vietos ir regionų valdžios institucijos. Be to, reikėtų imtis atitinkamų priemonių, kuriomis būtų siekiama sustiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų, susiduriančių su panašiomis aplinkos apsaugos problemomis, bendradarbiavimą ES;

34. remia naudingą vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi geros praktikos pavyzdžiais, įskaitant būdus įveikti su informacijos prieiga ir matomumu ar su kalbiniais skirtumais susijusius iššūkius;

Piliečių sudominimas ir jų dalyvavimas

35. sveikina tas valdžios institucijas, kurios įkvepia piliečius dalyvauti nustatant bendrą ilgalaikę kokybiško gyvenimo viziją savo vietovėje, susiejančią aplinkos, socialinius ir ekonominius aspektus;

36. primygtinai ragina remti švietimą ir mokslinius tyrimus, kad sustiprėtų piliečių sąsajos su aplinka. Piliečiai dar nevisiškai supranta, kokį vaidmenį jų gyvenime atlieka aplinka⁽⁹⁾. Vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos arčiausiai vietos bendruomenių, gali skatinti didesnį visų amžiaus grupių piliečių informuotumą;

⁽⁸⁾ CdR 199/2009 fin, CdR 89/2009 fin, EIPA 2009 m. tyrimas „ES teisės aktų institucinis poveikis vietos ir regionų valdžios institucijoms“ (angl. *The institutional impacts of EU legislation on local and regional governments*).

⁽⁹⁾ Remiantis Eurobarometro specialiomis visuomenės požiūrio į aplinką apklausomis (į biologinę įvairovę – 2010 m., į klimato kaitą – 2009 m., į aplinką – 2008 m.), žr. http://ec.europa.eu/environment/working_en.htm

37. mano, kad valdžios institucijos turėtų diegti informacijos sklaidos procedūras, visų pirma pasitelkiant internetą, ir įgyvendinti Orhuso konvenciją⁽¹⁰⁾, kuri suteikia teisę kreiptis į teismus aplinkos klausimais, skatina visuomenę dalyvauti stebint ES aplinkos politikos įgyvendinimą vietos lygiu ir sukuria atitinkamas dalyvaujamosios demokratijos ir atsakomybės vietos lygiu priemones;

38. mano, kad PAV ir SPAV direktyvos yra labai svarbios vietos ir regionų aplinkos politikos ir visuomenės dalyvavimo priemonės⁽¹¹⁾, kuriomis užtikrinama, kad atsižvelgiama į vietos lygmens žinias ir į poveikį sąnaudoms ir gebėjimams;

39. vietos ir regionų valdžios institucijas ragina taikyti supaprastintus ir koordinuojamus viešuosius aplinkos apsaugos kontrolės mechanizmus, kurie sudarytų palankesnes sąlygas laikytis teisės aktais nustatytų prievolių ir skatintų veiksmingumo, skaidrumo ir bendros atsakomybės principais grindžiamus viešųjų valdžios institucijų ir visuomenės santykius;

Finansai ir horizontali integracija

40. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas aplinkos aspektą įtraukti į visas veiklos sritis, pavyzdžiui, ekologišką vietos verslą remti rizikos kapitalu, skatinti neformalius investuotojus, teikti mikrokreditus ir rekomendacijas dėl ekologiško viešojo pirkimo;

41. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas tapti „žaliaisiais tiekėjais“. Viešieji pirkimai sudaro 16 proc. ES BVP, todėl jie turėtų būti vykdomi užtikrinant aukščiausią aplinkos apsaugos lygį. Taigi Komitetas palankiai vertina naująją Viešųjų žaliųjų pirkimų interneto svetainę (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>);

42. pritaria tam, kad būtų išnaudojamos visos Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnyje (vartotojai skatinami taupyti ir siekti efektyvumo) ir Atliekų pagrindų direktyvos 14 straipsnyje (naudotojams turi būti žinomos su aplinka susijusios sąnaudos) nustatytos sąnaudų susigrąžinimo galimybės. Be to, Komitetas ragina panašias ekonomines priemones įtraukti ir į būsimus pasiūlymus;

43. remia nuodugnų planavimo (įskaitant tvarų erdvinį planavimą) derinimą su gamyba ir platinimu, atsižvelgiant į esamas nacionalines planavimo sistemas, kad būtų propaguojamas anglies dioksido kiekio mažinimu grindžiamas vystymasis, tvari gamyba, efektyvus išteklių naudojimas ir atsinaujinančioji energija ir taip sukuriama žaliosios darbo vietos ir skatinamas tvarus augimas, tuo pačiu mažinamas neigiamas poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai;

⁽¹⁰⁾ JT EEK Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais

⁽¹¹⁾ CdR 38/2010 fin

44. reikalauja formuojant būsimą aplinkos valdymo politiką, skirtą pasienio regionams ir su bendromis upėmis arba bendrais vandenimis besiribojančioms teritorijoms, geriau pasinaudoti partnerystės programomis, pavyzdžiui, „Euroregionai vietos lygmeniu“, kad būtų daroma įtaka kaimyninėms šalims ir rengiamos bei įgyvendinamos bendros aplinkos apsaugos programos;

E. Koks gali būti RK indėlis

Politikos formavimo etape

45. ragina Europos Komisiją dar ankstyvame politikos formavimo etape dažniau prašyti RK teikti konsultacijas – parengti perspektyvines nuomones;

46. įsipareigoja toliau bendradarbiauti su Europos Komisija vertinant kai kurių pasiūlymų poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms (teritorinio poveikio vertinimas) per RK specialiuosius tinklus, RK subsidiarumo stebėsenos tinklą ir strategijos „ES 2020“ stebėsenos platformą;

Politikos priemonių kūrimo ir sprendimų įgyvendinimo etape

47. įsipareigoja rengdamas nuomones pasitelkti vietos ir regionų valdžios institucijų specialistų sukauptą vietos lygmens patirtį. Tai apima tikslines konsultacijas su konkrečiais RK tinklais, RK subsidiarumo stebėsenos tinklu ir strategijos „ES 2020“ stebėsenos platforma, taip pat klausymų, į kuriuos kviečiamos vietos ir regionų asociacijos ir suinteresuotieji subjektai, organizavimą;

Sprendimų priėmimo etape

48. pabrėžia, kad Lisabonos sutartis sustiprino RK vaidmenį priimančiam sprendimams dėl ES kovos su klimato kaita politikos, nes Sutartyje aiškiai nustatytos privalomos konsultacijos su RK. Be to, palankiai vertina Lisabonos sutarties nuostatą, suteikiančią teisę dar kartą konsultuotis, jei pirminis pasiūlymas dėl įstatymo galią turinčio akto teisėkūros procese buvo iš esmės pakeistas. Ši teisė suteikia RK galimybę rengti pataisytas nuomones;

49. pageidautų sustiprinti bendradarbiavimą aplinkos klausimais su teisės aktų leidėjais – Europos Parlamentu ir Taryba. Europos Parlamento ENVI komitetas galėtų išnagrinėti galimybes rengti bendrus klausymus ir kviesti RK pranešėjus pristatyti svarbiausias Komiteto nuomones. Valstybės narės galėtų kviesti RK sistemingai dalyvauti neoficialiuose Aplinkos ministrų tarybos susitikimuose ⁽¹²⁾;

Gerinant įgyvendinimą

50. ragina Europos Komisiją apsvarstyti galimybę kartu rengti metinį forumą, kuriame būtų nagrinėjamos vietos ir

regionų problemos ir sprendimai taikant ES aplinkos teisės aktus konkrečiose srityse, pavyzdžiui, vandens ar biologinės įvairovės, triukšmo, oro ar atliekų;

51. prašo Europos Parlamento kviesti RK ENVE komisiją į tam tikras ENVI komiteto diskusijas su Europos Komisija dėl Europos aplinkos teisės aktų įgyvendinimo;

52. siūlo išplėtoti Europos ekologijos sostinės apdovanojimo koncepciją ir norėtų pareikšti savo norą dalyvauti atrankos komisijoje. Šiuo tikslu siūlo:

- numatyti biudžeto išteklius nugalėtojams, kad jie galėtų propaguoti su Ekologijos sostinės vardo suteikimu susijusio (-ių) renginio (-ių) ES pridėtinę vertę, kaip ir Europos kultūros sostinės atveju;

- kuo labiau išnaudoti Europos ekologijos sostinės vardo teikiamą naudą ir palikimą miestams, įskaitant nugalėtojų keitimąsi žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais tinkluose. RK galėtų padėti organizuodamas renginius ir informuodamas apie rezultatus RK bei Europos Komisiją;

- kad RK savo europinius renginius, konferencijas ir Komisijos posėdžius rengtų atitinkamoje metų Europos ekologijos sostinėje, nes tai dar labiau padidintų galimybes keistis praktine patirtimi ir geriausia praktika,

- skatinti Europos ekologijos sostines praėjus keleriems metams informuoti apie tai, kas naujo buvo nuveikta tvarios urbanistikos politikos srityje. Jos turėtų būti kviečiamos svarbių europinių renginių metu savo naujais pasiekimais ir vizijomis pasidalyti su kitais miestais ir suinteresuotaisiais subjektais,

- numatyti tokį apdovanojimą, kuris skatintų visuomenę įsitraukti į dalyvaujamąją demokratiją ir prisiimti atsakomybę vietos lygiu, įskaitant regionų matmenį, įtraukiant nuo miestų nutolusias vietas dalyvauti Europos ekologijos sostinės renginiuose;

- pagerinti atrankos procedūrą, pavyzdžiui, numatyti galimybę atrankos komisijai susitikti su galutinio sąrašo miestų atstovais arba apsilankyti tuose miestuose;

- labiau informuoti apie konkursą, o apdovanojimų ceremoniją surengti kartu su RK;

F. Kuriant būsimos aplinkos politikos pagrindą

Septintosios aplinkosaugos veiksmų programos svarba

53. įsitikinęs, kad Šeštoji aplinkosaugos veiksmų programa (AVP) buvo naudinga formuojant dabartinį ES aplinkos *acquis*, todėl reikalinga ir Septintoji aplinkosaugos veiksmų programa;

⁽¹²⁾ CdR 89/2009 fin

54. pabrėžia, kad Septintoji AVP sustiprintų Tvaraus vystymosi strategiją ir būtų vienas svarbiausių būsimos strategijos „ES 2020“, kurioje dažnai minimas „ekologiškas augimas“ ir perėjimas prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ir išteklius tausojančios ekonomikos, ramsčių. Septintoji AVP reikalinga, kad būtų galima apibrėžti, ką šios sąvokos reiškia ir išsiaiškinti jų poveikį aplinkos politikai;

55. mano, kad Septintoji AVP bus naudinga bendrovėms ir vietos bei regionų valdžios institucijoms, nes suteiks struktūruotą ir ilgalaikį pagrindą, reikalingą planavimui bei didelėms investicijoms į infrastruktūrą;

56. nurodo, kad aplinkos politika turi būti įtraukta į visas politikos sritis, nes jos tikslų negalima pasiekti tik konkrečiam klausimui skirtais teisės aktais;

57. būgštauja, kad jei iki Šeštosios AVP, kuri buvo pirmoji AVP – teisinė priemonė su nustatytais privalomais sprendimais, galiojimo pabaigos nepavyks priimti kitos AVP, tai bus vertinama kaip politinės valios stoka šioje piliečiams labai svarbioje srityje;

Galimos Septintosios AVP dalys

58. apgailestauja, kad Šeštojoje AVP nėra aiškios nuorodos į Regionų komitetą ir primygtinai ragina į Septintąją AVP kaip svarbią dalį įtraukti daugiapakopio valdymo principą aplinkos srityje;

59. mano, kad Septintoji AVP yra ilgalaikis strateginis planavimo dokumentas, kuriame turėtų būti nustatyti aiškūs tikslai ir grafikai, atsisakyta santykinų ir pereita prie absoliučių tikslų (pvz., CO2 vienam gyventojui), siekiant sumažinti aplinkai tenkančią naštą, ir suformuluotos aiškios išvados aplinkos srityje remiantis SOER 2010 ⁽¹³⁾;

60. pažymi, kad įgyvendinant Septintąją AVP turėtų būti atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų įgaliojimus ir politines bei administracines galimybes;

61. laikosi nuomonės, jog turėtų būti atliktas esminis duomenų valdymo ir rinkimo patikrinimas, kad būtų galima tiksliai palyginti ir geriau suprasti geriausios praktikos pavyzdžius;

62. mano, kad Septintojoje AVP turėtų būti skatinama ir toliau taikyti rinkos priemonės derinant jas su reguliavimu. Šeštojoje AVP buvo remiamas ekonominių priemonių naudojimas, kad būtų veiksmingiau naudojami ištekliai ir kiek galima sumažintas poveikis aplinkai. Tose srityse, kuriose buvo laikomasi šio požiūrio, sumažėjo finansinė vietos ir regionų valdžios institucijų našta ir pagerintas teisės aktų įgyvendinimas;

63. reikalauja parengti Septintąją AVP, kad nuo 2013 m. regionai ir miestai galėtų tiesiogiai panaudoti finansinius išteklius, gautus iš prekybos apyvartiniais šiltnamio efektą sukeliančių dujų leidimais, vietinėms programoms, skirtoms kovai su klimato kaita, finansuoti;

64. siūlo numatyti ilgą programos trukmę, mažiausiai iki 2020 m., nes jau dabar turime planuoti iki 2050 m., ir numatyti laikotarpio vidurio vertinimą ir stebėseną bei aiškius veiksmų planus su tarpinėmis užduotimis;

65. siūlo sistemingai siekti išteklių naudojimo efektyvumo ir nustatyti konkrečius tikslus bei grafikus, kaip sumažinti absoliutų sunaudojamų gamtinių išteklių kiekį, ir patvirtinti naują BVP apibrėžtį, kurioje atsižvelgiama į poveikį aplinkai;

66. primygtinai siūlo išsaugoti įvairių politikos sričių sąsajas ir visose srityse, pavyzdžiui, žemėtvarkos ir urbanistikos, judumo mieste, žemės ūkio, miškininkystės, triukšmo, oro taršos ir sveikatos srityse, atsižvelgti į aplinkos tikslus ir reikalavimus;

67. ragina į svarbiausias biudžeto dalis, pavyzdžiui, kaimo plėtra ir žemės ūkis, įtraukti aplinkos tikslus;

68. pažymi, kad 75 proc. ES gyventojų gyvena miestuose ir jiems tenka 75 proc. viso šiltnamio efektą sukeliančių dujų išskiriamo kiekio, tačiau miestai kartu yra švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų centrai. Septintojoje AVP turi būti numatytas aiškus miesto matmuo ir mechanizmas, skatinantis miestus veikti ir suteikiantis jiems galių;

69. pripažįsta, kad dirvožemio būklę bloginantys procesai kelia grėsmę bendriems ES tikslams kovos su klimato kaita, maisto saugos ir biologinės įvairovės srityse. Taigi, bendra teminė dirvožemio apsaugos strategija ir siekis priimti Dirvožemio pagrindų direktyvą turėtų ir toliau būti Septintosios AVP dalis.

2010 m. spalio 5 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

⁽¹³⁾ EEE Aplinkos būklės ataskaita, 2010 m. lapkritis

Nuomonė „Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant strategiją „Europa 2020““

(2011/C 15/03)

REGIONŲ KOMITETO IŠVADOS

- Regionų komitetas turi struktūriniu būdu – taip pat ir pasitelkiant „Europa 2020“ stebėsenos platformos surengtus duomenis – dalyvauti toliau įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Todėl į Europos Komisijos pavasario Europos Vadovų Tarybai skirtą metinę ataskaitą turi būti įtrauktas konkretus skyrius dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo įgyvendinant šią strategiją,
- sanglaudos politika turi ir toliau būti orientuota į ES sutartyje įtvirtintus tikslus stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, visų pirma mažinant regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą. Laikantis šios prielaidos, sanglaudos politika labai prisidės prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo,
- tik taikant visas sritis apimančią sanglaudos politikos požiūrį galima užtikrinti, kad visi Europos Sąjungos regionai turėtų galimybę aktyviai dalyvauti įgyvendinant strategiją „Europa 2020“,
- tai galėtų pavykti pasitelkiant vietos ir regionų valdžios institucijų teritorinį paktą, kuriame Europos institucijų lygiu būtų apibrėžtas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir pateikiamas pasiūlymas dėl teritorinių paktų, kurie valstybių narių lygiu galėtų sudaryti struktūruotą valdžios institucijų dalyvavimo galimybę, atsižvelgiant į jų kompetenciją.

Pagrindinis pranešėjas:	Dr. Michael Schneider (DE/ELP), Federacinių reikalų ir Europos reikalų valstybės sekretorius įgaliotasis Saksonijos-Anhalto žemės atstovas prie Vokietijos federalinės vyriausybės
Pamatinis dokumentas:	Pirmininkaujančios Belgijos prašymas pateikti nuomonę

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanginės pastabos

1. nurodo, kad Europos Komisijos komunikate ir Europos Vadovų Tarybos išvadose dėl strategijos „Europa 2020“, pateikiami svarbūs sprendimai dėl būsimo ES politikos formavimo puoselėjant tvarų augimą, naujoves ir užimtumą,

2. pabrėžia, kad per vėliau vykusias diskusijas Europos institucijos susitarė dėl pagrindinių tikslų ir veiklos prioritetų, kurie ateinančiais mėnesiais turėtų būti paremti pavyzdinėmis iniciatyvomis ir teisės aktų pasiūlymais,

3. atkreipia dėmesį į tai, kad toliau tobulinant strategiją ypatingai svarbus vietos ir regionų valdžios institucijų išsipareigojimas ir aktyvus dalyvavimas, taigi būtina suteikti joms didesnę vaidmenį įgyvendinant naująją strategiją,

4. šiomis aplinkybėmis pastebi, kad vienas pagrindinių strategijos „Europa 2020“ sėkmės veiksnių yra tikslingas vietos ir regionų valdžios institucijų potencialo ir išteklių naudojimas,

5. pabrėžia galimą ypatingą ES sanglaudos politikos įnašą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“,

6. todėl palankiai vertina pirmininkaujančios Belgijos kreipimąsi į Regionų komitetą su prašymu parengti nuomonę dėl sanglaudos politikos vaidmens įgyvendinant strategiją „Europa 2020“,

7. primena, kad Regionų komitetas pastaraisiais metais aktyviai dalyvavo kuriant Lisabonos strategiją ir užtikrinant vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą ją įgyvendinant, o taip pat pateikė pasiūlymų dėl būsimo strategijos „Europa 2020“ formavimo,

8. atsižvelgdamas į tai, visų pirma atkreipia dėmesį į šiuos dokumentus:

— Regionų komiteto baltąją knygą dėl daugiapakopio valdymo⁽¹⁾, kurioje, atsižvelgiant į teritorinę sanglaudą,

⁽¹⁾ Regionų komiteto baltoji knyga dėl daugiapakopio valdymo, CdR 89/2009 fin.

skatinamas nuoseklus vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas ES sektorių politikoje,

— nuomonę dėl Lisabonos strategijos ateities po 2010 m.⁽²⁾, kurioje buvo nustatyta, kad naujoji strategija turėtų būti pagrįsta dabartinės partnerystės struktūromis,

— nuomonę dėl sanglaudos politikos ateities⁽³⁾, kurioje nurodoma, kad sanglaudos politika ir toliau turi būti svarbus Europos integracijos proceso ramstis,

Tikslai: strategija „Europa 2020“ ir sanglaudos politika yra tiesiogiai susijusios

9. pabrėžia, kad pagrindinis atspirties taškas vertinant būsimą sanglaudos politikos vaidmenį įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ turi būti sutarčių nuostatos ir įvairių ES politikos sričių tikslai,

10. šiomis aplinkybėmis pastebi, kad sanglaudos politikos įnašas įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ turi atitikti Sutarties dėl ES veikimo 174 straipsnyje išdėstytus tikslus ir pagrindinį ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslą, Lisabonos sutartimi nustatytą Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje,

11. nurodo, kad sanglaudos politikos tikslas yra stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, kad būtų skatinama Sąjungos, kaip harmoningos visumos plėtra ir mažinti įvairių regionų išsivystymo lygių skirtumus ir nepalankioje padėtyje atsidūrusių regionų atsilikimą. Ypatingas dėmesys šiuo atveju turi būti skiriamas kaimo vietovėms, ekonominių problemų turinčioms vietovėms arba pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms, pavyzdžiui, labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams bei salų, pasienio ir kalnuotoms vietovėms, be to, Regionų komitetas primena tyrime „Europa 2020“ nurodytus iššūkius ES regionams, tarp jų ir atokiausiems regionams, miestams, kurių priemiesčiuose padėtis nepalaujamai blogėja ir didėja socialinis ir ekonominis skurdas, ir toliau laikosi nuomonės, kad įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ taip pat reikia atsižvelgti į atokiausius regionus kaip numatyta Sutarties dėl ES veikimo 349 straipsnyje,

⁽²⁾ Regionų komiteto nuomonė „Lisabonos strategijos ateitis po 2010 m.“, CdR 25/2008 fin.

⁽³⁾ Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis“, CdR 210/2009 fin.

12. nurodo, kad ES struktūriniai fondai iki šiol labai padėjo įgyvendinti Lisabonos strategiją, tačiau apgailestauja dėl pernelyg mažo regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimo šiame procese,

13. todėl pritaria 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadoms, kuriose pabrėžiama ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo ir infrastruktūros kūrimo svarba, siekiant prisidėti prie sėkmingo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo, tačiau apgailestauja, kad šiose išvadose neteikiama pakankama svarba regioniniam aspektui,

14. atkreipia dėmesį į Vim Kok ataskaitos išvadas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų interesų nepaisymo įgyvendinant Lisabonos strategiją ir, atsižvelgdamas į tai, mano, kad aktyvus vietos valdžios institucijų dalyvavimas yra svarbi prielaida sėkmingam strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui,

15. todėl mano, kad sėkmingam strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui ypatingai svarbūs šie veiksniai:

- plataus vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo užtikrinimas ankstyvuju etapu, suinteresuotiesiems subjektams suteikiant galimybę prisiimti bendrą atsakomybę už strategijos „Europa 2020“ tikslus, turinį ir priemones,
- strategija „Europa 2020“ turi padėti panaudoti visų regionų ir vietos valdžios institucijų teritorinių vienetų vystymosi potencialą,
- strategija „Europa 2020“, kuri yra daugiau teminio pobūdžio, turi būti susieta su visais sritimis apimančiu sanglaudos politikos požiūriu, siekiant užtikrinti visapusišką dalyvavimą ir poveikį visiems teritoriniams vienetams,

16. tačiau perspėja, kad nauji ataskaitų teikimo reikalavimai, neįeinantys į dabartines procedūras, sanglaudos politikai užkrauna dar didesnę administracinę našta,

17. pabrėžia, kad įgyvendinant sanglaudos politiką ir ateityje daugiausia dėmesio turi būti skiriama lanksčioms vietos ir regionų reikalavimams pritaikytoms programoms, padedančioms vietos ir regionų valdžios institucijoms vietoje surasti sprendimus įvairiausiems vystymosi poreikiams, taip įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ tikslus,

18. griežtai prieštarauja Europos Komisijos pasiūlymui, pateiktam 2010 m. gegužės 12 d. komunikate dėl tvirtesnio ekonominio valdymo, laikinai neleisti naudotis Sanglaudos fondu valstybėms narėms, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra ir pateikia nuorodą į savo 2010 m. birželio 10 d. rezoliuciją ⁽⁴⁾,

⁽⁴⁾ Regionų komiteto pozicija, išreikšta jo 2010 m. birželio 10 d. rezoliucijoje (CdR 175/2010, 12 punktus).

19. primena, kad sanglaudos politika yra taip pat glaudžiai susijusi su visuotinės svarbos paslaugomis, kadangi šios dvi politikos kryptis apima daugelį sričių stiprinamos vidaus rinką ir sanglaudą Europoje. Mano, kad visuotinės svarbos paslaugos yra lemiamas pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo veiksnys ir joms turėtų būti suteikta išskirtinė vieta strategijoje „Europa 2020“. Kaip siūloma Monti ataskaitoje dėl naujosios vidaus rinkos strategijos (2010 m. gegužės mėn.), svarbiausi būsimos ES augimo strategijos politiniai tikslai turėtų būti visuotinės svarbos paslaugų infrastruktūros finansavimas ir paslaugų, skatinančių socialinę įtrauktį, teikimas,

20. svarbiu strategijos „Europa 2020“ uždaviniu ir esmine pridedamąja verte laiko būtinų struktūrinių reformų Europoje, įskaitant ES institucijas, įgyvendinimą, siekiant skatinti tvarų ekonomikos augimą, naujoves ir užimtumą. Šios struktūrinės reformos yra nepaprastai svarbios sėkmingam sanglaudos politikos vykdymui,

21. nepitaria priemonėms, kuriomis pagrindinis struktūrinių fondų paramos prioritetas teikiamas tik paramai, skiriamai strategijoje „Europa 2020“ nustatytiems struktūriniams trūkumams ištaisyti, jei jos tuo pat metu neatitinka sanglaudos politikos tikslų (pagrindinių sąlygų),

22. tačiau mano, kad pasitelkus partnerystę grindžiamą dialogą su vietos ir regionų valdžios institucijomis, pradėtą gerokai prieš kitą struktūrinių fondų programavimo etapą, ir, prireikus, sutarčių pagrindu, kaip kad RK siūlo teritorinių paktų atveju, įmanoma nustatyti bendrus būsimos struktūrinių fondų panaudojimo tikslus ir rodiklius, kurių dauguma būtų privalomi visiems suinteresuotiesiems subjektams ir taip galėtų padėti nustatyti makroekonominės sąlygas,

Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant tris prioritetus: pažangų, tvarų ir integracinį augimą

23. palankiai vertina tai, kad strategijoje „Europa 2020“ daugiausiai dėmesio skiriama tvariam ekonomikos augimui, naujovėms ir užimtumui ir kad labiau atsižvelgiama į socialinį ir aplinkosaugos matmenis,

24. vertina tai, kaip visapusišką suvokimą, kad konkurencingumas turi būti grindžiamas tvarumu ir didesne socialine ir ekonomine sanglauda,

25. nurodo, kad sanglaudos politikai jau praityje teko svarbus vaidmuo stiprinant pažangų, tvarų ir integracinį augimą Europos Sąjungoje – pagrindinius dabartinės strategijos „Europa 2020“ elementus,

Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant nustatytus tikslus

26. pabrėžia, kad sanglaudos politikos priemonės – vadovaujantis Sutartyje nustatytais sanglaudos politikos tikslais – gali būti nepaprastai naudingos įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ tikslus. Labai svarbu išlaikyti pusiausvyrą tarp šios politikos tradicinės (ir iki šiol galiojančios) misijos ir naujų strateginių iššūkių, kurie yra bendri visoje Europos Sąjungoje. Tokia pusiausvyrą gali būti pasiekta, be kita ko, išsaugant specialų konvergencijos regionų statusą,

27. nurodo, kad būsimos strategijos „Europa 2020“ tikslais, ypač atsižvelgiant į mažėjančias lėšas, nesiekiami pirmiausia kiekybiškai naudoti biudžeto lėšas. Veiksmingas strategijos įgyvendinimas labai priklauso nuo naudojamų instrumentų pobūdžio, kokybės ir patogumo naudoti. Todėl pažymi, kad teisėta siekti kiek įmanoma labiau integruoti visas esamas ES finansines priemones. Tai ypač pasakytina apie tas priemones, kurios iš tikrųjų padeda finansuoti panašaus pobūdžio veiklą (pvz., ERPF ir EŽŪFKP lėšos, skirtos kaimo vietovių vystymuisi),

28. išvelgia būtinybę toliau kurti naujoviškas sanglaudos politikos finansavimo priemones, pavyzdžiui, atnaujinamuosius fondus, taip toliau gerinant sanglaudos politikos svorto poveikį įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ tikslus,

29. atsižvelgdamas į užimtumo tikslą (padidinti 20–64 m. Europos Sąjungos piliečių užimtumą iki 75 proc.), atkreipia dėmesį į tai, kad pagal dabartines struktūrinių fondų programas buvo skirta 14 mlrd. eurų siekiant stiprinti įmonių ir darbuotojų gebėjimą numatyti ir valdyti pokyčius. Apie 9,4 mlrd. eurų iš šios sumos skirti padėti įmonėms įgyvendinti veiksmingą žmogiškojo kapitalo ugdymo politiką,

30. pabrėžia, kad kuriant naujas užimtumo galimybes ir (arba) švietimo ir mokymo priemonių pagalba didinant galimybes įsidarbinti, būtina teritorinės svarbos fondų, konkrečiai Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo stipresnė sąveika,

31. todėl pritaria pasiūlymui sukurti bendrą Europos strateginį pagrindą, kuris apimtų ERPF, ESF, sanglaudos fondą, ERPF ir EŽF, todėl ragina Europos Komisiją ir artimiausiu paramos laikotarpiu užtikrinti šį ERPF ir ESF bendradarbiavimą bendru sanglaudos politikos pagrindų reglamentu,

32. atsižvelgdamas į mokslinių tyrimų tikslą (iki 3 proc. BVP padidinti ES mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros išlaidas), pabrėžia, kad, Komisijos duomenimis, dabartinio finansavimo laikotarpiu 86 mlrd. eurų arba 25 proc. sanglaudai skirtų išteklių investuojama į MTTP ir naujoves, taip kuriant ir plėtojant Europos regionų mokslinių tyrimų aplinką,

33. atkreipia dėmesį į tai, kad regionų ir vietos valdžios institucijų poreikiams skirta paramos politika, kaip ir sanglaudos

politika, padeda ugdyti kompetenciją Europoje ir gali padėti užtikrinti, kad Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų politika būtų pakankamai plati, kad būtų galima sėkmingai įgyvendinti strategiją „Europa 2020“,

34. mano, kad atsižvelgiant į klimato ir energetikos tikslus (sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 20 proc., 20 proc. padidinti naudojamų atsinaujinančių energijos šaltinių dalį ir 20 proc. pagerinti energijos vartojimo efektyvumą), visų valstybių narių struktūrinių fondų programose aplinkos kokybės gerinimui turi būti ir toliau teikiamas prioritetas, ir nurodo, kad dabartinio finansavimo laikotarpiu jam skiriamas trečdalis visų sanglaudos politikos išteklių (105 mlrd. eurų). Tačiau perspėja, kad naujų finansavimo priemonių sukūrimas tarptautiniu lygiu klimato kaitos politikos srityje neturi paskatinti sumažinti sanglaudos politikai skiriamų lėšų, taip pat kartoja savo reikalavimą, kad dėl investicijų neturėtų dar labiau išaugti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis,

35. nurodo, kad 48 mlrd. eurų iš šios bendros sumos naudojama kelių sričių veiksams, kuriais sprendžiami dėl klimato kaitos kylantys uždaviniai, tarp jų – padarinių švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės. Tai taip pat apima investicijas, pavyzdžiui, į energijos efektyvumo ir atsinaujinančios energijos skatinimą (9 mlrd. EUR), ir į netiesiogines priemones, pavyzdžiui, darnaus miesto transporto projektus (6,2 mlrd. EUR),

36. atsižvelgdamas į švietimo tikslą (mažinti mokyklos nebajamųjų mokinių skaičių, o aukštąjį išsilavinimą arba jam lygiavertę kvalifikaciją turinčių 30–34 m. amžiaus gyventojų skaičių padidinti iki 40 proc.), nurodo, kad jau dabartiniu finansavimo laikotarpiu, sanglaudos politikos priemonėmis įvairiose veiklos programose labai prisidedama mažinant mokyklos nebajamųjų mokinių skaičių, tačiau reikia atsižvelgti į konkrečias su pasiekiamumu ir švietimo įstaigų išlaikymu susijusias problemas retai apgyvendintose vietovėse,

37. tačiau pabrėžia, kad ES įgaliojimai šioje srityje yra riboti ir valstybės narės turi suteikti vietas ir regionų valdžios institucijoms pakankamai finansinių išteklių ir sprendimų priėmimo galių, be to, atsižvelgdamos į šiuos pagrindinius tikslus, jos turi nustatyti savo nacionalinius tikslus, atitinkančius kiekvienos jų esamą padėtį ir aplinkybes,

38. atsižvelgdamas į skurdo mažinimo tikslą (20 mln. sumažinti Europos Sąjungoje skurde gyvenančių arba rizikuojančių jį patirti žmonių skaičių), yra įsitikinęs, kad į ekonomikos augimą ir užimtumą orientuota sanglaudos politika, prie kovos su skurdu Europos Sąjungoje turi prisidėti visų pirma remdama vietas ir regionų įtrauktis ir užimtumo projektus; naujosiose programose 19 mlrd. eurų skiriama pašalinti įsidarbinimo kliūtis, visų pirma moterims, jaunimui, vyresnio amžiaus žmonėms arba mažesnės kvalifikacijos darbuotojams,

39. nurodo, kad Europos Komisijos duomenimis, vykdomomis ESP programomis 2007 m. ir 2008 m. pasinaudojo beveik 6 mln. žmonių, tarp jų 52 proc. moterų. Maždaug trečdalis šių priemonių buvo skirtos padėti darbuotojams. Kitos priemonės buvo skirtos bedarbiams (33 proc. gavėjų, tarp jų 7 proc. ilgalaikių bedarbių) bei ypatingai pažeidžiamoms grupėms (migrantams ir mažumoms (13 proc.)),

40. tačiau šiomis aplinkybėmis nurodo, kad pagal Sutarties dėl ES veikimo 153 straipsnį Europos Sąjunga gali tik paremti ir papildyti valstybių narių veiksmus šioje srityje,

41. pabrėžia, jog būtina leisti naudoti struktūrinius fondus nelygybei sveikatos priežiūros srityje mažinti,

Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant pavyzdines iniciatyvas

42. nurodo, kad strategijoje „Europa 2020“ numatytais pavyzdinėmis iniciatyvomis iš esmės siekiama teminių arba konkrečių sektorių tikslų, tačiau jos apima ir nemažą sanglaudos politikos veiklos sritį,

43. pripažįsta, kad Komisija jau pabrėžė struktūrinių fondų indėlį įgyvendinant didžiąją dalį pavyzdinių iniciatyvų ir, kad sanglaudos politika ir struktūriniai fondai yra svarbūs katalizatoriai stiprinant pažangų, tvarų ir integracinį augimą ES valstybėse narėse ir regionuose,

44. atkreipia dėmesį į tai, kad strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėse iniciatyvose numatytas priemonės būtina suderinti su esamais procesais ir priemonėmis, siekiant užtikrinti skaidrumą ir išvengti procesų ir ataskaitų teikimo prievolių pasikartojimo,

45. mano, kad Europos Komisijai būtų tikslinga plėtojant pavyzdines iniciatyvas taikyti įvairias Europos rėmimo priemones integruojantį požiūrį ir užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į decentralizuotos sanglaudos politikos principą ir, jei įmanoma ir būtina, jis būtų praplečiamas,

46. pakartoja savo nuomonėje dėl sanglaudos politikos ateičiai išreikštą reikalavimą, kad siūlomos pavyzdinės iniciatyvos neturi lemti Europos sanglaudos politikos apribojimo. Struktūriniai fondai turi išlaikyti gebėjimą spręsti problemas regionų lygiu ir negali apsiriboti tik sektorių poreikių tenkinimu,

47. atsižvelgdamas į iniciatyvą dėl *skaitmeninės darbotvarkės*, nurodo, kad tarp skaitmeninės darbotvarkės ir sanglaudos politikos įgyvendinimo egzistuoja glaudūs ryšiai, ypač susiję su visuotine prieiga prie plačiajuosčio ryšio kaimo vietovėse ir naujų paslaugų, skirtų įveikti demografinius pokyčius, kūrimu,

48. mano, kad Inovacijų sąjungos pavyzdinė iniciatyva suteikia galimybę užtikrinti geresnį darbo ir atsakomybės pasi-

dalijimą tarp kompetencija pagrįstų pagrindinių mokslinių tyrimų ir taikomųjų mokslinių tyrimų skatinimo Europos lygiu bei naujovių skatinimo vietos lygiu, siekiant užtikrinti būtiną platų poveikį,

49. atkreipia dėmesį į sanglaudos politikos priemones, skirtas regioninių inovacijų sistemų kūrimui, teritorinio bendradarbiavimo instrumentus, rizikos kapitalo suteikimą ir priemones, skirtas paspartinti naujoviškų gaminių įdiegimą ir skatinti kurti suinteresuotųjų verslo, mokslo ir administravimo subjektų tinklus,

50. ragina tiksliau nustatyti, kokių uždavinių siekiama ES priemonėmis, decentralizuotų naujovių skatinimo priemonių srityje, nes naujovių skatinimas jau dabar yra svarbiausias ES struktūrinių fondų programų elementas,

51. atsižvelgdamas į pavyzdinę iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, palankiai vertina tikslą ateityje išteklių naudojimą atsieti nuo ekonomikos augimo ir nurodo, kad reikėtų laikytis decentralizuoto požiūrio į įgyvendinimo politiką ir daugiau naudotis struktūrinių fondų lėšomis, visų pirma energijos vartojimo efektyvumo gerinimui, alternatyviems energijos šaltiniams, antrinių žaliavų panaudojimo ekonomikos skatinimui ir aplinką tausojančio transporto koncepcijų kūrimui; tai padidintų šios iniciatyvos veiksmingumą,

52. pabrėžia, kad taikant įvairias pavienes priemones būtina aiškiai atskirti Europos Sąjungos ir valstybių narių įgaliojimus šioje srityje ir užtikrinti subsidiarumo principo laikymąsi. Be to, būtina skirti daugiau dėmesio įvairių panaudotų priemonių veiksmingumui,

53. atsižvelgdamas į pavyzdinę iniciatyvą „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“, pabrėžia, kad sanglaudos politika labai prisideda prie konkurencingumo skatinimo, stiprindama pirmaisia silpnųjų regionų pramonės vystymo potencialą, skatindama branduolių kūrimo iniciatyvas, MVĮ rėmimo priemones, plėsdama ekonominės aplinkos infrastruktūrą arba remdama pramoninių zonų įvairinimą,

54. atsižvelgdamas į pavyzdinę iniciatyvą „Nauji gebėjimai ir naujos darbo vietos“ palankiai vertina Komisijos pastangas padėti jaunajai kartai mokymosi ir darbo pasaulyje ir pritaria studentų ir stažuotojų judumo skatinimui bei paramos priemonėms, skirtoms padėti jauniems žmonėms integruotis į darbo rinką,

55. atkreipia dėmesį į didelį dubliavimąsi su Europos socialinio fondo kuruojamomis sritimis ir pritaria pastangoms glaudžiau susieti šiuos tikslus su atitinkamomis Europos finansavimo priemonėmis,

Sanglaudos politikos valdymo sistema gali labai prisidėti prie sėkmingo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo

56. nurodo, kad pastaraisiais metais sėkmingai išplėtota daugiapakopė struktūrinės politikos sistema, aktyviai dalyvaujant vietos ir regionų suinteresuotiesiems subjektams ir atsižvelgiant į realią vietos situaciją, gali labai prisidėti prie sėkmingo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo,

57. pabrėžia, kad siekiant šio tikslo turi būti išlaikyti arba sustiprinti šie sanglaudos politikos elementai:

- daugiametis programavimas,
- pasidalijamasis valdymas ir bendras finansavimas,
- visuotinis struktūrinės politikos įgyvendinimas visuose Europos Sąjungos regionuose,
- kitais rodikliais nei BVP grindžiamas programavimas ir programų įvertinimas dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms,
- decentralizuotas įgyvendinimas,
- vietos suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas, vadovaujantis struktūrinių fondų partnerystės principu,
- lankstus Europos prioritetų taikymas regionuose,
- teritorinis bendradarbiavimas,

58. yra įsitikinęs, kad ankstesnis sanglaudos politikos orientavimas į ekonomikos augimą ir užimtumą yra tinkamas ir todėl neižvelgia poreikio dar labiau sugriežtinti šiuo metu taikomą struktūrinių fondų lėšų skyrimo sistemą. Sanglaudos politikos pagrindu ir toliau turi būti vietos ir regionų sąlygoms pritaikytos strategijos, kuriose atsižvelgiama į skirtingą vystymosi poreikį,

59. ragina Europos institucijas užtikrinti demokratinį ir tinkamą atsakingų valdžios institucijų dalyvavimą kuo skubiau įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir jos sąsajas su sanglaudos politika, pavyzdžiui, suteikiant pakankamai laiko konsultacijoms ir nuomonių formavimui visais lygiais ir užtikrinant, kad sprendimų priėmimo procesai išliktų skaidrūs ir suprantami,

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo įgyvendinant strategiją „Europa 2020“

60. mano, kad teritorinė sanglauda, kaip numatyta sutartyje, turi būti orientacinis strategijos „ES 2020“ ir kitos ES politikos įgyvendinimo principas. Daugiapakopio valdymo principas turi būti taikomas visais strategijos įgyvendinimo etapais,

61. tačiau išvelgia poreikį stiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų administracinius gebėjimus, kad jie galėtų atlikti savo svarbų vaidmenį įgyvendinant strategiją „Europa 2020“,

62. todėl ragina Europos institucijas ir valstybes nares pagal *Vietos ir regionų valdžios institucijų teritorinį paktą*, nustatyti, kaip jos dalyvaus įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, ir apibrėžti pavyzdinėms iniciatyvoms tenkančią vaidmenį, atsižvelgiant į realią vietos situaciją; pasiūlymu dėl teritorinių paktų valstybių narių lygiu turėtų būti sudaryta struktūruoto vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo galimybė, atsižvelgiant į jų kompetenciją ir laikantis subsidiarumo principo,

63. siūlo, vadovaujantis šiuo teritoriniu paktu, Europos sanglaudos politiką naudoti kaip svarbią vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo priemonę įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Visose pagal Europos sanglaudos politiką remiamose teritorijose reikėtų sudaryti galimybę, teritorinių paktų pagalba sutelkti svarbiausius vietos suinteresuotuosius subjektus siekiant įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ prioritetus ir pagrindinius tikslus,

64. pritaria, kad atsižvelgiant į sanglaudos politikos tikslus šiam tikslui būtų nustatytos papildomos taisyklės, sudarančios galimybę įgyvendinant savo veiksmų programas vietos ir regionų valdžios institucijoms aktyviai dalyvauti siekiant strategijos „Europa 2020“ augimo prioritetų ir pagrindinių tikslų,

65. siekiant strategijos „Europa 2020“ prioritetų ir pagrindinių tikslų siūlo pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą organizuoti vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi informacija ir tinklų kūrimą ir, jei reikia, pasinaudoti Europos teritorinio bendradarbiavimo grupe (ETBG). Tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje būtų galima numatyti papildomus vietos ir regionų valdžios institucijų veiklos prioritetus siekiant įgyvendinti Europos Komisijos pavyzdines iniciatyvas,

66. siūlo Europos Komisijai skirtų ataskaitų apie Europos lėšų panaudojimą sistemą naudoti nustatant, ar vietos ir regionų valdžios institucijų pastangos įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ yra vaisingos. Taip būtų išvengta naujų biurokratinių struktūrų ir ataskaitų rengimo prievolės. Nereikėtų nei naujų institucijų, nei papildomų lėšų,

67. ragina Europos Komisiją Europos Parlamentui ir Regionų komitetui nuolat teikti pirmiau minėtomis ataskaitomis pagrįstą informaciją apie teritorinių paktų įgyvendinimą pagal strategiją „Europa 2020“, kuri yra ES sanglaudos politikos dalis, ir aptarti strateginį koregavimą,

68. ragina Europos Komisiją 5-ojoje ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaitoje pateikti savo viziją apie būsimas sanglaudos politikos ir strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo sąsajas,

69. mano, kad 2010 m. lapkričio mėn. pradžioje planuojama paskelbti 5-oji sanglaudos ataskaita turi pradėti diskusiją visos ES mastu dėl būsimų sanglaudos politikos gairių įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, kurioje dalyvautų vietos ir regionų lygmenys, kad pasibaigus konsultacijų ir bendradarbiavimo etapui šias gaires būtų galima laiku patvirtinti prieš prasidedant naujam finansavimo laikotarpiui,

70. be to, mano, kad Regionų komiteto dalyvavimas toliau įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ turėtų būti labiau struktūruotas, ir, atsižvelgdamas į tai, siūlo į Europos Komisijos pavasario Europos Vadovų Tarybai pateikiamą metinę ataskaitą įtraukti konkretų skyrį dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo įgyvendinant strategiją,

71. atkreipia dėmesį į „Europos 2020“ stebėsenos platformos sukauptą vietos ir regionų patirtį, kuria galima pasinaudoti atliekant strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo stebėseną ir vykdant Regionų komiteto darbą,

Daro šias išvadas:

72. sanglaudos politika turi ir toliau būti orientuota į ES sutartyje įtvirtintus tikslus stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, visų pirma mažinant regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą,

73. laikantis šios prielaidos, sanglaudos politika labai prisidės prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo,

74. tačiau tai pavyks tik tuo atveju, jei ir ateityje sanglaudos politika bus orientuota į visus Europos Sąjungos regionus,

75. tik taikant visas sritis apimančią sanglaudos politikos požiūrį galima užtikrinti, kad visi Europos Sąjungos regionai turėtų galimybę aktyviai dalyvauti įgyvendinant strategiją „Europa 2020“,

76. tai galėtų pavykti pasitelkiant *vietos ir regionų valdžios institucijų teritorinį paktą*, kuriame Europos institucijų lygiu būtų apibrėžtas regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimas įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir pateikiamas pasiūlymas dėl teritorinių paktų, kurie valstybių narių lygiu galėtų sudaryti struktūruoto valdžios institucijų dalyvavimo galimybę, atsižvelgiant į jų kompetenciją,

77. skiriant paramą pagal sanglaudos politiką ir toliau daugiausia dėmesio reikia skirti silpniausiems ir daugiausiai problemų turintiems regionams ir tiems regionams, kurie po 2013 m. nors ir nebeatitiks reikalavimų didžiausiai paramai gauti, bet ir toliau turės didelių problemų (įskaitant „statistinio poveikio regionus“), reikėtų nustatyti tinkamas ir teisingas pereinamojo laikotarpio priemonės, kad jie galėtų išlaikyti pasiektą pažangos lygį, taip siekiant užtikrinti tvarumą,

78. tuo pat metu reikia ir toliau remti regionus, kurie jau dabar aktyviai prisideda prie ES konkurencingumo. Be to, net ekonomiškai stipresniuose regionuose yra struktūriniu požiūriu silpnusių sričių, kurioms taip pat reikalinga parama,

79. teritorinė sanglauda gali labai daug prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo skatindama pasienio, tarpautinių ir regionų bendradarbiavimą,

80. Europos socialinis fondas ir ateityje turi išlikti sanglaudos politikos dalimi ir tai turi būti užtikrinta bendru pagrindų reglamentu,

81. Regionų komitetas turi struktūriniu būdu – taip pat ir pasitelkiant „Europa 2020“ stebėsenos platformos surengtus duomenis – dalyvauti toliau įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Todėl į Europos Komisijos pavasario Europos Vadovų Tarybai skirtą metinę ataskaitą turi būti įtrauktas *konkretus skyrius dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo įgyvendinant šią strategiją*,

82. Europos Sąjungos vietos ir regionų valdžios institucijos, įgyvendindamos būsimą sanglaudos politiką Europoje, norėtų prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ sėkmės.

2010 m. spalio 5 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

Nuomonė „BVP ir kiti rodikliai pažangai vertinti“

(2011/C 15/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, kad BVP nėra priemonė, skirta tiksliai įvertinti visuomenės gebėjimą spręsti tokias problemas kaip klimato kaita, išteklių naudojimo efektyvumas, gyvenimo kokybė arba socialinė aprėptis; todėl siūlo politikos ir viešųjų strategijų kryptį nustatyti ir jai formuoti pasirinkti rodiklius, atitinkančius strategijos „Europa 2020“ prioritetus,
- mano, kad komunikate nustatyti 5 veiksmi ekonominei ir socialinei pažangai įvertinti: a) BVP susiejimas su aplinkos apsaugos ir socialiniais rodikliais, b) sprendimų priėmimas remiantis beveik tikralaike informacija, c) tikslesni duomenys apie veiksmų pasiskirstymą ir nelygybę, d) Europos darnaus vystymosi rezultatų suvestinės rengimas ir e) aplinkos apsaugos ir socialinių rodiklių įtraukimas į nacionalines sąskaitas, yra tinkami ir sudaro pasiūlymų dėl strategijos „Europa 2020“ pagrindą. Šie veiksmi turėtų ne tik padėti atlikti baigiamąjį įvertinimą, bet ir priimti sprendimus,
- laikosi nuomonės, kad reikia patobulinti metodiką, kuri taikoma ieškant aktualesnės išsamios ir tikrovę atitinkančios informacijos, suteikiančios galimybę naudoti rodiklius sprendimų priėmimo procesui palengvinti; nurodo, kad rodikliai, kuriuos galėtų naudoti vietos, regionų, nacionalinės ir Europos valdžios institucijos turi būti suderinti ir skatinti socialinių naujovių kūrimą ir sklaidą bei nuoseklumą priimant sprendimus,
- mano, kad EUROSTAT turi atsižvelgti į komunikato pasiūlymus, tačiau turėtų įtraukti regioninę, daugiau aspektų, susijusių su gyvenimo kokybe, tvarumu ir pajamų bei kapitalo pasiskirstymu, atspindinčią statistiką,
- pabrėžia, kad struktūrinių fondų, įskaitant Sanglaudos fondą, veiksmi po 2013 m. negali ir neturi būti pagrįsti tik BVP, tenkančiam vienam gyventojui,
- pritaria komunikato turiniui ir sutinka su Komisijos nuomone, kad BVP ir ateityje bus svarbus rodiklis ekonomikos augimui ir gerovei Europoje bei jos regionuose vertinti. Tačiau sprendimams dėl Bendrijos politikos priimti ir jai vertinti vertėtų parengti papildomus rodiklius – juos pasitelkus būtų galima tiksliau įvertinti pažangą siekiant tvaraus socialinių, ekonomikos ir aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo.

Pranešėjas:	Vincente Álvarez Areces (ES/ESP), Astūrijos autonominės srities pirmininkas
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „BVP ir kiti rodikliai pažangai kintančiame pasaulyje vertinti“ COM(2009) 433 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

A. Bendrosios nuostatos

1. Palankiai vertina šį komunikatą, kuris Regionų komitetui suteikia galimybę tęsti diskusijas apie Europos Sąjungos ateitį kintančiame pasaulyje. Nustatyti rodiklius, atspindinčius tikrąją padėtį, dėl kurios galėtume imtis veiksmingų priemonių, yra būtina. Šiuo tikslu reikia sukurti naują augimo modelį;

2. Nurodo, kad RK keletą kartų svarstė su šio komunikato tema susijusius klausimus. Vykstant diskusijai apie Lisabonos strategiją po 2010 m. RK neseniai rekomendavo (CdR 25/2009) į būsimą strategiją įtraukti „visa apimančią tikslą dėl visų Europos Sąjungos piliečių kokybiško gyvenimo ir gerovės“ ir pabrėžė, kad kovojant su skurdu ir pajamų skirtumais reikia laikytis teritorinio požiūrio įvairiose politikos srityse. RK taip pat atkreipė dėmesį „į vis didėjantį nepasitenkinimą, kad BVP yra pagrindinis rodiklis ekonominės veiklos rezultatams vertinti, ir ragina parengti naujus rodiklius, kurie tinkamiau įvertintų klestėjimą, gerovę ir gyvenimo kokybę Europoje“;

3. Atkreipia dėmesį į tai, kad savo perspektyvinėje nuomonėje „Sanglaudos politikos ateitis“ (CdR 210/2009 fin) „...pasiskaito už diferencijuotą koncepciją ir kruopščiai atrinktų ir patikimų rodiklių taikymą sanglaudos politikai įvertinti, kad lėšos būtų panaudotos kuo tikslingiau ir būtų galima plačiai parodyti struktūrinės politikos poveikį“;

4. Mano, kad diskusija dėl kitų nei BVP rodiklių yra politinė diskusija, kuri turėtų parodyti, ką gerovė reiškia šiai ir vėlesnėms kartoms ir kokia politika yra tinkamiausia šiai gerovei pasiekti;

5. Nurodo, kad Europos Komisija kartu su EUROSTAT, Ekonominės veiklos ir socialinės pažangos vertinimo komisija (vadinamąja Stiglitz-Sen-Fitoussi komisija) ir OECD dirba viena linkme;

6. Mano, kad komunikate nustatyti penki veiksmai ekonominei ir socialinei pažangai įvertinti: a) BVP susiejimas su aplinkos apsaugos ir socialiniais rodikliais, b) sprendimų priėmimas remiantis beveik tikralaike informacija, c) tikslesni duomenys apie veiksmų pasiskirstymą ir nelygybę, d) Europos darnaus vystymosi rezultatų suvestinės rengimas ir e) aplinkos apsaugos ir socialinių rodiklių įtraukimas į nacionalines sąskaitas, yra tinkami ir sudaro pasiūlymų dėl strategijos „Europa 2020“ pagrindą. Šie veiksmai turėtų ne tik padėti atlikti baigiamąjį įvertinimą, bet ir priimti sprendimus;

7. Primena, kad šio komunikato paskelbimas sutampa su strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo pradžia, politine diskusija, kuri nulems ilgalaikį ir vidutinės trukmės laikotarpio Europos Sąjungos vystymąsi, ir debatais dėl Finansinės programos po 2013 m. ir, be abejonės, jis darys įtaką sanglaudos politikos pasirinkimui kryptai, taigi ir jai skirtai finansinei paramai. Tinkami rodikliai leidžia lengviau įvertinti pajamų skirtumus, išsilavinimą (įskaitant formalųjį ir neformalųjį), viešųjų paslaugų prieinamumą, sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir turimus kultūrinius išteklius ES regionų ir vietos lygiu;

8. Šiuo požiūriu reikėtų atsižvelgti į Regioninės politikos generalinio direktorato atliktą tyrimą „Regionai 2020“, kuriame remiamasi regioniniais rodikliais siekiant išsiaiškinti, kaip atskiri regionai sprendžia įvairius uždavinius ir kokia jų padėtis aplinkinių regionų atžvilgiu;

9. Atkreipia dėmesį į tai, kad nors Komisijos komunikate neišskiriamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo, sėkmingi geriausios praktikos projektai leidžia manyti, jog vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų būti itin svarbios priimant ir propaguojant metodus socialinei pažangai (ekonominėi, aplinkos ir socialinei) vertinti platesniu mastu, jeigu jos turėtų pakankamai pajėgumų ir išteklių, įskaitant ES arba nacionalinių šaltinių finansinę paramą. Kad būtų įtvirtinti rodikliai, skirti gerovei plačiąja prasme vertinti, reikia juos pritaikyti vietos ir regionų lygiu, o tam būtinas regionų ir vietos valdžios institucijų bendradarbiavimas;

10. Pabrėžia, kad taikant lygių galimybių principą derėtų ypač atsižvelgti į kaimo ir atokių vietovių, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovių bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčių vietovių, pavyzdžiui, labai retai apgyvendintų toliausiai į šiaurę esančių regionų bei salų, atokiausių, pasienio ir kalnuotų vietovių gyventojus. Ypatingą dėmesį šioms teritorijoms derėtų skirti siekiant sumažinti atotrūkį tarp įvairių Europos Sąjungos vietovių. Šios vietovės yra pažeidžiamos dėl patiriamo ekonominio, socialinio, demografinio, geografinio, istorinio, teritorinio ir aplinkosauginio spaudimo. Šioms teritorijoms reikėtų skirti ypatingą dėmesį sudarant rodiklių lentelę, atspindinčią šių vietovių gyventojams skirtą infrastruktūrą, teikiamas visuotinės svarbos paslaugas ir jų prieinamumą. Rodiklių lentelėje reikėtų atsižvelgti į Teritorinės darbotvarkės ir Leipcigo chartijos įsipareigojimus siekiant paskatinti policentrizmą ir naujus miesto bei kaimo vietovių struktūruotus santykius. Savaimė suprantama, kad šis santykis darys poveikį aplinkosaugos sistemai ir padės pagerinti vietos bei regionų politikos kokybę;

11. Mano, kad EUROSTAT turi atsižvelgti į komunikato pasiūlymus, tačiau turėtų įtraukti regioninę, daugiau aspektų, susijusių su gyvenimo kokybe, tvarumu ir pajamų bei kapitalo pasiskirstymu, atspindinčią statistiką. EUROSTAT regioninis statistikos metraštis turėtų būti kasmetinių politinių diskusijų dokumentas, skirtas Bendrijos politikai perorientuoti;

B. Bendro vidaus produkto augimo rodiklio netinkamumas 21-ojo amžiaus politikos kryptčiai nustatyti

12. Nurodo, kad Komunikate „BVP ir kiti rodikliai pažangai kintančiame pasaulyje vertinti“ Komisija aiškiai pripažįsta BVP rodiklio ribotumą ir kartu siūlo aptarti papildomų rodiklių galimybę. Tačiau komunikato išvadose vis tik teigiama, kad nepaisant visų BVP trūkumų, tai vis dar geriausias apibendrinamasis matas, pagal kurį sprendžiama apie rinkos būklę. Dėl to galima ginčytis, tačiau komunikate kalbama apie socialinę pažangą ir gerovę, o šioje srityje BVP nėra pats tinkamiausias rodiklis;

13. Atkreipia dėmesį, kad vyksta tarptautinės derybos dėl Jungtinių Tautų susitarimo, kuriuo norima reglamentuoti, kokių veiksmų pasaulio mastu klimato kaitos srityje reikėtų imtis po 2012 m., kai pasibaigs pirmasis Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpis. Be to, Komitetas primena, kad ES yra vienašališkai įsipareigojusi iki 2020 m. išmetamų teršalų kieki sumažinti iki tokio lygio, kad jis būtų bent 20 proc. mažesnis palyginti su 1990 m. ir siūlo jį sumažinti iki 30 proc., jeigu ir kiti didieji išsivysčiusių ir besivystančių šalių teršėjai, laikydamiesi visuotinio susitarimo, priims įsipareigojimą proporcingai mažinti išmetamųjų teršalų kieki. Mokslinių tyrimų duomenimis, iki 2050 m. išmetamųjų teršalų kieki reikėtų sumažinti bent 50 proc. palyginti su 1990 m. Išsikelti tikslai yra labai drąšūs ir norint juos pasiekti reikės pereiti prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, kurios gamybos metodai ir vartojimo modeliai nebus labai imlūs energijai ir leis veiksmingiau naudoti išteklius. Labai svarbu, kad naujoji kryptis atsispindėtų ir pagrindiniuose ekonominiuose rodikliuose;

14. Pabrėžia, kad BVP, kaip teigia OECD, yra gamybos, o ne gerovės, kurią ši gamyba užtikrina gyventojams, rodiklis. Iš esmės daugelis veiklos sričių, kurias apima BVP, gyventojams reiškia gerovės mažėjimą (pavyzdžiui, didelės išlaidos transportui dėl spūsčių važinėjant didelius atstumus tarp darbo ir namų arba priemonės neigiamam tam tikros veiklos poveikiui aplinkai atitaisyti). Be to, gyventojų gerovė priklauso nuo disponuojamų pajamų arba nuo viešųjų gėrybių prieinamumo ir kainos. Šiuo požiūriu Stiglitz-Sen-Fitoussi komisijos ataskaitoje teigiama, kad jau seniai pripažįstama, jog BVP nėra tinkamas gerovės ar net rinkos aktyvumo rodiklis (!);

15. Atkreipia dėmesį į tai, kad BVP neapima aplinkai įtaką darančių veiksnių, pavyzdžiui, ribotų išteklių, CO2 išlakų, teršalų, vandens kokybės, biologinės įvairovės, gyventojų koncentracijos miestuose arba gyventojų skaičiaus mažėjimo kaimo vietovėse poveikio. Jis taip pat neapima ypač svarbių socialinių aspektų, pavyzdžiui, nevienodo pajamų pasiskirstymo tarp gyventojų ir regionų, skurdo arba sveikatos būklės. Be to, jame neatsispindi rinkoje nepripažinta veikla, pavyzdžiui, nelegalus darbas, darbas namuose, savanoriška veikla arba laisvalaikis;

16. be to, nurodo, kad trūksta esminių duomenų apie turtą. Savo BVP valstybė gali pakelti pernelyg eikvodama savo gamtinius išteklius, tačiau šalies turtas mažėja ir vėlesnėms kartoms jo lieka mažiau. Kartu Komitetas perspėja, kad ekonominės pažangos negalima priešpriešinti kitiems gerovės aspektams. Patirtis rodo, kad sklandus ekonomikos vystymasis dažniausiai būna prielaida formuojant politiką atsižvelgti į kitus gerovės aspektus;

17. Nori ES institucijoms išreikšti savo nuomonę, kad būtina suvienodinti ir paaiškinti informaciją, kurią jos nori perteikti visuomenei naudojamos su BVP ir BVP, tenkančiam vienam gyventojui, susijusius rodiklius. Reikalinga skaidresnė komunikacijos politika;

18. Nurodo, kad oficialiuose ES dokumentuose, įskaitant Sutartis ir kai kuriuos reglamentus, kartu su BVP naudojami ir kiti susiję rodikliai. Pavyzdžiui, konvergencijos tikslo regionams apibrėžti ir klasifikuoti (2007–2013 m. laikotarpis) naudojamas BVP, tenkančio vienam gyventojui, rodiklis. Nustatant, kurios valstybės galės gauti bendrą Sanglaudos fondo finansavimą, naudojamas bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP), tenkančių vienam gyventojui, rodiklis. Finansinėse programose taip pat naudojamas BNP biudžeto išlaidų ribai nustatyti. Be to, Protokole Nr. 28 dėl socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos nenaudojamas nei BVP, nei BNP, o bendras nacionalinis produktas, tenkantis vienam gyventojui, siekiant nustatyti, kurios valstybės narės galės gauti Sanglaudos fondo paramą;

(1) Stiglitz Joseph, Sen Amartya ir Fittoussi Jean Paul, Klausimų dokumentas, Ekonominės veiklos ir socialinės pažangos vertinimo komisija. 2008 7 25.

19. Pabrėžia, kad struktūrinių fondų, įskaitant Sanglaudos fondą, veiksmams po 2013 m. negali ir neturi būti pagrįsti tik BVP, tenkančiam vienam gyventojui;

C. Veiksmai pažangai kintančiame pasaulyje įvertinti. Pastabos apie komunikate nagrinėjamus susijusius rodiklius

20. Pritaria Komunikate nurodytam Komisijos ketinimui sukurti visapusišią aplinkos apsaugos indeksą ir patobulinti gyvenimo kokybės rodiklius. Todėl tvirtai remia idėją parengti bandomąjį projektą **visapusišiam aplinkos apsaugos indeksui** sukurti, apimančių įvairius aspektus, pavyzdžiui, šiltnamio efekto sukeliančių dujų išlakas, nykstančią gamtinę aplinką, atmosferos taršą, vandens naudojimą ir atliekų susidarymą. Kadangi jau yra metodų šiam sudėtiniam indeksui sudaryti, ragina Komisiją pavišinti projekto rengimą ir skubiai pateikti projektą diskusijai 2010 m., kaip nustatyta komunikate. Kaip Komisija pabrėžia komunikate, rodikliai turėtų ne tik susieti neigiamus arba teigiamus aplinkos apsaugos pokyčius, bet ir apimti aplinkos kokybę. Todėl svarbu, kad jokie su aplinka susiję rodikliai neskatinėtų išteklių netausojimo;

21. Primena, kad šiuo metu socialinės ir su aplinka susijusios sąnaudos nepakankamai atsispindi produktų ir paslaugų kainose, todėl BVP nėra išsamus rodiklis. Dėl šios priežasties RK ragina Komisiją ir valstybes nares tęsti darbą, kad būsimuose teisės aktuose būtų atsižvelgta į tikrąsias produkto ekonomines sąnaudas;

22. Be to, šis indeksas, pagal kurį turėtų būti įvertinti pastangų apsaugoti ES vietoves rezultatai ir kiekybiniu požiūriu įvertinta pažanga arba nuosmukis aplinkos srityje, turėtų apimti ne tik ES šalis, bet ir regionus. Į Komisijos metodiką reikėtų įtraukti indekso taikymo srities apibrėžčiai praplėsti reikalingus elementus. Be to, reikėtų parengti europinių skatinimo priemonių toms ES vietovėms, kurios pasiekia nustatytus tikslus arba dar geresnių rezultatų;

23. Primena, kad per ES konferenciją, skirtą kitiems nei BVP rodikliams, ES pirmininkavusi Portugalija paprašė pažangą vertinti skirtingais teritoriniais lygmenimis visiškai palyginamu būdu ir atkreipė dėmesį į tai, kad rodikliai, kurių negalima palyginti skirtinguose regionuose nėra labai vertingi. Todėl Lisabonos Vadovų Taryba rekomendavo aiškiau susieti makroekonominčius rodiklius su regionų matmeniu;

24. Mano, kad svarbu sukurti aplinkos kokybės rodiklį (kuris neturėtų likti tik teorine galimybe, kaip nurodoma komunikate), kuriame atsispindėtų ne tik sveikoje aplinkoje gyvenančių Europos piliečių statistika, bet ir vietovių, kuriose ši kokybė

užtikrinama, duomenys, kad būtų galima įvardyti tai pasiekti leidusią politiką. Todėl RK siūlo aplinkos kokybės analizę grįsti skirtingų ES regionų duomenimis, kad būtų paprasčiau juos palyginti;

be to, svarbu, kad **Europos aplinkos agentūros parengti žemėlapiai ir prioritetiniai rodikliai** atliktų svarbų vaidmenį nustatant kiekvieno Europos regiono ypatybes, kad būtų galima parengti tikslią politiką kiekvienai teritorijai ir solidarumo strategiją su tais regionais, kuriems dėl istorinių priežasčių kyla didelių sunkumų gerinant aplinkos kokybę. Parama regioninių aplinkos observatorių steigimui būtų neįkainojama galimybė stebėti ir rengti principu „iš apačios į viršų“ grįstą politiką, kur kiekvienas regionas parodytų savo išskirtinumą ir bendrybes su kitais Europos regionais. Tai supaprastintų lanksčios ir asimetrinės politikos įgyvendinimą Europos lygiu ir sustiprintų regionų bendradarbiavimą;

25. Gyvenimo kokybės ir gerovės požiūriu svarbu taikyti tokius rodiklius, kaip viešosios paslaugos, sveikata, laisvalaikis, turtas, judumas ir švari aplinka, nes jie sukuria gerą aplinką arba yra prastos aplinkos priežastys. Bendruomenė ar regionas darniai vystosi, jei ekonominiai rodikliai (gamyba, paskirstymas ir vartojimas) yra suderinami su aplinkos ir socialiniais veiksniais. Šiuo požiūriu svarbūs OECD tyrimai, kaip visuomenė suvokia gerovę;

26. Pritaria idėjai, kad su aplinkos ir socialiniais rodikliais susijusiems sprendimams priimti reikalinga beveik tiksliai informacija, ir mano, kad praėjusiais metais pristatyta bendra informacijos apie aplinką sistema (BIAS) buvo didelis žingsnis į priekį. Reikėtų įveikti dvejų-trejų metų aplinkos duomenų atsilikimą nuo ekonomikos duomenų;

kalbant apie dabartinius socialinius rodiklius, nurodo, kad EUROSTAT rengia suderintą tyrimą, kuris nebuvo paskelbtas 2006, 2007, 2008 ir 2009 m. ir kuris apima visų Europos Sąjungos valstybių narių šeimų gyvenimo sąlygas. Taigi jau egzistuoja bazinė struktūra, kurią galima pritaikyti regionams;

todėl RK siūlo imtis priemonių, kad Europos lygiu būtų parengtas regionams skirtas **suderintas socialinis tyrimas**, kuris taptų vienu iš atskaitos taškų sanglaudos politikai ir sprendimų priėmimui vietos ir regioniniais klausimais;

27. Mano, kad svarbiausia yra informacija apie pajamų pasiskirstymą ir nelygybę, ir pritaria komunikato teiginiui, kad „socialinė ir ekonominė sanglauda – visai Bendrijai svarbūs tikslai. Siekiama sušvelninti skirtumus tarp regionų ir socialinių grupių“;

Tačiau nurodo, kad nėra aiškios nuorodos į teritorinę sanglaudą, trūksta perspektyvos, kuri visų pirma susietų aplinkos aspektus ir kai kurių vietovių nepalankias gamtines aplinkybes, kliudančias jų vystymuisi. Į šiuos aspektus reiktų atsižvelgti atliekant analizę, kuria bus remiamasi priimant sprendimus, ir šiuo tikslu reiktų kiekybinio jų įvertinimo bei vėlesnės palyginamosios analizės.

Turto pasiskirstymas yra vis didesnę susirūpinimą keliantis klausimas, nes augant BVP, tenkančiam vienam gyventojui, žmonių, kuriems kyla skurdo pavojus, skaičius irgi gali didėti. Todėl reikia tikslesnių duomenų apie pajamų pasiskirstymą ir nelygbę, kad būtų galima parengti tinkamesnę socialinės, ekonominės ir teritorinės sanglaudos politiką;

Be to, jeigu norime suprasti, kodėl tarp atskirų socialinių grupių esama skirtumų, ir parengti atitinkamas politines priemones šioms problemoms išspręsti, labai svarbu išsiaiškinti, koks yra tam tikro regiono darbo jėgos (dirbančiųjų ir bedarbių) išsilavinimo lygis;

Reiktų taip pat atskirai išnagrinėti tiesioginį ir netiesioginį dabartinio nuosmukio poveikį ir padarinius pavienių regionų ir socialinių grupių gerovei, kad būtų galima padaryti išvadas, pateikti pasiūlymus ir ateityje imtis prevencijos priemonių;

28. Kalbant apie socialinius rodiklius, mano, kad norint susieti regionų ar asmenų nelygybės problemą su poveikiu aplinkai, nebūtina pasiekti skurdo ribos. Tereikia atsižvelgti į tai, kad auganti nelygybė, ypač jei ji sumažina žmonių galimybes mokėti mokesčius, apsunkins tvariam augimui būtiną restruktūrizavimo procesą. Be to, mažesnės pajamos riboja namų ūkių galimybes keisti vartojimo modelį, kuris būtinas tvariam augimui. Tačiau kita vertus aišku, kad tvaraus elgesio modelis vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu padės sutaupti daugiau nei buvo verta pradinė investicija;

Todėl ateityje priimant strateginius sprendimus daugiausia dėmesio reikia skirti pajamų ir regionų atotrūkio rodikliams;

29. Remia ketinimą rengti komunikate minimą **Darna** **vystymosi rezultatų suvestinę**. Bet kuriuo atveju ši suvestinė turėtų būti itin naudinga ir nepanaši į akademinio pobūdžio baigiamojo įvertinimo sistemą. Kitaip tariant, ši suvestinė, kuri turi apimti visas šalis ir regionus, užtikrinant, kad kiekvieno lygmens statistikos sistemos būtų suderinamos, turi būti priemonė, suteikianti galimybę veikti, rengti konkrečiam sektoriui skirtos ir regioninės politikos Europos Sąjungoje gaires taip užtikrinant, kad visuomenės novatoriškumo ir visų pirma tvarumo veiksnys būtų įtraukti į visus strateginius procesus, ir

kad būtų dažniau atliekama geriausiosios praktikos lyginamoji analizė ir būtų greičiau pasiekti vystymosi tikslai; ragina Komisiją pristatyti bandomąją versiją, kaip numatyta komunikate;

30. Nauji rodikliai turi būti tvirti, patikimi ir plačiai pripažinti, kad būtų galima įvertinti pažangą siekiant ekologiniu požiūriu veiksmingos ekonomikos, ir turi būti pagrindas, kuriuo remiantis būtų parengta darnaus vystymosi rezultatų suvestinė, t. y. atsižvelgta į socialinį, ekonominį ir aplinkos aspektą. Biologinė įvairovė turi būti įtraukta į šiuos naujus rodiklius;

31. Integruotos aplinkos apsaugos ir ekonomikos apskaitos požiūriu remia dedamas pastangas sukurti „žaliųjų duomenų“ strategiją. Kai kuriose srityse padaryta didelė pažanga dėl EUROSTAT, valstybių narių statistikos institutų ir OECD koordinuotų pastangų, tačiau šią praktiką reikia perkelti į visas ES valstybes nares, kad iki 2013 m. jau turėtume aplinkos apsaugos apskaitos duomenų apie energijos suvartojimą ir atliekų tvarkymą ir pinigų apskaitos, susijusios su subsidijomis aplinkos apsaugai, bendrą teisinį pagrindą;

Be to, būtina sukurti Europos sąskaitų sistemos (ESS) socialinių rodiklių (pavyzdžiui, namų ūkių disponuojamos pajamos ir pakoreguotos disponuojamos pajamos) suvestinę ir ją perkelti į visas ES valstybes nares ir regionus siekiant paskatinti ją naudoti, nes išlaidas ir sutaupytais lėšas ji atspindi geriau nei BVP, tenkantis vienam gyventojui;

D. Subsidiarumas, proporcingumas ir geresnis reguliavimas

32. Mano, kad komunikate iškeltus klausimus galima priskirti SESV trečios dalies XVIII ir XX antraštinėms dalims, kurios yra susijusios su ekonomine ir socialine sanglauda bei aplinka;

33. Mano, kad komunikate nagrinėjamos politikos sritys nepriklauso išskirtinei ES kompetencijai ir todėl reikia taikyti subsidiarumo principą; tačiau nurodo, kad yra tarpvalstybinių aspektų, kurių valstybės narės ir (arba) vietos ir regionų valdžios institucijos negali tinkamai reguliuoti veikdamos atskirai. Todėl tikslus veiksmingiau pasiekti galima įgyvendinant bendrą politiką arba imantis koordinuotų veiksmų;

34. Mano, kad komunikate nustatyti veiksmai atitinka proporcingumo principą, nes imamasi tik būtinų priemonių numatytiems tikslams pasiekti. Komisija iš esmės planuoja sukurti rodiklius ir kitas stebėsenos priemones, pavyzdžiui, Europos darnaus vystymosi rezultatų suvestinę;

35. Ragina Komisiją teisės aktų kokybės gerinimo srityje labiau atsižvelgti į vietas ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, ypač poreikį remti vietas ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą formuojant naują požiūrį į socialinės bei aplinkosauginės pažangos vertinimą. Komisija turėtų teikti paramą ir išteklius visą Europos Sąjungą apimančioms vietos ir regionų lygmens statistikos duomenų bazėms kurti. Šios duomenų bazės palengvintų rodiklių rengimą ES lygiu;

36. Primena, kad valstybės narės ir vietos bei regionų valdžios institucijos jau nustatė nemažai atskirų ir diferencijuotų aplinkos, ekonominių, socialinių ir technologinių rodiklių, kurie gali padėti sukurti ES rodiklius, atspindinčius padėtį valstybėse narėse bei vietos ir regionų lygiu, kad būtų galima palyginti skirtingų ES regionų ir vietovių duomenis;

Be Europos Sąjungos rodiklių, būtų naudinga gauti duomenų iš kitų šalių ir tarptautinių organizacijų parengtos informacijos;

E. Santrauka ir galutinės išvados

37. Akivaizdu, kad BVP būtina susieti su statistiniais duomenimis, apimančiais papildomus ekonominius, socialinius ir aplinkos apsaugos aspektus, nuo kurių labai priklauso žmonių gerovė;

BVP tikslas nėra tiksliai įvertinti ilgalaikę ekonominę ir socialinę pažangą, ypač visuomenės gebėjimą spręsti tokias problemas kaip klimato kaita, išteklių naudojimo efektyvumas, gyvenimo kokybė arba socialinė aprėptis; todėl mano, kad politikos ir viešųjų strategijų kryptčiai nustatyti ir jai formuoti pasirinkti rodikliai turėtų atitikti strategijos „Europa 2020“ prioritetus;

38. Mano, kad tradicinį BVP rodiklį reikia tobulinti ir papildyti su aplinka ir socialine gerove susijusiais veiksniais; šiuo požiūriu mano, kad būtų naudinga sukurti visapusiškos aplinkos apsaugos indeksą ir Europos, nacionaliniu ir regionų lygiu atlikti suderintą socialinį tyrimą;

39. Mano, jog reikia patobulinti metodiką, kad būtų galima gauti aktualesnę išsamią ir tikrovę atitinkančią informaciją, suteikiančią galimybę naudoti rodiklius sprendimų priėmimo procesui palengvinti; nurodo, kad rodikliai, kuriuos galėtų naudoti vietos, regionų, nacionalinės ir Europos valdžios insti-

tucijos turi būti suderinti ir skatinti socialinių naujovių kūrimą ir sklaidą bei nuoseklumą priimant sprendimus. Taip pat būtina gilinti supratimą apie įvairių gerovės rodiklių sąsajas, nes rodikliai, skirti BVP matui papildyti, dažnai keičiami gerokai uždelus;

40. Rekomenduoja rodiklius ir jų turinį pasirinkti pasitelkiant plataus masto, principu „iš apačios į viršų“ pagrįstą procedūrą diskusijų procese dalyvaujant vietos bendruomenių, regionų, valstybių narių ir ES atstovams. Be to, tai sudarytų sąlygas nustatyti veiksmingus tikslus ir imtis legitymių Bendrijos veiksmų, nes visuomenė galėtų labiau prisidėti prie pastangų išbristi iš krizės, saugoti aplinką ir išlaikyti gyvenimo kokybę;

41. Pažymi, kad gyventojų tankumo rodiklis Sąjungoje buvo įdiegtas po 1995 m. plėtros. Šis rodiklis atskleidė retai pagyvendintų šiaurinės Europos teritorijų vystymosi kliūtis tokias kaip didelis atstumas, didelės paslaugų teikimo ir infrastruktūros sukūrimo sąnaudos ir netinkama pramoninė bazė naujoms įmonėms steigti. Tokie paprasti kaip šis rodikliai turėtų būti naudojami ir ateityje, pavyzdžiui nustatant sanglaudos politikos kryptį;

42. Ragina Europos Sąjungą toliau dirbti veiklą derinant su kitomis tarptautinėmis institucijomis, pavyzdžiui, OECD, Pasaulio banku, Tarptautine darbo organizacija ir statistikos institutais, kad pastangos, kurias reikia dėti, atitiktų kitų tarptautinių institucijų veiklą pasauliniu lygiu;

43. Pabrėžia, jog labai svarbu, kad rodikliai derėtų su pagrindiniais naujos strategijos tikslais ir Finansine programa po 2013 m. Bendrijos strategijos atspindi biudžetuose, todėl jas rengiant reikia atsižvelgti į būsimus poreikius siekiant pagerinti padėtį, kuri gali būti pagrįsta tik dviem informacijos šaltiniais – statistika ir visuomenės nuomone bei veiksmingu Europos demokratiškos institucijų vadovavimu;

44. Pritaria komunikato turiniui ir sutinka su Komisijos nuomone, kad BVP ir ateityje bus svarbus rodiklis ekonomikos augimui ir gerovei Europoje bei jos regionuose vertinti. Tačiau sprendimams dėl Bendrijos politikos priimti ir jai vertinti vertėtų parengti papildomus rodiklius, kuriuos pasitelkus būtų galima tiksliau įvertinti pažangą siekiant tvaraus socialinių, ekonomikos ir aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo.

2010 m. spalio 5 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė

Mercedes BRESSO

Nuomonė „Privačiųjų ir viešųjų investicijų telkimas ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniais pokyčiams skatinti. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės plėtojimas“

(2011/C 15/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad VPSP projektai visų pirma neturėtų būti laikomi trumpalaikiu finansavimo sprendimu, bet turi būti vertinami iš viso gyvavimo ciklo perspektyvos pradedant planavimu, projektavimu, finansavimu, statyba ir baigiant eksploatacija. Turi būti atsižvelgiama į bendras sąnaudas visą projekto gyvavimo laikotarpį, nes tam tikrais atvejais sutarčių trukmė gali siekti 30 metų;
- mano, kad VPSP tinka ne visais atvejais, todėl, reikia įvertinti kiekvieną atskirą projektą, kiekvieną viešąją paslaugą ir kiekvieną inovaciją, ar partnerystė su privačiuoju sektoriumi sukurs pridėtinę vertę;
- mano, kad per anksti Komisijai imtis reguliuoti paslaugų koncesijas. Jeigu Komisija vis dėlto nuspręs, kad Bendrijos viešųjų pirkimų direktyvos turi apimti ir paslaugų koncesijas, labai svarbu, kad šios taisyklės būtų kuo paprastesnės ir kuo lankstesnės. Jos turėtų būti panašios į direktyvos dėl viešųjų darbų koncesijų nuostatas, bet jokia būdu ne į paslaugų viešuosius pirkimus reglamentuojančias nuostatas.

Pranešėja:	Catarina Segersten Larsson (SE/ELP), Vermlando krašto tarybos narė
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl <i>Privačiųjų ir viešųjų investicijų telkimo ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniais pokyčiams skatinti. Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės plėtojimas</i>
	COM(2009) 615 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina ES ir valstybių narių plataus užmojo ekonomikos atgaivinimo planus, kuriais siekiama stabilizuoti finansų sektorių ir sumažinti neigiamą finansų ir ekonomikos krizės poveikį paprastiesiems piliečiams ir realiajai ekonomikai. Kartu RK nori pabrėžti vietos ir regionų lygmens dalyvavimo svarbą;
- taip pat mano, kad šias ekonomikos atgaivinimo pastangas gali sustiprinti ir viešojo, ir privačiojo sektorių partnerystės (VPSP) – jos gali būti tinkamas metodas infrastruktūros projektams įgyvendinti, viešosioms paslaugoms teikti ir inovacijoms skatinti;
- šiuo požiūriu norėtų pabrėžti, kad VPSP projektai visų pirma neturėtų būti laikomi trumpalaikiu finansavimo sprendimu, bet turi būti vertinami iš viso gyvavimo ciklo perspektyvos – pradedant planavimu, projektavimu, finansavimu, statyba ir baigiant eksploatacija. Turi būti atsižvelgiama į bendras sąnaudas visą projekto gyvavimo laikotarpį, nes tam tikrais atvejais sutarčių trukmė gali siekti 30 metų;
- mano, kad VPSP tinka ne visais atvejais, todėl, reikia įvertinti kiekvieną atskirą projektą, kiekvieną viešąją paslaugą ir kiekvieną inovaciją, ar partnerystė su privačiuoju sektoriumi sukurs pridėtinę vertę;
- ragina vietos ir regionų valdžios institucijas atidžiai išnagrinėti visas jau pradėtas vykdyti ar dar tik planuojamas tarp-tautines išperkamosios nuomos sistemas viešajai infrastruktūrai ir kitiems bendriems VPSP projektams finansuoti, kad būtų galima išvengti nemalonių staigmenų ir rimtų padarinių biudžetui;
- nurodo, kad finansavimo sprendimai valstybėse narėse skiriasi. Pavyzdžiui, kai kuriose valstybėse narėse vietos valdžios institucijos gali pačios skolintis ir finansuoti dideles investicijas. Kadangi sąlygos labai skirtingos, RK mano, kad viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės gali būti taikomos tik tam tikrais atvejais siekiant efektyvesnio viešųjų finansų valdymo, operatyvesnio stambiųjų projektų įgyvendinimo;
- mano, kad viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės gali būti veiksmingas viešųjų investicijų valdymo būdas, tačiau nuspręsti, kuris metodas labiausiai tinka konkrečiam projektui, viešosioms paslaugoms arba inovacijoms, turėtų vietos ir regionų valdžios institucijos. Būtina viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės prielaida įvertinti, kuri institucija ar kurios institucijos gali geriausiai prisiimti atsakomybę už įvairaus pobūdžio riziką;
- laikosi nuomonės, kad ES struktūriniai fondai arba Europos investicinis bankas (EIB) gali tam tikromis sąlygomis skirti lėšų, kurios būtų panaudotos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms remti;
- sutinka, kad viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės gali būti viena iš priemonių klimato kaitos sukeltoms problemoms išspręsti ir kad jos gali būti ekonomikos augimo ir užimtumo ES pramonėje ir viešajame sektoriuje gerinimo būdas;
- pabrėžia, kad labai svarbu palengvinti sąlygas mažosioms ir vidutinėms įmonėms dalyvauti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse; MVĮ dažnai lieka nepakankamai išnaudotas ekonomikos augimo ir ilgalaikių darbo vietų kūrimo šaltinis;
- be to, vietos ir regionų valdžios institucijos gali geriausiai įvertinti, kaip turėtų būti finansuojamos viešosios paslaugos. Komitetas pabrėžia įvairias savivaldybių ir regionų atliekamas funkcijas, kadangi jie ne tik organizuoja, valdo ir kontroliuoja teikiamas paslaugas, bet ir patys gali jas teikti. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi aiškiai apibrėžti, kokius reikia įgyvendinti tikslus viešajam interesui patenkinti, teikiamų paslaugų kokybę ir kainodaros politiką, taip pat stebėti šių tikslų įgyvendinimą;

12. pastebėjo, kad „partnerystės“ sąvoka dažnai interpretuojama plačiau nei jos pirminė apibrėžtis, todėl siūlo ateityje vartoti siauresnę viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės apibrėžtį, kuri reikštų ilgalaikius ryšius, bendrą rizikos prisiėmimą ir svarbius finansinius išpareigojimus. Todėl Komitetas mano, kad ypač svarbu tiksliau apibrėžti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, kad būtų galima deramai diskutuoti apie būsimas Bendrijos iniciatyvas;

Regionų komiteto pozicija dėl Komisijos siūlomų 5 svarbiausių veiksmų 2010 m.

Komisijos pasiūlymas sukurti darbo grupę

13. kadangi viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės skaičius vis auga, mano, jog svarbu sukurti tarptautinės paramos ir dalijimosi patirtimi sistemą. Vis dėlto RK norėtų ypač pabrėžti, kad sąlygos valstybėse narėse labai skiriasi, todėl viena iš prielaidų, kad viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės būtų sėkmingos, yra jų vystymas atsižvelgiant į vietos ir regionų sąlygas. Todėl RK mano, kad valstybėms narėms turi būti suteikta parama ir praktinės žinios;

14. jei ES lygiu bus sukurta atitinkama įstaiga ar grupė, mano, jog ypač svarbu, kad joje būtų atstovaujama vietos ir regionų lygmeniui ir kad RK būtų suteikta galimybė skirti vietos ir regionų lygmens atstovus;

Komisijos pasiūlymas dėl bendradarbiavimo su EIB, kad būtų padidintas VPSP prieinamas finansavimas

15. mano, kad bet kuris stambus investicinis projektas turi būti itin rūpestingai apgalvotas, kad vietos ir regionų valdžios institucijos ir privačios įmonės neatsidurtų beviltiškoje padėtyje, kai reikės skolą gražinti, turint omenyje, kad partnerystės apima ilgalaikius finansinius išpareigojimus. RK manymu, ES struktūrinių fondų lėšos yra labai svarbios viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms. Komitetas mano, kad EIB turėtų atlikti vis svarbesnį vaidmenį padedant sukurti pagrindą perspektyvioms ir novatoriškoms partnerystėms;

Komisijos pasiūlymas peržiūrėti atitinkamas taisykles ir metodus, kad būtų užtikrintas nediskriminavimas skirstant viešąsias lėšas, kai numatytas Bendrijos finansavimas

16. pritaria Komisijos pastangoms sudarant viešųjų pirkimų ir koncesijų sutartis ES lygiu užtikrinti šiuos pagrindinius Europos bendrijos steigimo sutarties principus: skaidrumą, lygias galimybes, proporcingumą ir abipusį pripažinimą;

17. Komisija galėtų dėti dar daugiau pastangų, kad viešųjų pirkimų teisė apimtų ir VPP;

Komisijos pasiūlymas sukurti veiksmingesnę inovacijų programą, kuri apimtų galimybę ES dalyvauti subjektų, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė, veikloje ir tiesiogiai investuoti į konkrečius projektus

18. Komitetas galės suformuluoti gerai pagrįstą poziciją tada, kai bus apsvaistyti ir išaiškinti klausimai, susiję su ES dalyvavimu subjektų, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė, veikloje ir tiesioginiu investavimu į konkrečius projektus, ir įvertinta, ar laikomasi subsidiarumo principo;

Komisijos ketinimas parengti pasiūlymą dėl koncesijų teisinės priemonės remiantis atliekamu poveikio vertinimu

19. mano, kad per anksti Komisijai imtis reguliuoti paslaugų koncesijas. Jeigu Komisija vis dėlto nutars, kad Bendrijos viešųjų pirkimų direktyvos turi apimti ir paslaugų koncesijas, labai svarbu, kad šios taisyklės būtų kuo paprastesnės ir kuo lankstesnės. Jos turėtų būti panašios į direktyvos dėl viešųjų darbų koncesijų nuostatas, bet jokia būdu ne į paslaugų viešuosius pirkimus reglamentuojančias nuostatas;

20. yra įsitikinęs, kad atsižvelgiant į ETT sprendimus, tolesnis viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės plėtojimas neturi sumažinti specialių poreikių žmonių galimybių išsivystinti.

2010 m. spalio 5 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

Nuomonė „Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategija“

(2011/C 15/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- yra įsitikinęs, kad makroregionai galėtų būti novatoriška Europos tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo forma, kuri galėtų sudaryti tinkamas sąlygas pagal vietą, temą ir laiką apibrėžtam vietas ir regionų valdžios institucijų, valstybių narių ir Europos Sąjungos organų bendradarbiavimui,
- pabrėžia, kad makroregionų strategijos nebūtinai turi apimti visas politikos sritis, bet turėtų koncentruotis į tas problemas, kurios yra bendros visam makroregionui, aiškiai nurodo, kad makroregionas nėra dar vienas institucinis Europos Sąjungos lygmuo,
- atkreipia dėmesį į tai, kad bendri veiklos Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione prioritetai visų pirma yra jūrų politika, aplinka, energetika, transportas ir susisiekimas, pramonė ir mokslas bei šių sričių poveikis socialinei sanglaudai,
- prašo ES valstybių narių Europos lygiu remti tolesnius žingsnius vystant Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregiono strategiją, kadangi būtina skubiai spręsti problemas transporto, aplinkos, žuvininkystės ir mokslinių tyrimų srityse,
- prašo Europos Komisijos jau anksčiau nei 2013 m. skirti techninės pagalbos lėšas makroregioninių strategijų rengimui ir skatinti, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregiono strategija būtų parengta iki 2013 m.,
- pasisako už tai, kad po 2013 m. į sanglaudos politikos teritorinio bendradarbiavimo sritis būtų kaip įmanoma labiau įtrauktos makroregioninės strategijos ir mano, kad būtina plačiau išnagrinėti ir nustatyti makroregionų vaidmenį ir užduotis žaliajoje knygoje.

Pranešėjas: Hermann Kuhn (DE/ESP), Brėmeno parlamento narys

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija 2009 m. birželio 10 d. pateikė Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategiją, kurioje kalbama apie Baltijos jūros makroregioną. Ją paskelbdama Komisija nurodė, kad Baltijos jūros regiono strategija gali būti pavyzdžiu panašioms iniciatyvoms kituose Europos makroregionuose;

2. nurodo, kad ES Baltijos jūros regiono strategija yra grindžiama kompleksiniu darbo metodu, savanoriškumu ir aktyviu regioninių subjektų bendradarbiavimu ir konsultavimusi su jais, taip pat finansiniu neutralumu ir geresniu turimų išteklių naudojimo koordinavimu. Šis metodas yra geras darbo pagal makroregionų strategijas orientyras, o atskaitos taškas turėtų būti išskirtinės kiekvieno makroregiono ypatybės ir šiam regionui tenkantys iššūkiai;

3. palankiai vertina tai, kad Europos Vadovų Taryba 2009 m. birželio 18–19 d. paprašė Komisijos pateikti ES Dunojaus regiono strategiją;

4. primena, kad Regionų komitetas teigiamai vertino šį darbą jau nuo pat pradžių, kadangi jis padeda skatinti politinį vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą, ir yra perdavęs vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonę šiuo klausimu;

5. nurodo, kad daugelis Europos regionų domisi makroregioninių strategijų tema. Tai ypač išryškėjo Regionų komiteto 2010 m. balandžio 13 d. surengtoje konferencijoje „Europos makroregionai. Integracija pasitelkiant teritorinį bendradarbiavimą“;

6. yra įsitikinęs, kad makroregionai galėtų būti novatoriška Europos tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo forma, kuri galėtų sudaryti tinkamas sąlygas pagal vietą, temą ir laiką apibrėžtam vietos ir regionų valdžios institucijų, valstybių narių ir Europos Sąjungos organų bendradarbiavimui. Kartu, rengiant šias naujas strategijas, reikėtų atsižvelgti į ilgalaikio tarpvalstybinio, nacionalinio ir regionų bendradarbiavimo patirtį;

7. pabrėžia, kad Europos strategija vienam makroregionui gali pagerinti politinių veiksmų nuoseklumą ir koordinavimą skirtinguose sektoriuose ir skirtingais lygmenimis ir gali užtikrinti, kad konkrečios problemos bus sprendžiamos bendrais veiksmais. Strategija gali padėti koordinuoti lėšų naudojimą, pagal daugiapakopio valdymo principus labiau atsižvelgti į

vietos ir regionų valdžios institucijas ir lanksčiau žiūrėti į visuomeninių organizacijų dalyvavimą;

8. todėl mano, kad makroregionų strategijos yra priemonė palaipsniui siekti Europos integracijos ir vis didesnės ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos;

9. laikosi nuomonės, kad būtina išnagrinėti, kaip makroregioninės strategijos ir veiksmų sritys gali būti suderintos su kita Sąjungos strategine politika, visų pirma su strategija „Europa 2020“, sanglaudos politika ir integruota jūrų politika;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Makroregionai – nauja Europos tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo forma

10. primena, kad pasienio, tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo skatinimas ir plėtojimas visada buvo pagrindinis Regionų komiteto siekis: vystant euroregionus, kuriuose vyksta regionų bendradarbiavimas per sieną, taip pat Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) teisine forma vystant europines struktūras pasienio, tarpvalstybiniams ir tarpregioniniams projektams;

11. nurodo, kad tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo skatinimas yra taip pat svarbus sanglaudos politikos tikslas ir jos sudėtinė dalis. Jau dabar INTERREG IVB programos tiesiogiai skirtos didesnėms regioninėms struktūroms, pavyzdžiui, Šiaurės jūros regionui arba „Atlanto lankui“;

12. pritaria tam, kad į Europos sutartis įtraukus teritorinės sanglaudos tikslą šiam regionui buvo suteikta dar didesnė reikšmė kaip Europos politikos atskaitos taškui;

13. palankiai vertina tai, kad Europos Sąjungos integruotoje jūrų politikoje, kuria siekiama sujungti įvairių sektorių politiką į integruotą visumą, strategijos regionalizavimas jau laikomas esmine sėkmingo įgyvendinimo sąlyga, nes taip galima geriau pritaikyti prioritetus ir priemones konkrečiai geografinei, ekonominei ir politinei jūrų regiono situacijai;

14. mano, kad makroregionų koncepcija ir ja besiremiančios politinės strategijos gali tapti nauja ir novatoriška Europos Sąjungos tarpregioninės ir tarpvalstybinės politikos forma. Ši koncepcija gali prisidėti prie suderinimo ir veiksnio aiškias ribas turinčiose teritorijose ir taip kiekvienu atveju skirtingomis sąlygomis susieti ekonominį veiksmingumą, socialinę sanglaudą ir ekologinę pusiausvyrą;

15. nurodo, kad makroregionas yra „pasirinkta“, o ne „nustatyta“ teritorija, kurios sienos nebūtinai turi sutapti su administracinėmis ir politinėmis sienomis. Makroregionas yra tas lygmuo, kuriuo įvairūs subjektai nutaria bendradarbiauti, kad galėtų spręsti bendras problemas, kurių negalima išspręsti ar kurias būtų sunkiau išspręsti vien tik kitais teritoriniais lygmenimis. Turimos omenyje tam tikros problemos ir galimybės, kai vienas regionas ar viena valstybė yra per mažas vienetas joms spręsti ar jomis pasinaudoti, o Sąjunga – per didelė, o jos taisyklės – pernelyg bendros;

16. daro išvadą, kad makroregionų strategijos nebūtinai turi apimti visas politikos sritis, bet turėtų koncentruotis į tas problemas, kurios yra bendros visam makroregionui ir kurias būtų galima nustatyti kartu pagal partnerystės principą. Kur naudinga ir būtina, strategijos susietų bendradarbiavimo principus su subsidiarumo principu;

17. pabrėžia, kad makroregionas kaip funkcinė erdvė neturi griežtai nustatytų sienų, jos gali kisti priklausomai nuo problemų ir sprendimų. Tačiau būtina bent minimaliai susitarti, kas sudaro pagrindinę erdvę (taip pat ir šalies viduje). Kiekvieno makroregiono branduolį sudaro atitinkamas gamtinis pagrindas, kuris lemia makroregiono ekonominės, politinės ir kultūros istorijos raidą;

18. aiškiai nurodo, kad makroregionas nėra dar vienas institucinis ar konstitucinis Europos Sąjungos lygmuo. Veikiau makroregionas turėtų būti organizuojamas kaip veiksmų forma, platforma arba tinklas, kuriame aiškias ribas turinčioje teritorijoje siekiami kartu nustatytų tikslų galėtų bendradarbiauti vietos, regionų ir Europos partneriai, taip pat dalyvaujant visuomenės atstovams. Jiems reikėtų pasinaudoti esamais tinklais ir platformomis;

19. yra įsitikinęs, kad makroregionų strategijos atveria dideles galimybes ir suteikia progą toliau vystyti ir sukongretinti daugia-pakopio valdymo metodą, kuriam Regionų komitetas skiria daug dėmesio savo darbe. Tas pats pasakytina ir apie atvirą ir lankstų visuomeninių organizacijų dalyvavimą;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos geriausiai žino konkrečias regiono sąlygas ir problemas, todėl rengiant ir įgyvendinant makroregionų strategijas jos turi būti lygiateisiais partneriais. Šios institucijos yra arčiausiai piliečių;

21. vis dėlto mano, kad bendradarbiavimas makroregione neturėtų būti vien tik dvišalis ar daugiašalis – jį turi iš esmės remti ir Europos Sąjungos organai. Nes juk šie organai atstovauja bendriems Sąjungos tikslams, taisyklėms ir ištekliams;

22. mano, kad kiekvienam makroregionui reikia jam pritaikytos strategijos. Tik parengus keletą įvairaus pobūdžio makro-

regionų strategijų bus sukaupta pakankamai patirties apie šios priemonės galimybes ir ribas;

Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategija

23. nurodo, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regioną sudaro Šiaurės jūros regionas, perėjimai į Baltijos jūrą (Skagerrakas ir Kategatas), į Atlanto vandenyną (Lamanšo sąsiauris) ir Norvegijos jūrą bei prie šios jūrų teritorijos esantys pakrančių regionai, netiesiogiai ar tiesiogiai susiję su jūra, veikiami jūros arba darantys jai poveikį. Jūrų teritorijos ribos sutampa su Didžiosios Šiaurės jūros regiono ribomis, apibrėžtomis Šiaurės Rytų Atlanto jūrinės aplinkos apsaugos konvencijos (OSPAR) komisijos dokumentuose ir ES jūrų strategijos direktyvoje;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad ES valstybės narės Švedija, Danija, Vokietija, Nyderlandai, Belgija, Prancūzija ir Jungtinė Karalystė bei jų vietos ir regionų valdžios institucijos yra politiškai glaudžiai susijusios su Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregionu. Tas pats pasakytina apie Norvegiją ir, plačiaja prasme, apie Islandiją, kurios priklausydamos Europos ekonominei erdvei (EEE) jau palaiko glaudžius ryšius su ES. Islandija jau pateikė prašymą įstoti į Europos Sąjungą;

25. atkreipia dėmesį, kad Šiaurės jūra yra virš kontinentinio šelfo, todėl nėra gili jūra. Jos ekosistema, kurią sudaro 230 žuvų rūšių ir 10 mln. jūrų paukščių, yra turtinga ir sudėtinga, bet taip pat pažeidžiama ir jai gresia pavojus. Pakrantės yra labai įvairios: fiordai, upių žiotys, paplūdimiai, įlankos ir jūros užliejamos dumbblėtos seklumos. Joms būdingi stiprūs potvyniai ir atoslūgiai ir iš dalies – stiprios srovės. Upės, kurios įteka į Šiaurės jūrą ir Lamanšo sąsiaurį, surenka didžiąją dalį Europos vandenų ir papildomai teršia jūras savo šašomis;

26. supranta, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionas yra judriausias pasaulyje ir apskritai yra ypač intensyviai naudojama laivybos (didžiausia koncentracija – Lamanšo sąsiauryje), žvejybos, žaliavų gavybos iš jūros dugno (nafta, gamtinės dujos, smėlis ir žvyras), energijos gamybos jūroje ir turizmo tikslais. Čia sunku tarpusavyje suderinti įvairias naudojimo paskirtis ir gamtos apsaugą;

27. žino, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio pakrantės priklauso gerai išvystytiems ES regionams. Čia yra du iš didžiausių pasaulio tarpkontinentinių jūrų uostų, kiti dideli miestų centrai su tradicine ir modernia pramone. Daugelyje vietovių gerai išvystytas turizmas ir žemės ūkis. Tačiau tradicinės šakos, pavyzdžiui, žuvininkystė ir laivų statyba, išgyvena sudėtingas struktūrines permainas, kurias dar labiau apsunkina dabartinė finansų ir ekonomikos krizė;

28. mano, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionas yra augantis regionas. Jis gali ir turėtų prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ bei skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą Europoje. Makroregioninis požiūris ši procesą galėtų paspartinti;

29. yra susirūpinęs, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionui ekologiniu požiūriu tenka didelė našta dėl įvairios taršos ir sąnašų, jam pavojų kelia laivyba ir energijos gamyba. Klimato kaita – naujas pavojus prie pat pakrančių esantiems regionams, kadangi kyla jūros lygis ir oro sąlygos ekstremalėja;

30. nurodo, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio pakrančių regionai politiniu ir kultūriniu požiūriu buvo glaudžiai susiję tarpusavyje jau du tūkstančius metų, juos sieja migracijos bangos, glaudūs prekybos ryšiai, pavyzdžiui, Hanzos laikais, bendros jūrinės tradicijos. Ilgus šimtmečius šiame regione prasi-dėdavo jūrų kelionės po visą pasaulį, suformavusios šio regiono žmonių tapatybę;

31. pabrėžia, kad šalys prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio susiduria su sunkiomis bendromis problemomis ir iššūkiais, kurių regionai ar valstybės narės vieni negali išspręsti ar atremti. Šios problemos iš esmės susijusios su ypatingomis gamtinėmis ir geografinėmis Šiaurės jūros, Lamanšo sąsiaurio ir pakrančių sąlygomis, kurios iki šiol lėmė panašią istorinę, ekonominę, socialinę ir kultūrinę raidą. Visų pirma tai:

- viduje susijusi atskira ekosistema ir jai kylantys pavojai,
- klimatas ir geologija (atsinaujinančiųjų energijos išteklių, pavyzdžiui, vėjo, potvynių ir atoslūgių, naudojimas; nauji pakrančių apsaugos iššūkiai),
- intensyvus gamtinių išteklių naudojimas (be kita ko, žvejyba, naftos ir dujų gavyba),
- intensyvus ir prieštaringas teritorijos naudojimas (vėjo energija, laivyba, gamtos apsauga),
- ekonominės tradicijos pakrantėse (laivyba, laivų statyba, turizmas).

32. pabrėžia, kad skubiai būtinos priemonės Šiaurės jūros ekosistemai ir jos jungtims su besiribojančiomis jūromis apsau-goti, jos ištekliams tausoti, sumažinti jos taršą ir užkirsti kelią naujai taršai, užtikrinti saugumą jūroje ir sausumoje, prisitaikyti prie klimato kaitos. Kadangi visos šios priemonės yra tarpvalstybinio pobūdžio, jų negali imtis pavieniai regionai ar valstybės narės. Tas pats pasakytina apie tarpvalstybinių infrastruktūrų kūrimą ir erdvinį planavimą: laivybos koridorius, transporto tinklus, kabelių ir vamzdynų trasas, saugomųjų jūrų teritorijų jungimą į tinklus;

Svarbios veiklos sritys

33. pabrėžia, kad bendri veiklos Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione prioritetai visų pirma yra jūrų politika, aplinka,

energetika, transportas ir susisiekimas, pramonė ir mokslas bei šių sričių poveikis socialinei sanglaudai. Šiose politikos srityse aiškiai matoma sėkmingo bendradarbiavimo makroregione papildoma nauda. Bendradarbiavimas taip pat turės teigiamą poveikį toms politikos sritims, kurios tiesiogiai nepriklauso nuo teritorinių sąlygų ir tradicinės raidos;

Laivyba ir uostai

34. pabrėžia, kad laivyba yra Europos ekonomikos kertinis akmuo, svarbus užimtumo veiksnys ir, nepaisant naštos aplinkai, palankiausia aplinkai transporto forma. Todėl siekiama visų pirma perkelti prekių transportą į vandens kelius ir geriau sujungti vandens kelius ir geležinkelius su atokesnėmis teritorijomis. Reikėtų koordinuoti trumpųjų nuotolių jūrų laivybos, „jūros greitkelių“ vystymą ir sujungimą su vidaus vandenų trans-portu Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregione;

35. mano, kad ypač didelį dėmesį reikėtų skirti jūrų trans-porto saugumo didinimui ir kontrolei, visų pirma jūrų regio-nuose, kuriuose rizika labai didelė, pavyzdžiui, Lamanšo sąsiauryje. Dėl augančių jūros vėjo jėgainių parkų kylantiems papildomų pavojų scenarijams reikia paruošti bendras katastrofų prevencijos strategijas;

36. nuogaštuoja, kad dėl finansų ir ekonomikos krizės paašt-rėjusi konkurencija laivybos ir uostų ūkio srityje į antrą planą nustums kovos su jūrų ir pakrančių tarša reikalavimus. Būtina speciali parama, priemonės ir paskatos, kad būtų toliau plėto-jamos tokios strategijos kaip „Švari laivyba“, „Teršalų į aplinką neišskiriantis laivas“ ir „Ekologiškas uostas“. Geras pavyzdys – „Roterdamo klimato iniciatyva“ ir „Švarios laivybos indeksas“;

37. mano, kad saugumo jūrose klausimai ir kovos su aplinkos tarša priemonės turi būti tarptautinių susitarimų objektas, tačiau tokius susitarimus parengti ir pradėti įgyvendinti gali padėti tik gerai organizuotų makroregionų veiksmai ir pavyzdžiai;

Kvalifikacija

38. mano, kad vis augant jūrų transporto ir veiklos jūroje svarbai didės darbo jėgos paklausa ir jai bus keliami didesni reikalavimai. Sustiprės tarptautinė konkurencija dėl aukštos kvalifikacijos specialistų. Jūrų centrams Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione tenka bendras iššūkis pasirūpinti specialistų mokymu ir rengimu įvairioms su jūra susijusioms veiklos sritims;

39. siūlo išnagrinėti bendros virtualios tradicinių ir naujų jūrinių profesijų rengimo vietas – „jūrų akademijos“ – idėją, pagal kurią būtų parengta bendra mokymo programa ir bendri standartai ir vėliau užtikrintas savitarpio pripažinimas;

Pramonė ir ekonomika

40. pabrėžia, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio pakrančių regionai labai nukentėjo nuo tarptautinio darbo pasidalijimo pokyčių pramonėje, visų pirma laivų statyboje. Būtina skatinti specializuotų aukštų technologijų laivų, mažai aplinką teršiančių laivų ir aplinkos neteršiančių laivų statybą – taip didinant laivų statyklų konkurencingumą ir kartu siekiant saugesnio ir tvaresnio jūrų transporto;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad jūra ir pakrantės zona gali tapti naujų technologijų ir pramonės šakų centru arba žaliava. Turimos omenyje naudoti jūroje pritaikytos technologijos, „mėlynosios“ biotechnologijos, vandens ir deltos (angl. *water and delta*) technologijos, jūrų kultūros, galimybės iš jūros dugno gauti naujų žaliavų. Šioms technologijoms ir ateities pramonės šakoms vystyti Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione reikėtų sukurti regioninius branduolius, kadangi regione sutelkti moksliniai ir pramoniniai pajėgumai;

42. palankiai vertina tai, kad Komisija savo 2010 m. darbo programoje numatė komunikatą dėl „mėlynojo augimo“ – naujos pakrančių regionų ir jūrų sektoriaus tvaraus augimo vizijos;

Integruota jūrų politika

43. pabrėžia, jog integruota ES jūrų politika numato, kad būtini regioninių jūrų geografiniams, ekonominiams ir politiniams ypatumams pritaikyti sprendimai ir kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionas yra tokia regioninė jūra. Integruotos jūrų politikos vystymas šiam regionui, jos įgyvendinimas konkrečiais veiksmais ir jos kontrolė yra svarbi Europos strategijos Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionui dalis;

44. todėl tikisi, kad Komisijos numatytame komunikate dėl integruotos jūrų politikos Didžiosios Šiaurės jūros regione bus pabrėžta sustiprinto prie Šiaurės jūros esančių šalių bendradarbiavimo būtinybė ir bus pasiūlyti šio bendradarbiavimo tikslai ir priemonės;

45. atkreipia dėmesį į tai, kad jūra ir pakrantės zona gali tapti naujų technologijų ir pramonės šakų centru arba žaliava. Turimos omenyje naudoti jūroje pritaikytos technologijos, „mėlynosios“ biotechnologijos, vandens ir deltos technologijos, jūrų kultūros, galimybės iš jūros dugno gauti naujų žaliavų. Šioms technologijoms ir ateities pramonės šakoms vystyti Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione reikėtų sukurti regioninius branduolius, kadangi regione sutelkti moksliniai ir pramoniniai pajėgumai;

Žuvininkystė

46. apgailestauja, kad Europos Sąjungos žuvininkystės politika iki šiol nepakankamai pasiekė savo tikslus ir jai iškylo didelių problemų: įvairių rūšių žuvų išteklių pereikvojimas daugelyje regionų, bloga daugelio žuvų išteklių padėtis – iš dalies žemiau biologinės ribos, vis dar pernelyg dideli žvejybos pajėgumai, neteisėta ir nereguliuojama žvejyba, kuriai iki šiol veiksmingai neužkirstas kelias;

47. rekomenduoja kiekvienoje žvejybos zonoje išanalizuoti ir įvertinti, kokia ūkininkavimo forma labiausiai tinka konkrečiam jūros regionui, gaudomoms žuvų rūšims ir žvejybos laivynui. Šiuo tikslu reikėtų stiprinti regioninių patariamųjų tarybų vaidmenį ir skatinti vietas ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą;

Aplinka

48. nurodo, kad ekonominis vystymasis ir vis dažnesnis žmogaus kišimasis neigiamai paveikė Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono ekosistemą ir sukėlė didelių ekologinių problemų, pavyzdžiui, šiuokšlinimas jūroje ir paplūdimiuose (be kita ko, plastiko atliekos), didesnis vandens telkinių užteršimas chemikalais ir sunkiaisiais metalais, su laivyba ir naftos bei gamtinių dujų gavyba jūroje susijusi tarša;

49. yra tvirtai įsitikinęs, jog tvariai pagerinti jūrų aplinką (pavyzdžiui, išsaugoti vandens telkinių kokybę, išlaikyti biologinę įvairovę), taip pat ir upių žiotyse, pavyks tik tuo atveju, jei visos prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio esančios šalys įsipareigos siekti bendrų tikslų, juos nuosekliai įgyvendinti ir kontroliuoti;

50. su susirūpinimu pažymi, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio dugne dar ir šiandien guli didelis kiekis Antrojo pasaulinio karo ginklų (manoma 1 mln. tonų), kurie kelia didelį pavojų laivybai, aplinkai ir žmonėms. Kad būtų galima sumažinti ar pašalinti šį pavojų, būtina keistis informacija, bendradarbiauti pasitikint partneriais ir parengti bendrą veiksmų programą;

51. teigia, kad prieš pradėdant planuoti surinkto anglies dioksido saugojimą jūros dugne, būtina atlikti nuodugnius rizikos ir padarinių aplinkai įvertinimo tyrimus;

Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos

52. atkreipia dėmesį į tai, kad jūros lygio kilimas ir didesnis potvynių grėsmė pakrančių regionams esant ekstremalioms oro sąlygoms dėl klimato kaitos sukelia ypatingų ir panašių problemų regionams prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio. Šias problemas Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio pakrančių regionai turi spręsti kurdami bendrus mokslinių tyrimų projektus, keisdami svarbia informacija ir derindami konkrečias pakrančių apsaugos priemones;

53. pažymi, kad prie Šiaurės jūros esančios šalys turi unikalios patirties spręsti problemas, susijusias su jūros lygio pokyčiais, kuriuos gali sukelti klimato kaita. Šios srities mokslinių tyrimų ir naujausių žinių sąveika gali padėti didinti konkurencingumą ir išsaugoti piliečių gyvenamąją erdvę;

54. taip pat nurodo, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionai labai didelę svarbą teikia klimato apsaugai ir aplinkos moksliniams tyrimams ir kartu išnaudos regioninės veiklos potencialą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išlakas. Tai padaryti pavyks įgyvendinant regionines klimato apsaugos programas, didinant energijos vartojimo efektyvumą, skatinant atsinaujinančiųjų išteklių energiją (tiek gaminamą jūroje, tiek pakrantėje), kuri turi pakeisti iškastinius energijos išteklius;

55. pabrėžia, kad pakrantės regionas ir visų pirma didelės upių žiotys turi tapti atsparesnėmis klimatui, jos turi būti tvarios, kad būtų kiek galima labiau pagerinta gamtinės aplinkos kokybė ir gyvenimo kokybė pakrančių regionuose ir toliau nuo kranto esančiose teritorijose;

56. nurodo, kad klimato kaita, sukeldama atšilimą, vandens rūgštėjimą, naujų rūšių antplūdį, gali dar labiau apsunkinti jūrų ekosistemas. Šis procesas pakeis ir turizmo galimybes šiame regione. Kad būtų galima tinkamai reaguoti politiniu lygmeniu, būtina kartu parengti ir mokslu pagrįstus scenarijus;

Erdvinis planavimas

57. pabrėžia, kad dėl valstybių sienas peržengiančio poveikio, visų pirma taip intensyviai naudojamoje teritorijoje kaip Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionas, pakrančių ir jūros erdvinio planavimo klausimai turi būti sprendžiami juos geriau koordinuojant. Šiuo metu vis didėjantis šios aiškias ribas turinčios ir pažeidžiamos teritorijos naudojimas turi būti įvertintas ir apsvaistytas turint omenyje tvarų vystymąsi ir natūralios aplinkos išsaugojimą;

58. siūlo apsvaistyti, ar Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionui nereikėtų parengti bendros „gavybos teisės“ – bendro jūros dugno naudojimo teisės akto, kuris nustatytų leidimų išdavimo ir saugumo standartus. Taip pat būtinos teisinės nuostatos, reglamentuojančios kabelių ir vamzdynų tiesimą ir eksploatavimą jūros dugne;

59. atkreipia dėmesį į tai, kad pakrantės zonai tenka svarbus vaidmuo nuo jūros saugoti toliau nuo kranto esančią teritoriją. Pakrantė taip pat yra vertinga gamtos ir poilsio vieta, kuri svariai prisideda prie žmonių, gyvenančių prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio, gyvenimo kokybės. Dėl daugybės įvairių interesų (gamta, poilsis, ekonomika, saugumas, apgyvendinimas) pakrantės zoną būtina naudoti tinkamai ir veiksmingai ir taikyti kompleksinį planavimą ir vystymą;

Energetika

60. mano, kad ir toliau bus plėtojama naftos ir gamtinių dujų gavyba Šiaurės jūroje. Tačiau būtini bendri aukšti saugos standartai ir kovos su pavojais bei jų ribojimo sistemos, kad būtų galima kiek įmanoma labiau sumažinti riziką ir pririnkti greitai ir veiksmingai reaguoti;

61. pabrėžia, kad dėl geografinių sąlygų Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione slypi didelės atsinaujinančiųjų išteklių energijos, kurios gavyba turi lemiamos reikšmės klimato politikos sėkmei, galimybės. Šis regionas turi didelį vėjo, bangų, potvynių ir atoslūgių ir srovių energijos potencialą, jo tolesni moksliniai tyrimai ir skatinimas yra naudingas visiems regione. Kadangi sparčiai daugėja jūros vėjo jėgainių, būtina susitarti dėl jų statybos, saugumo, jų keliamo triukšmo ir taršos standartų;

62. palankiai vertina tai, kad buvo pradėtas Šiaurės jūros tinklo, kaip visa apimančio energijos transporto tinklo, planavimas siekiant visapusiškai išnaudoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių potencialą. Tam būtinas valstybių narių, regionų ir privačių partnerių bendradarbiavimas. Jei po to bus sukurti „pažangieji tinklai“, atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba galėtų būti tas privalumas, kuris leistų šiam regionui tapti bandomuoju „e. judumo“ regionu;

Moksliniai tyrimai

63. ragina Aštuntojoje mokslinių tyrimų bendrojoje programoje labiau skatinti jūrų mokslinius tyrimus ir remti jų susiejimą į tinklus. Visų minėtų veiklos sričių pagrindas yra mokslo žinios apie Šiaurės jūros ekosistemą ir jos būklę, apie klimato kaitos padarinius, abipusį konkuruojančių naudojimo paskirčių poveikį ir pan.;

64. siūlo pradėti šiam regionui skirtą atskirą keletą temų apimančią mokslinių tyrimų iniciatyvą, kurios tikslas būtų susieti visų disciplinų žinias apie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regioną. Šiuo požiūriu reikėtų įvertinti Baltijos jūros regionui skirtos programos *BONUS 169* patirtį;

Kultūra

65. nurodo, kad gyvenimas ir darbas prie jūros ir jūroje paliko senas kultūrinės tradicijas, prisiminimus ir pasakojimus. Žemės atkovojobimas, laivų statyba ir laivyba iš esmės formavo prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio gyvenančių žmonių saviemonę ir identitetą. Šių tradicijų kaip bendro identiteto atgaivinimas ir puoselėjimas yra vienas privalumų, kuris labiau išskiria šį regioną iš konkurentų;

66. todėl ragina skatinti tuo užsiimančių muziejų ir kultūros įstaigų (pavyzdžiui, Šiaurės jūros jūrų muziejų tinklo) bendradarbiavimą. Norint geriau suprasti bendrą (ir skirtingą) regiono istoriją galbūt būtų tikslinga parengti bendrą istorijos knygą;

67. pabrėžia kūrybos ir kultūros pramonės svarbą daugelyje Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionų ir mano, kad šis ekonomikos sektorius taps dar svarbesnis ekonominiam augimui ir užimtumui šiame regione, pirmiausia įgyvendinant kultūros ir akademinės mainų programas bei stiprinant kultūros ir tvaraus turizmo ryšį;

Sąsajos su kitų sričių ES politika

68. nurodo, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategijos prioritetai ir temos labai panašios į strategijos „Europa 2020“ tikslus ir gaires. Tai yra puiki galimybė gauti abipusę naudą iš strateginės orientacijos visos Sąjungos lygiu ir intensyvaus pasienio bendradarbiavimo, taip pat tarpvalstybinio bendradarbiavimo viename apibrėžtame prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio esančių šalių makroregione;

69. mano, kad visų pirma pagrindinės iniciatyvos „Inovacijų Sąjunga“, „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“ ir „Nauji gebėjimai ir naujos darbo vietos“ yra tie būsimi ES uždaviniai, prie kurių sprendimo konkrečiai ir tvariai galėtų prisidėti prie Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio esančių šalių makroregioninė strategija;

70. patvirtina savo argumentą, kad nacionalinių, regionų ir vietos partnerių bendradarbiavimas aiškiai apibrėžtose teminėse srityse viename makroregione teikia didelę papildomą naudą pagrindinės ES strategijos įgyvendinimui, nes makroregiono lygmeniu nustatomi tinkami subjektai ir tikslingai surandami ir priskiriami ištekliai;

71. pabrėžia ypatingą makroregiono subjektų bendradarbiavimo svarbą strategijos „Europa 2020“ veiksmingam ir sėkmingam įgyvendinimui vietos lygiu ir tam, kaip ją priims ir įvertins piliečiai vietos ir regionų lygiu;

72. atkreipia dėmesį į tai, kad Šiaurės ir Baltijos jūras sieja įvairiapusės ekonominės ir politinės sąsajos. Abiem jūrų regionams kyla panašių problemų, ypač susijusių su jūrų ekonomika, jūrų apsauga, klimato kaita ir energetikos politika. Todėl siekiama užtikrinti glaudų Baltijos ir Šiaurės jūrų regionų bendradarbiavimą. Be to, reikėtų patikrinti kaip geroji Baltijos jūros strategijos patirtis galėtų būti panaudota rengiant Šiaurės jūros strategiją;

73. siūlo išnagrinėti, ar sanglaudos politikos tikslai ir veiklos sritys gali būti ateityje susietos su suderintais makroregioninių strategijų prioritetais ir išsiaiškinti, kaip tai būtų galima padaryti, pavyzdžiui, šioms strategijoms iš struktūrinių fondų skiriant finansavimą;

74. nurodo, kad Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regione jau vykdomos ES tarptautinio, pasienio ir tarpregioninio bendradarbiavimo programos, kurios skatina regionų bendradarbiavimą ir didesnę sanglaudą. Visų pirma tai INTERREG IVB programa Šiaurės jūrai ir Atlanto lankui. Šios programos, glaudžiau ir lanksčiau susietos viena su kita arba ilgainiui sujungtos, galėtų tapti svarbia Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategijos vystymo ir įgyvendinimo priemone;

75. ragina Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono vietos ir regionų valdžios institucijas, šias tarpregioninio bendradarbiavimo skatinimo priemones jau dabar intensyviau naudoti makroregioninės strategijos formulavimui ir vystymui;

76. dar kartą pasisako už tai, kad formuojant sanglaudos politiką nuo 2014 m. būtų toliau stiprinamas tarpregioninis bendradarbiavimas ir būtų padidintos tam skiriamos lėšos, tačiau tai neturi būti daroma sanglaudos politikos 1 ir 2 tikslų sąskaita;

Valdymas

77. žino, kad Europos Komisija pateikė savo nuomonę dėl makroregioninių strategijų vystymo, tardama tris „ne“: jokių naujų taisyklių, jokių naujų institucijų ir jokių papildomų lėšų;

78. tačiau mano, kad tuo pačiu metu reikia ištarti ir tris „taip“:

— bendriems susitarimams dėl esamų taisyklių taikymo ir kontrolės makroregione,

— vietos ir regionų valdžios institucijų ir valstybių narių platformos, tinklo arba teritorinio branduolio, kuris apimtų ir suinteresuotuosius subjektus, sukūrimui ir už kurį atsakytų Sąjungos institucijos,

— suderintam esamų Sąjungos išteklių naudojimui makroregioninėms strategijoms vystyti ir įgyvendinti;

79. laikosi nuomonės, kad makroregioninėms strategijoms įgyvendinti būtina vystyti ir taikyti naujas valdymo formas (tinklus, platformas), kuriomis siekiama bendrų veiksmų ir konkrečių tikslų. Jos gali paskatinti ir tęsti politinius procesus nekeičiant esamų kompetencijos ir suverenumo prerogatyvų. Būtų tikslinga sukurti daugiapakopę bendradarbiavimo struktūrą, kuri apimtų įvairius valdymo, galių, išteklių ir gebėjimų lygmenis;

80. primena, kad tarptautinė Šiaurės jūros apsaugos konferencija nuo 1984 m. iki 2006 m. atliko parengiamąjį darbą susitarimams dėl geresnės Šiaurės jūros apsaugos. 1998 m. įsigaliojus OSPAR konvencijai dėl Šiaurės Rytų Atlanto, įskaitant Šiaurės jūrą, jūrų aplinkos apsaugos, atsirado privalomas pagrindas tarptautiniams susitarimams šioje srityje;

81. pabrėžia, kad Šiaurės jūros komisija, viena iš geografinių Periferinių jūros regionų konferencijos (CPMR) komisijų, yra svarbi partnerė, kuri pasisako už bendradarbiavimo stiprinimą Šiaurės jūros regione ir savo ruožtu jau pateikė idėjų dėl Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategijos. Regionų komiteto tarpregioninė Šiaurės jūros Lamanšo sąsiaurio grupė ir Šiaurės jūros komisija šiuo klausimu jau kurį laiką glaudžiai bendradarbiauja. Reikėtų sudaryti galimybę ir kitiems šio regiono vietos ir regionų organizacijų tinklams prisidėti prie šio darbo;

82. pabrėžia, kad kalbant apie Lamanšo sąsiaurį svarbų vaidmenį atlieka Lamanšo sąsiaurio lanko (angl. *Arc Manche*) asamblėja, kuri deda daug pastangų, kad Lamanšo sąsiauris būtų įtrauktas į bendrą makroregioninę strategiją su Šiaurės jūra;

83. yra įsitikinęs, kad bendradarbiavimas su šia ir kitomis aktyviomis struktūromis (pavyzdžiui, Vatų jūros forumu) ir nevyriausybiniomis organizacijomis yra svarbus makroregioninių strategijų vystymo ir jų sėkmės ramstis;

84. tikisi, kad galima pasiekti didesnės Bendrijos lygmeniu turimų lėšų sinergijos, kol neskiriama lėšų makroregioninėms strategijoms. Kadangi makroregioninės strategijos apima daugybę temų, jas būtų galima finansuoti iš įvairių Bendrijos šaltinių, ne tik iš struktūrinių fondų, bet ir iš KIP, transeuropinių transporto tinklų programų ir „Marco Polo“ programos, Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bendrosios programos ir pan.;

85. mano, kad makroregionų politika turi būti siekiama bendrų veiksmų tam tikroje teritorijoje, tam tikru klausimu ir tam tikru laikotarpiu. Todėl ši politika turėtų būti įtvirtinta veiksmų plane „Šiaurės jūra ir Lamanšo sąsiauris 2020“;

III. IŠVADOS

86. prašo ES valstybių narių Europos lygiu remti tolesnius žingsnius vystant Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregiono strategiją;

87. laikosi nuomonės, kad dėl neatidėliotinų problemų ir iššūkių Europos Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regiono strategiją reikia pradėti rengti nedelsiant. Komitetas ragina Europos Vadovų Tarybą pavesti Komisijai parengti strategiją ir prašo Europos Parlamento glaudžiai bendradarbiauti;

88. pasisako už tai, kad po 2013 m. į sanglaudos politikos teritorinio bendradarbiavimo sritis (pasienio, tarptautinį ir tarpregioninį bendradarbiavimą) būtų kiek įmanoma įtrauktos makroregioninės strategijos, ir remia makroregioninės strategijos priėmimą anksčiau nei 2013 m., kad būsimo programavimo laikotarpio regioninės veiklos programos, pagal galimybes, galėtų prisidėti prie konkretaus šios strategijos įgyvendinimo;

89. pabrėžia, kad strategija geografiniam Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio regionui yra grindžiama subsidiarumo principo taikymu. Strategija nagrinės tas temines sritis ir problemas, kurių negalima išspręsti vien tik vietos, regionų ir nacionaliniu lygiu;

90. atkreipia dėmesį į tai, kad rengiant šią strategiją turi būti plačiai konsultuojamasi su visuomene. Konsultacijos turėtų būti vykdomos glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijų atstovu – Regionų komitetu – ir visų pirma su Periferinių pajūrio regionų konferencijos Šiaurės jūros komisija, Lamanšo sąsiaurio lanko asamblėja ir kitais svarbiais subjektais. Taip pat turėtų būti sudarytos galimybės dalyvauti Norvegijai ir Islandijai, kurios yra EEE narės;

91. prašo Europos Komisijos anksčiau nei 2013 m. skirti techninės pagalbos lėšas makroregioninių strategijų rengimui, kad šios galėtų būti įtrauktos į būsimas Europos Sąjungos finansines perspektyvas;

92. siūlo Europos Komisijai taip pat ir pagal teritorinio bendradarbiavimo programas, visų pirma INTERREG IVB ir kitas tinklų programas, pavyzdžiui, Europos erdvinio planavimo tinklo (ESPON) programą, skatinti Šiaurės jūros ir Lamanšo sąsiaurio makroregiono strategijos parengimą iki 2013 m. Tokiu būdu taps aiškios šiam regionui jau taikomos Europos direktyvos ir konvencijos;

93. palankiai vertina tai, kad Europos Komisijos darbo programoje numatyta pateikti komunikatą dėl integruotos jūrų politikos Didžiosios Šiaurės jūros teritorijoje;

94. mano, kad būtina plačiau išnagrinėti ir nustatyti makroregionų vaidmenį ir užduotis žaliojoje knygoje. Regionų komitetas jau ragino Europos Komisiją tai padaryti savo Rezoliucijoje dėl 2010 m. Europos Komisijos teisėkūros ir darbo programos;

95. paveda Komiteto pirmininkui šią nuomonę savo iniciatyva perduoti Europos Komisijai, Europos Parlamentui, šiuo metu pirmininkaujantčiai valstybei ir jos partnerėms 2010–2011 m. pirmininkaujantčių valstybių trejete.

2010 m. spalio 5 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

Nuomonė „Europos skaitmeninė darbotvarkė“

(2011/C 15/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Europos skaitmeninę darbotvarkę, vieną iš septynių strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų. Bendras skaitmeninės darbotvarkės tikslas – užtikrinti, kad skaitmeninė bendroji rinka, grindžiama sparčiuoju ir itin sparčiu internetu ir sąveikiomis taikomosiomis programomis, suteiktų tvarios ekonominės ir socialinės naudos. Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimas priklausys nuo tinkamai pasirinktų užmojų ir išsipareigojimų, kurie suteiks Europai galimybes sukurti naują ekonomikos modelį, paremtą žiniomis, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomika ir aukštu užimtumo lygiu;
- pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra vienos pagrindinių darbotvarkės rekomendacijų adresatų ir gali tapti svarbiausiu jos įgyvendinimo varikliu. Europos skaitmeninės darbotvarkės prioritetų įgyvendinimas vietos ir regionų lygiu yra išankstinė piliečių gyvenimo, socialinės ir ekonominės veiklos kokybės pagerinimo sąlyga ir paskatins veiksmingesnes konkreitiems poreikiams pritaikytas viešąsias paslaugas ir vietos verslą;
- pabrėžia, kad skaitmeninė bendroji rinka yra Europos skaitmeninės darbotvarkės kertinis akmuo, reikalingas visoje Europoje kuriant augančią, sėkmingai veikiančią ir dinamišką rinką, kurioje kuriamas ir platinamas legalus skaitmeninis turinys ir interneto paslaugos, o vartotojams suteikiama galimybė lengvai, saugiai ir lanksčiai pasinaudoti skaitmeniniu turiniu bei paslaugų rinkomis;
- palankiai vertina Komisijos iniciatyvą supaprastinti leidimų naudotis kūriniais, kurių autorių teisės saugomos, suteikimą, valdymą ir tarpvalstybinį licencijavimą, gerinant interneto teisių valdymo priežiūrą, didinant skaidrumą ir tobulinant europinį licencijavimą, sukuriant teisinę sistemą, kurią taikant būtų palengvintas kultūros kūrinių skaitmeninimas ir platinimas Europoje;
- nurodo, kad kuriant interneto infrastruktūrą ir paslaugas, kurios bus teikiamos internetu, labai svarbu užtikrinti, kad kiekviename lygmenyje būtų laikomasi visų saugumo reikalavimų, t. y. svarbu optimaliai užtikrinti asmens duomenų slaptumą ir apsaugą. Šiuo požiūriu būtina užkirsti kelią bet kokios asmeninės informacijos atsekamumui ir rūšiavimui.

Pranešėjas:	Markku Markkula (FI/ELP) Espu miesto tarybos narys
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės
	COM(2010) 245 galutinis

I. ĮVADAS

REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Europos skaitmeninę darbotvarkę, vieną iš septynių strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų. Bendras skaitmeninės darbotvarkės tikslas – užtikrinti, kad skaitmeninė bendroji rinka, grindžiama sparčiuoju ir itin sparčiu internetu ir sąveikiomis taikomosiomis programomis, suteiktų tvarios ekonominės ir socialinės naudos. Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimas priklausys nuo tinkamai pasirinktų užmojų ir išipareigojimų, kurie suteiks Europai galimybes sukurti naują ekonomikos modelį, paremtą žiniomis, mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomika ir aukštu užimtumo lygiu;

2. pažymi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra vienos pagrindinių darbotvarkės rekomendacijų adresatų ir gali tapti svarbiausiu jos įgyvendinimo varikliu. Europos skaitmeninės darbotvarkės prioritetų įgyvendinimas vietos ir regionų lygiu yra išankstinė piliečių gyvenimo, socialinės ir ekonominės veiklos kokybės pagerinimo sąlyga ir paskatins veiksmingesnes konkrečioms poreikiams pritaikytas viešąsias paslaugas ir vietos verslą;

3. pabrėžia, kad iš visų viešojo sektoriaus subjektų vietos ir regionų valdžios institucijos yra arčiausiai eilinių žmonių ir atsako už piliečių gerovei svarbiausių paslaugų teikimą. Vietos ir regionų valdžios institucijos skubiai turi pasirengti išnaudoti naujų technologijų potencialą, pirmiausia atsižvelgiant į ekonomikos krizę, demografinės struktūros pokyčius ir besikeičiančius žmonių poreikius. Vietos ir regionų valdžios institucijos kartu su susijusiomis verslo struktūromis ir trečiuoju sektoriumi turi daugiausiai galimybių panaudoti inovacijas. Lemiamą reikšmę turi tai, kaip veiksmingai vietos ir regionų lygiu bus pritaikomos universitetų ir mokslinių tyrimų centrų žinios;

4. primena visada raginęs investuoti į informacinių ir ryšių technologijų (IRT) mokslinius tyrimus, kad būtų užtikrintas naujų įmonių augimas ir kūrimas, ir mano, kad tik veiksmingas IRT naudojimas gali pagreitinti inovacijas, kurių reikia pagrindinėms visos Europos socialinėms ir ekonominėms problemoms spręsti;

5. pripažįsta, kad iki šiol elektronines valdžios paslaugas dažniausiai sudarydavo popierizmo perkėlimas į internetą. ES ir valstybės narės turėtų tapti pirmėivės ir Europos, ir naciona-

liniu lygiu, ir, glaudžiai bendradarbiaudamos su vietos ir regionų valdžios institucijomis, turėtų inicijuoti spartesnes permainas valdžios procedūrų bei struktūrų srityje taikant IRT, kad iš esmės padidėtų valdžios institucijų darbo prasmingumas, našumas, pagėrėtų kokybė ir sumažėtų biurokratinė našta plačiajai visuomenei ir įmonėms;

6. mano, kad komunikate siūlomi veiksmai, kokie jie yra dabar, neprieštarauja nei subsidiarumo, nei proporcingumo principams; tačiau pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų sistemingai dalyvauti kuriant, įgyvendinant ir administruojant priemones, skirtas Europos skaitmeninei darbotvarkei įgyvendinti (visų pirma tokiose srityse kaip sąveika ir standartai, sparčiojo ir itin spartaus interneto prieiga, skaitmeninio raštingumo didinimas, igūdžių gerinimas ir įtraukties stiprinimas bei IRT teikiama nauda ES visuomenei, pavyzdžiui, susijusi su e. valdžios paslaugomis, klimato kaitos keliamomis problemomis ir pažangiomis transporto sistemomis);

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Veiksmingas įgyvendinimas yra privalomas

7. palankiai vertina Skaitmeninės darbotvarkės tikslą – padaryti Europą stiprių pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo pavyzdžiu visame pasaulyje;

8. primena Tarybos išvadas dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės (2010 m. gegužės 31 d. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos posėdis)⁽¹⁾ kuriose, be kita ko, teigiama, kad:

— Europa turėtų skatinti skaitmeninę ekonomiką, kad galėtų pasinaudoti jos įgalinančiomis įvairius sektorius apimančiomis galimybėmis didinti kitų sektorių našumą ir konkurencingumą bei pasinaudoti IRT, kad geriau įvykdytų pasaulinio masto uždavinius, pavyzdžiui, dabartinę ekonomiką pakeisti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų bei tausiau išteklius naudojančia ekonomika ir sukurti daugiau bei geresnių darbo vietų,

⁽¹⁾ Tarybos išvadas dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės (2010 m. gegužės 31 d. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos posėdis) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/114710.pdf <http://register.consilium.europa.eu/pdf/lt/10/st10/st10130.lt10.pdf>,

— Europos skaitmeninė darbotvarkė vaidina vieną pagrindinių vaidmenų strategijoje „Europa 2020“ ir turėtų derėti su kitais šios strategijos elementais ir kitomis būsimomis pavyzdinėmis iniciatyvomis, *inter alia*, „Inovacijų sąjunga“ ir „Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika“;

— reikia stiprinti Europos konkurencingumą šiame svarbiame sektoriuje stiprinant pastangas IRT mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei inovacijų srityse ir remiant žinių trikampį;

— Komisija ir valstybės narės turėtų ieškoti būdų sustiprinti atitinkamų institucijų veiksmų horizontalųjį koordinavimą tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu siekiant geriau įgyvendinti Europos skaitmeninę darbotvarkę;

9. primena 2010 m. gegužės 5 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl naujos Europos skaitmeninės darbotvarkės, kurioje teigiama, kad „pasinaudoti šios skaitmeninės revoliucijos nauda Europa galės tik tada, jeigu visi ES piliečiai bus aktyviai įtraukiami į naująją skaitmeninę visuomenę ir bus sudaromos visos galimybės dalyvauti šios visuomenės gyvenime, o imantis politinių veiksmų svarbiausia bus žmogus, kadangi ši skaitmeninė revoliucija daugiau negali būti laikoma pramoninės praeities kaita, o turėtų būti laikoma esminio virsmo procesu“⁽²⁾;

10. pripažįsta, kad informacinė visuomenė yra milžiniška ekonominės ir socialinės pažangos varomoji jėga. Būtinai perėjimas iš informacinės visuomenės į ekologišką žinių visuomenę gali netgi būti laikomas tam tikru paradigmos poslinkiu. Europos skaitmeninės darbotvarkės svarbą parodo tai, kad šios pavyzdinės iniciatyvos sėkmė yra išankstinė strategijos „Europa 2020“ pavyzdinių iniciatyvų sėkmės sąlyga;

11. pripažįsta, kad visuomenės kokybę dažniausiai lemia jos gebėjimas sudaryti realias galimybes mokytis ir kartu dirbti bei kurti naujas, į ateitį orientuotas žinias. Tokiu atveju visuomenė nustato visiškai naujus darbo metodus, darbo kultūras, informacijos galiojimo, žiniasklaidos raštingumo ir kt. reikalavimus;

12. pažymi, kad skaitmeninės technologijos ir globalizacija sparčiai pakeitė verslo procesus. OECD tyrimai rodo, kad IRT daro labai didelį poveikį ekonominės veiklos rezultatams ir

sėkmingai atskirų įmonių veiklai, ypač kai šios technologijos derinamos su investicijomis į įgūdžius, organizacines permainas, inovacijas ir naujų įmonių kūrimą⁽³⁾;

13. pabrėžia, kad Europos skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimas yra neatsiejamas nuo mokymosi visą gyvenimą ir žmogiškojo kapitalo vystymo, taip pat nuo šių procesų skatinimo priemonių. Sėkmingam darbotvarkės įgyvendinimui svarbu, kaip aktyviai ir plačiai visoje ES pavyks paskatinti darbo bendruomenes ir plačiąją visuomenę, t. y. pavienius asmenis ir įvairias bendruomenes, imtis aktyvaus vaidmens ir kurti iš esmės naujoviškesnę ir produktyvesnę Europą. Kad vietos lygmens veikla, verslas, augti siekiančios įmonės ir visų pirma novatoriškos viešojo sektoriaus, verslo ir trečiojo sektoriaus partnerystės iniciatyvos sulauktų visapusiškos sėkmės, būtinas tvirtas politinis išsipareigojimas visais lygmenimis (ES, valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų);

14. pabrėžia, kad gebėjimas pagreitinti inovacijų procesus ir greitas jų įgyvendinimas yra sėkmę lemiantys veiksniai tinklavėikos visuomenėse. Todėl regionams ir miestams reikia galimybės tarpusavyje palyginti veiklos rezultatus ir bendradarbiauti – taip iššūkius būtų galima pasitikti novatoriškais sprendimais, o geriausią praktiką pritaikyti vietos sąlygoms ir kultūrai;

15. akcentuoja, kad atvirumas, pakartotinio naudojimo galimybė ir technologinis neutralumas turėtų būti pagrindiniai viešųjų paslaugų vystymo principai;

Visapusiškas Europos potencialo išnaudojimas

16. pabrėžia, kad turėtų būti išnaudotas visas Europos potencialas vystyti IRT paslaugas viešajame ir privačiame sektoriuose, o IRT turėtų tapti priemone vietos ir regionų valdžios institucijų teikiamoms paslaugoms pagerinti tokiose srityse kaip sveikatos priežiūra, švietimas, viešoji tvarka, saugumas ir socialinės paslaugos. ES remiama viešojo ir privataus sektorių partnerystė tarp vietos ir regionų valdžios institucijų ir IRT vystančių MVĮ teikiant viešąsias IRT paslaugas gali būti puikus pagrindas ugdant vietos gebėjimus ir kaupiant žinias visoje ES⁽⁴⁾;

17. primena, kad skaitmeninė bendroji rinka Europos piliečiams teikia milžiniškas galimybes, bet ne tik klientams, o ir verslininkams, žinių specialistams, dirbantiems kūrybinės pramonės ir kitų sričių įmonėse;

⁽²⁾ 2010 m. gegužės 5 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujos Europos skaitmeninės darbotvarkės: 2015.eu
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0133+0+DOC+XML+V0//LT>

⁽³⁾ OECD, Ekonominis IRT poveikis. Vertinimas, faktai ir poveikis („The Economic Impact of ICT. Measurement, Evidence and Implications“).

⁽⁴⁾ CdR 156/2009 fin.

18. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimui būtinos esminės mentaliteto permainos visoje Europoje: reikia dirbti horizontaliai ir derinant įvairias sritis, peržengti tradicines ribas, atsakyti uždarytų struktūrų ir mąstyseną perorientuoti į bendradarbiavimą. Pageidautino poveikio nepavyks pasiekti vykdant įprastus vystymo projektus. Reikiamų pokyčių bus galima tikėtis vykdant didelės apimties novatoriškus projektus, kuriuose dalyvautų patys geriausi Europos specialistai kartu su visais suinteresuotaisiais subjektais. Ypatingą dėmesį reikia skirti informavimui apie projektų rezultatus ir jų įgyvendinimui vietos lygiu;

19. pabrėžia faktą, kad Europai reikia daugiau mokslinių tyrimų ir inovacijų, orientuotų į realų vartotoją. Visoje Europoje reikia toliau plėtoti „gyvųjų laboratorijų“ – pramonės ir universitetų bendradarbiavimo platformų – koncepciją, į šį procesą įtraukiant galutinius naudotojus. Gerai veikiantys paslaugų procesai leidžia naudotojams aktyviai dalyvauti moksliniuose tyrimuose ir inovacijose ir skatina visus suinteresuotuosius subjektus nuolat mokytis. Tai gali turėti stiprų teigiamą poveikį vietos lygmens paslaugų procesų atnaujinimui ir regioninio bendradarbiavimo stiprinimui. Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimas turėtų apimti paskatas vietos ir regionų valdžios institucijoms ir universitetams bendrai kurti „gyvųjų laboratorijų“ koncepcijas;

20. pakartoja, kad prieiga prie aukštos kokybės plačiajuosčio ryšio už prieinamą kainą gali pagerinti piliečių gyvenimą ir vietos ir regionų valdžios institucijų teikiamų paslaugų kokybę, o mikroįmonėms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms – padėti platininti savo produkciją. Atokiems, ypač atokiausiems, regionams ir bendruomenėms plačiau paplitusios ir spartesnės plačiajuosčio ryšio paslaugos bus labai naudingos ⁽⁵⁾;

21. ragina miestus ir regionus dirbti kartu, kad būtų sudaryta naujiems novatoriškiems sprendimams reikalinga kritinė masė. ES ir valstybės narės turėtų sukurti palankias sąlygas naujoms ikiprekybinių viešųjų pirkimų rūšims ir tokiu būdu padidinti viešojo sektoriaus pasirengimą naudingoms ir radikalioms inovacijoms. Energijos vartojimo efektyvumas ir pažangus transportas yra vienos iš sričių, kuriose diegiant įvairias priemones vietos lygiu reikia naujų radikalių pokyčių;

22. nurodo, kad užstatytos aplinkos valdymas ir urbanistika yra sektoriai, kurie turi didelį poveikį vietos ekonomikai ir gyvenamosios aplinkos kokybei. Nauji informacijos valdymo pokyčiai gali būti labai svarbūs siekiant tikslo sukurti plataus užmojo naują klimato režimą. Statinio informacinis modeliavimas (angl.

BIM) yra aktyviai taikomas statinio valdymui, kad būtų galima skaitmeniniu formatu pateikti statinio fizines ir funkcines charakteristikas. Statinio informacijos modeliavimo koncepciją reikėtų taikyti ir regioniniam bei miestų planavimui. Ši koncepcija galėtų tarnauti kaip bendras žinių apie tam tikrą vietovę šaltinis, ji galėtų būti patikimas viso gyvavimo ciklo analizės, į vartotoją orientuotų verslo procesų vystymo ir vertę kuriančiam sprendimų priėmimo pagrindas;

Dinamiška skaitmeninė bendroji rinka

23. pabrėžia, kad skaitmeninė bendroji rinka yra Europos skaitmeninės darbotvarkės kertinis akmuo, reikalingas visoje Europoje kuriant augančią, sėkmingai veikiančią ir dinamišką rinką, kurioje kuriamas ir platinamas legalus skaitmeninis turinys ir interneto paslaugos, o vartotojams suteikiama galimybė lengvai, saugiai ir lanksčiai pasinaudoti skaitmeniniu turiniu bei paslaugų rinkomis;

24. nurodo, kad atvira prieiga prie viešojo sektoriaus informacijos yra naudinga visai visuomenei. Naujos sujungtų atvirų duomenų naudojimo praktikos vystymas yra žingsnis į priekį kuriant į vartotoją orientuotų paslaugų procesus. Taip pat naudos gali atnešti novatoriškos paslaugos, nauji verslo modeliai ir didesnis viešojo sektoriaus veiksmingumas, todėl Komitetas palankiai vertina Direktyvos dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo persvarstymą;

25. palankiai vertina atsiradusią Europos skaitmeninę biblioteką, muziejų ir archyvą, pavadintą Europeana, kurios paskirtis visiems internete atverti Europos kultūros ir mokslo paveldą ⁽⁶⁾. Europos kultūros paveldo prieinamumas yra svarbus skatinant kultūrų įvairovę, vienijant žmones, stiprinant daugiakalbę ir daugiakultūrę Europą ir didinant ekonominį potencialą tokiose srityse kaip turizmas ir mokymas;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad e. prekybos elektroninių pranešimų bendrų europinių standartų trūkumas, visų pirma kalbant apie sąskaitas faktūras, yra viena didžiausių techninių kliūčių įgyvendinti veikiančią skaitmeninę bendrąją rinką;

27. pritaria pasiūlymui persvarstyti Elektroninio parašo direktyvą, kad būtų sukurtas saugių elektroninio tapatybės nustatymo sistemų tarpvalstybinio pripažinimo ir sąveikos teisinis pagrindas;

⁽⁵⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽⁶⁾ COM (2009) 440 galutinis.

28. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą supaprastinti leidimų naudotis kūriniiais, kurių autorių teisės saugomos, suteikimą, valdymą ir tarpvalstybinį licencijavimą, gerinant interneto teisių valdymo priežiūrą, didinant skaidrumą ir tobulinant europinį licencijavimą, sukuriant teisinę sistemą, kurią taikant būtų palengvintas kultūros kūrinių skaitmeninimas ir platinimas Europoje;

29. pabrėžia būtinybę rasti vartotojų ir intelektualės nuosavybės turėtojų teisių pusiausvyrą. Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos priemonės neturi varžyti vartotojų teisių laisvai naudotis skaitmeniniu turiniu lygiai taip pat kaip jie naudojami analoginio formato turiniu. Taip pat neturėtų būti varžomos piliečių teisės susipažinti su interneto turiniu ar pareikšti savo nuomonę filtruojant turinį arba neleidžiant prieiti prie tinklo intelektualės nuosavybės teisių apsaugos sumetimais;

Sąveika ir standartai

30. palankiai vertina pasiūlymą reformuoti IRT standartų įgyvendinimo taisykles Europoje, kad būtų galima naudoti tam tikrus IRT forumų ir konsorciūmų standartus, ir tikisi, kad Komisija pateiks šių standartų darbo apibrėžtį, nesvarbu, kaip jie būtų vadinami – „atvirais standartais“ ar „atviromis specifikacijomis“;

31. sutinka, kad valstybės narės turėtų įgyvendinti išpareigojimus dėl sąveikos ir standartų, nustatytų Malmės ir Granados ministrų deklaracijose, visų pirma dėl atvirų standartų ir specifikacijų;

32. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti įtrauktos į plataus masto bendradarbiavimą, kuriuo siekiama pagerinti viešojo administravimo institucijų sąveiką ir viešųjų paslaugų teikimo veiksmingumą, ir aktyviai šiame bendradarbiavime dalyvauti⁽⁷⁾;

Pasitikėjimas ir saugumas

33. pabrėžia, kad naujos dalyvaujamosios platformos ir interaktyvios bendro kūrimo paslaugos (Web 2.0 ir paskesni saitynai), kurių vartotojai tampa aktyviais dalyviais, gamintojais arba gamintojais vartotojais (angl. *prosumers*), suteikia beprecedentę galimybę atskleisti Europos piliečių kūrybingumą. Būtina sudaryti sąlygas ir puoselėti atvirumo bei pasitikėjimo aplinką ir kultūrą, kurios skatintų šią raidą;

34. nurodo, kad kuriant interneto infrastruktūrą ir paslaugas, kurios bus teikiamos internetu, labai svarbu užtikrinti, kad kiekviename lygmenyje būtų laikomasi visų saugumo reikalavimų, t. y. svarbu optimaliai užtikrinti asmens duomenų slaptumą ir apsaugą. Šiuo požiūriu būtina užkirsti kelią bet kokios asmeninės informacijos atsekamumui ir rūšiavimui⁽⁸⁾;

35. ragina rengti profesinio tobulinimo kursus pasitikėjimo ir su saugumu susijusiais klausimais darbuotojams, ypač specializuotam techniniam personalui (pavyzdžiui, tinklai, sistemos, saugumas, konfidencialumas ir pan.), darbuotojams, tiesiogiai susijusiems su saugumo procedūromis, kurioms taikoma skirtinga metodologija, ir darbuotojams, kurių darbas apskritai ar netiesiogiai susijęs su inovacijų diegimo ir modernizavimo procesu (pavyzdžiui, vedantiems skaitmeninio raštingumo kursams vartotojams);

36. primygtinai pabrėžia turinio kūrėjų atsakomybę ir tai, kad reikia kovoti su neteisėtu ir žalingu turiniu netaikant apribojimų laisvam informacijos srautui (keletas valstybių narių filtruoja turinį, tačiau tai sudaro kliūtis turiniui, kurio visai nesiekama blokuoti, be to, paprastai tai nėra skaidrus ir atskaitingas procesas). Turi būti nustatyti būdai, kaip apsaugoti pažeidžiamus vartotojus. Taip pat būtina ieškoti galimybių stebėti žalingą turinį ir pašalinti jį iš interneto prie šaltinio;

Sparčiojo ir itin spartaus interneto prieiga

37. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbus vaidmuo padedant prieinamomis kainomis užtikrinti plačiajuostę prieigą vietovėse, kur, pavyzdžiui, to neįmanoma pasiekti rinkos mechanizmais, įgyvendinant bandomuosius projektus, skirtus elektroninės prieigos atotrūkiui sumažinti, ir kuriant naujus būdus, kaip viešąsias e. paslaugas pritaikyti piliečių poreikiams⁽⁹⁾;

38. siūlo finansavimu ir kitomis paramos priemonėmis skatinti atvirą prieigą prie plačiajuosčių tinklų, kuriems būdinga horizontalių sluoksnių tinklo struktūra ir verslo modelis, atskiriantis fizinę prieigą prie tinklo ir paslaugų teikimą. Esamus šviesolaidžių tinklus reikėtų atverti konkurencijai;

39. primena, kad būtina užtikrinti veiksmingą informacinės visuomenės infrastruktūrą visiems gyventojams, nepaisant to, kur jie gyvena. Greitai ir patikimai veikiantys komunikaciniai ryšiai, papildyti veiksmingomis bevielio ir mobilaus ryšio paslaugomis, vaidina labai svarbų vaidmenį skatinant regioninį konkurencingumą, prieinamumą ir vienodų sąlygų sudarymą visiems žmonėms;

40. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti belaidžio plačiajuosčio ryšio paslaugų radijo dažnių spektrą atokiose mažai apgyvendintose vietovėse ir palankiai vertina Komisijos išpareigojimą koordinuoti technines ir reguliavimo sąlygas, taikomas radijo dažnių spektro naudojimui ir suderinti dažnių juostas, kad būtų sukurta masto ekonomija prietaisų rinkose, o vartotojai galėtų naudoti tuos pačius prietaisus ir naudotis tomis pačiomis paslaugomis visoje ES;

⁽⁷⁾ CdR 10/2009 fin.

⁽⁸⁾ CdR 247/2009 fin.

⁽⁹⁾ CdR 5/2008 fin.

Skaitmeninio raštingumo didinimas, įgūdžių gerinimas ir ištraukties stiprinimas

41. pripažįsta, kad vyksta švietimo sistemos pertvarkymas, tam būtinos permainos, netgi radikalias. Švietimo užduotis nebėra suteikti daug informacijos. Veikiau švietimo esmė yra išmokyti mokytis, t. y. padėti žmonėms pagerinti jų mokymosi įgūdžius, kad jie patys galėtų susirasti ir tvarkyti informaciją. Skaitmeniniam raštingumui šiuo atveju tenka lemiamas vaidmuo;

42. pabrėžia, kad vienas pagrindinių Europos skaitmeninės darbotvarkės tikslų yra skatinti viešosios informacijos ir e. paslaugų prieinamumą ir naudojimą. Europos skaitmeninė darbotvarkė turėtų skatinti visapusiškai integruoti IRT į švietimą ir mokymą. Skaitmeninis raštingumas, e. gebėjimai ir e. kompetencija neatsiejami nuo specialių priemonių ir veiksmingos mokymosi aplinkos sukūrimo visiems;

43. mano, kad sukūrus keitimosi e. gebėjimais mechanizmus Europoje atsivertų galimybės pasiekti ir perkvalifikuoti daug papildomų grupių, į kurių poreikius ne visada atsižvelgiama pagal esamą komercinio ar akademinio e. gebėjimų ugdymo pasiūlą. IRT sudarytos lankstaus darbo organizavimo ir nuotolinio darbo galimybės atskleidžia naujų šių piliečių grupių įdarbinimo būdų potencialą. Šioms iniciatyvoms įgyvendinti bus būtina viešojo ir privataus sektoriaus partnerystė, visų pirma dėl to, kad komercinės paslaugos ir mokymosi pasiūla turės būti specialiai pritaikyta atskirų grupių poreikiams;

44. pabrėžia, kad reikia Europos regionų ir vietos subjektų, kurie pirmieji imtųsi spręsti demografinio senėjimo keliamas problemas taikydami naujus, IRT grindžiamus sisteminius sprendimus, ir ragina parengti novatoriškas IRT pagrįstas koncepcijas, kad Europa galėtų tapti aktyvaus senėjimo skaitmeniniame pasaulyje srities lydere;

45. pabrėžia, kad bibliotekose naudinga ir veiksminga teikti išsamias informacijos paslaugas plačiai visuomenei, nepriklausomai nuo žmogaus socialinio statuso. Geriausi europiniai šios srities pavyzdžiai pastebimi ten, kur bibliotekos sukurtos kaip skaitmeninių kultūros ir informacijos paslaugų centrai kasdienio žmonių lankymosi vietose, pavyzdžiui, prekybos centruose. Atsižvelgiant į tai naujų paslaugų ir naujų skaitmeninių žiniasklaidos priemonių turinys turėtų būti kuriamas remiantis ne vien tik ekonominiais kriterijais, bet pagal socialinius ir kultūrinius poreikius;

46. pabrėžia, kad įgyvendinimas bus efektyvus tik jei bus pripažinta, jog IRT turinį kuria kultūros ir kūrybinės pramonės sektoriai ir tokiu būdu padeda jas plėtoti. Skaitmeninei darbotvarkai tenka svarbus vaidmuo išnaudoti šių sektorių potencialą ir sukurti bendrą ir saugią kultūrinio ir kūrybinio pobūdžio interneto turinio ir paslaugų rinką. Jei norime geriau pasinaudoti Europos kultūros paveldu, būtina aktyviai remti jo skaitmeninimą;

IRT teikiama nauda ES visuomenei

47. rekomenduoja didelį prioritetą teikti IRT paremtų koncepcijų ir metodų vystymui, kad juos pasitelkus atsižvelgiant į realaus gyvenimo procesus būtų galima skleisti ir įgyvendinti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros rezultatus. Tinkamas tokios veiklos pavyzdys – Konkurencingumo ir inovacijų programa (angl. CIP) kuri yra puiki platforma propaguoti būsimų interneto taikomųjų programų diegimą. Ši programa turėtų būti sustiprinta skiriant jai nemažą papildomą finansavimą, kad vietos ir regionų lygiu būtų skleidžiami ir įgyvendinami sėkmingų projektų rezultatai;

48. mano, kad svarbu skaitmeninės technologijos metodus taikyti kaip priemonę piliečių dalyvavimui skatinti. Pavyzdžiui, vietos ir regionų lygiu turėtų būti kuriama skaitmeninė diskusijų ir darbo aplinka, kad piliečiai galėtų dalyvauti vystant kasdienes paslaugas;

49. pabrėžia, kad Europos skaitmeninė darbotvarkė turi didelį potencialą paskatinti regionus ir savivaldybes pertvarkyti savo paslaugų ir gamybos procesus bendradarbiaujant su kitais Europos regionais ir savivaldybėmis. Regionai ir savivaldybės visoje Europoje turėtų pertvarkyti savo struktūras, darbo metodus ir procesus remdamiesi lyginamąja analize ir tarpusavio bendradarbiavimu bei bendradarbiavimu su universitetais ir įmonėmis. Bendradarbiavimas ir finansavimas ES lygiu leistų priimti kur kas didesnę riziką. ES turėtų pradėti taikyti naują praktiką, kai investuojama vadovaujantis nuomone, jog vietos ir regionų valdžios institucijos yra iniciatorės, aktyvios tyrėjos, eksperimentuotojos, kurios plėtoja ir priima naujus, į ateitį orientuotus visiems naudingus sprendimus;

50. tvirtai pabrėžia, jog svarbu pakoreguoti paslaugų procesus tiek viešajame, tiek privačiame sektoriuje, kad būtų galima pasinaudoti IRT paremto procesų perorganizavimo teikiama privalumais. Kad būtų paspartintas e. sąskaitų faktūrų ir e. tapatybės diegimas, reikia pradininkų, bendradarbiavimo ir standartizavimo;

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

51. akcentuoja Europos inovacijų ir technologijų instituto (EIT) svarbą ir pripažįsta, kad jo prioritetinės temos – būsima informacinė ir komunikacinė visuomenė, klimato kaita ir tvari energija – yra svarbios strategijai „Europa 2020“. Europos inovacijų ir technologijų institutas vystydamas ir propaguodamas naujas koncepcijas, naują regioninių ir vietos inovacijų praktiką, gali turėti praktinį poveikį vietos ir regionų lygiu. Todėl kai kurios vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų būti pasirengusios pakankamai investuoti į savo regionų vystymą, kad jie taptų EIT bandymų ir „gyvųjų laboratorijų“ veiklos vieta, kur skirtingos gyventojų grupės ir bendruomenės aktyviai dalyvauja į vartotoją orientuotame procese;

52. nurodo, kad netgi mažos vietos ar regionų lygmens įstaigos gali sukurti pasaulinės svarbos žinias siauros specializacijos srityse, ypač kai jos dalyvauja pasauliniuose tinkluose ir bendradarbiauja su žinių įmonėmis⁽¹⁰⁾;

53. skatina Komisiją toliau vystyti žinių trikampio ir „gyvųjų laboratorijų“ koncepcijas, kurios didina skirtingos veiklos sinergiją, yra labai svarbios realaus gyvenimo iššūkiams atremti ir problemoms spręsti ir kuriose regionų dalyvavimas yra savaimė suprantamas;

54. patvirtina vietos ir regionų valdžios institucijų norą imtis vis aktyvesnio vaidmens skatinant mokslo, technologijų ir inovacijų politikos įgyvendinimą, su sąlyga, kad visose ES programose ir projektuose bus laikomasi požiūrio, kad pagrindiniai finansavimo kriterijai yra aukščiausio, pasaulinio lygio žinių rengiant projektus nustatymas ir veiksmingas jų taikymas;

55. teigia, kad universitetų ir pramonės patirtis inovacijų srityje turi būti taikoma veiksmingai stiprinant būtiną plačią visos Europos specialistų kompetencijos bazę;

Tarptautiniai skaitmeninės darbotvarkės aspektai

56. sutinka, kad taikant daugiašalį suinteresuotųjų subjektų modelį būtina skatinti interneto valdymo internacionalizaciją ir pasaulinį bendradarbiavimą, kad būtų išlaikytas interneto stabilumas, pritaria Komisijai, kad interneto valdymo forumas turi būti remiamas ir po 2010 metų;

Įgyvendinimas ir valdymas

57. mano, kad Regionų komitetui, kaip vietos ir regionų valdžios institucijų atstovui, glaudžiai susijusiam su naujausiais poslinkiais ir skaitmeninio gerąja praktika Europoje, kartu pačiomis vietos ir regionų valdžios institucijomis ir joms atstovaujančiomis asociacijomis, turėtų būti suteiktas iniciatyvus vaidmuo Europos skaitmeninės darbotvarkės valdymo cikle (pavyzdžiui, ekspertų grupėse ir metinėje Skaitmeninėje asamblėjoje). Vietos ir regionų valdžios institucijoms ir joms atstovaujančioms organizacijoms turėtų būti suteiktas svarbus ir ryškus vaidmuo;

58. pažymi, kad Skaitmeninė darbotvarkė taip pat turi lemiama reikšmės kitų pavyzdinių iniciatyvų sėkmingam įgyvendinimui. Todėl skirtingi generaliniai direktoratai turėtų daug intensyviau bendradarbiauti, o programų įgyvendinimas turėtų būti finansuojamas visų pirma per jau esamas programas.

2010 m. spalio 6 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

⁽¹⁰⁾ CdR 247/2009 fin.

Nuomonė „Kova su benamyste“

(2011/C 15/08)

REGIONŲ KOMITETO REKOMENDACIJOS

- Benamystė – kraštutinė skurdo ir socialinės atskirties forma, todėl ES socialinės apsaugos ir socialinės aprėpties strategijoje į ją turi būti labiau atsižvelgiama. Aukštas benamystės lygis tikrai nedaro garbės Europos Sąjungai. 2010-ieji – Europos kovos su skurdu metai, ir tai labai tinkamas laikas plačiau informuoti apie šią neišspręstą problemą, kuri ekonomikos krizės sąlygomis gali paaštrėti. Visos šiai problemai spręsti skirtos iniciatyvos, savaime suprantama, turi būti ilgalaikės ir numatytos ilgesniam nei 2010 m. bei dabartinės krizės laikotarpiui;
- Komitetas pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų, praktinėmis ir ryžtingomis priemonėmis kovojančių su benamyste, vaidmenį. Joms tenka tikroji atsakomybė, kartu jos turi didelės patirties ir paprastai taiko veiksmingus metodus ir programas, skirtas prevencinėms, skubioms bei ilgalaikėms priemonėms. Todėl reikia dar aiškiau nustatyti įvairių valdžios institucijų ir lygmenų atsakomybės sritis. Be to, dėmesį vertėtų atkreipti į tai, kad benamystės problema gali būti itin opi tam tikruose šalies regionuose arba tam tikrose valstybėse, todėl reikalingos Europos lygmens ir nacionalinės priemonės, kad regionams, kuriuose paplitusi benamystė, būtų galima teikti finansinę pagalbą ir kartu užtikrinti teritorinę ir socialinę sanglaudą.

Pranešėjas: Tore Hult (SE / ESP), Alingsoso savivaldybės tarybos pirmininko pavaduotojas, Švedija

I. REGIONŲ KOMITETO POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Padėties apžvalga

1. Komitetas primena, kad ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, esančios ES politikos kertiniu akmeniu, pasiekti nepavyks tol, kol Europos Sąjungoje bus benamių, neturinčių galimybių ugdytis nei kaip asmenybės, nei profesinėje srityje. Komitetas pabrėžia, kad ypač didelį nerimą kelia vaikų ir jaunuolių benamystė;

2. benamystė – kraštutinė skurdo ir socialinės atskirties forma, todėl ES socialinės apsaugos ir socialinės aprėpties strategijoje į ją turi būti labiau atsižvelgiama. Aukštas benamystės lygis tikrai nedaro garbės Europos Sąjungai. 2010-ieji – Europos kovos su skurdu metai, ir tai labai tinkamas laikas plačiau informuoti apie šią neišspręstą problemą, kuri ekonomikos krizės sąlygomis gali paaštrėti. Visos šiai problemai spręsti skirtos iniciatyvos, savaime suprantama, turi būti ilgalaikės ir numatytos ilgesniam nei 2010 m. bei dabartinės krizės laikotarpiui;

3. diskusijos turi būti pradėtos nuo to, kad šios problemos neišvengė nė viena ES valstybė narė. Benamiumi tapti gali kiekvienas, tai nepriklauso nuo išsilavinimo, išprusimo ar ankstesnės ekonominės padėties. Tai reikškins, būdingas visoms ES valstybėms narėms. Todėl benamystei išvengti ar jos mastui sumažinti reikia bendrų priemonių;

4. benamystė ne tik brangi socialiniu požiūriu, bet ir gali būti stiprių asmeninių sukrėtimų priežastimi. Sumažinus benamių skaičių, sumažėtų visuomenės tenkanti finansinė našta, daugiau asmenų dalyvautų visuomenės gyvenime, o tai savo ruožtu skatintų Europos vystymąsi;

5. Komitetas pabrėžia, kad benamystę lemia susiklosčiusios aplinkybės, todėl negalima teigti, kad ji susijusi tik su asmeninėmis problemomis;

6. Komiteto nuomone, benamystę lemia įvairūs veiksniai, pavyzdžiui, būsto už prieinamą kainą trūkumas, nedidelis darbo užmokestis, priklausomybė nuo alkoholio ar narkotikų ir nepakankamas dėmesys šiai problemai, psichiniai sutrikimai, kitos ligos, šeiminiis smurtas, nedarbas, sudėtingi asmeniniai santykiai, skurdas, paleidimas iš įkalinimo vietos ir integracija į visuomenę, socialinių išmokų skyrimo tvarkos keitimas arba šių išmokų mažinimas. Labai svarbus yra būsto savininkų

požiūris į benamius ir klausimas, kiek jie galėtų padėti benamiams apsirūpinti būstu. Kad pastangos būtų vaisingos, būtina koordinuoti veiksmus ir taikyti įvairias priemones;

7. Komitetas mano, kad reikia daug geriau suprasti, kodėl benamystė atsiranda ir kodėl ji išlieka. Tai suvokus būtų galima imtis veiksmingų priemonių įvairiose politikos srityse;

8. Komiteto nuomone, bedarbystė – didžiulė problema. Komitetas mano, kad pastangų būtina imtis įvairiais lygmenimis. Iš dalies tai galėtų būti prevencinės ir visuomenės informavimo priemonės. Tačiau ne mažiau svarbu numatyti daugiau paskatų būsto statytojams;

9. Komitetas pabrėžia svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų, praktinėmis ir ryžtingomis priemonėmis kovojančių su benamyste, vaidmenį. Joms tenka tikroji atsakomybė, kartu jos turi didelės patirties ir paprastai taiko veiksmingus metodus ir programas, skirtas prevencinėms, skubioms bei ilgalaikėms priemonėms. Todėl reikia dar aiškiau nustatyti įvairių valdžios institucijų ir lygmenų atsakomybės sritis. Be to, dėmesį vertėtų atkreipti į tai, kad benamystės problema gali būti itin opi tam tikruose šalies regionuose arba tam tikrose valstybėse, todėl reikalingos Europos lygmens ir nacionalinės priemonės, kad regionams, kuriuose paplitusi benamystė, būtų galima teikti finansinę pagalbą ir kartu užtikrinti teritorinę ir socialinę sanglaudą;

10. Komiteto nuomone, kad bendra kovos su benamyste strategija būtų veiksminga, ES institucijos turi aktyviau remti strategijos plėtojimą ir stebėti priimtų priemonių įgyvendinimą. Nepaisant to, būtina laikytis subsidiarumo principo ir pripažinti, kad didžiausias vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms;

11. Komitetas pažymi, kad tarptautinės deklaracijos ir nacionaliniai įstatymai rodo stiprėjančią norą visuomenę plačiau informuoti apie tai, kad benamystė yra didžiulė socialinė problema. Daugelyje šalių teisė į būstą įtvirtinta konstitucijoje;

12. daugelis šiame dokumente pateiktų pasiūlymų ir priemonių remiasi šiuo svarbiu bendru principu ir esama sistema. Tai reiškia, kad svarbiausiems su benamyste susijusiems klausimams spręsti naujų teisinių priemonių kurti nereikia;

13. Europoje nėra bendros benamystės apibrėžties, todėl Komitetas ragina valstybes nares kiek galima vadovautis Europos benamystės ir su būstu susijusios atskirties tipologija (angl. *European Typology of Homelessness and Housing Exclusion*, ETHOS). Tai leistų palyginti padėtų valstybėse narėse ir atitinkamų iniciatyvų rezultatus. Remiantis šia tipologija, asmuo laikomas benamiu, kai:

- neturi stogo virš galvos (jokios pastogės neturintis ir gatvėje nakvojantis asmuo);
- neturi nuolatinės gyvenamosios vietos (pavyzdžiui, laikinai prisi-glaudęs benamiams skirtoje įstaigoje, nakvynės namuose, kitose tam tikrų grupių nakvynės įstaigose, gyvena sociali-niame būste);
- jo gyvenimo sąlygos yra nesaugios (gyvena būste be nuomos (subnuomos) sutarties arba kai neturi savo būsto ir yra prisiglaudęs pas šeimos narius arba draugus);
- gyvena netinkamomis sąlygomis (pavyzdžiui, pašiūrėje, būste, kuriame nėra sanitarinių įrenginių arba kuris pagal naciona-linę teisę yra negyvenamas, namelyje ant ratų arba kempingo namelyje, kurie nepritaikyti gyventi ištikus metus, perpildytoje erdvėje);

14. Komiteto nuomone, kova su benamyste turi būti priori-tetine ES socialinės aprėpties politikos priemonė. Viena iš prie-žasčių yra tai, kad Socialinės apsaugos komitetas benamystės ir su būstu susijusios atskirties temai 2009 m. skyrė daugiausia dėmesio. 2010-aisiais, ES kovos su skurdu metais, yra tikrai puiki proga imtis ryžtingesnių priemonių kovojant su kraštutine atskirties forma – benamyste;

15. tinkamas būstas prieinama kaina – esminė būtinybė ir teisė. Todėl valstybės narės turi dėti visas galimas pastangas ir patvirtinti priemones, kad padėtų visiems, kam tokia parama priklauso, apsirūpinti gyvenamuoju būstu;

16. reikėtų pabrėžti ne tik akivaizdžias socialines benamystės pasekmes, bet ir gaunamą socialinę ir ekonominę naudą, kai asmuo turi darbą ir namus;

17. Komitetas nori atkreipti dėmesį į tiesiogines ir netiesio-gines su benamyste susijusias ekonomines sąnaudas, kurios tenka valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms. Žinoma, svarbiausias yra tiesioginės sąnaudos, t. y. specialieji ar bendrieji ištekčiai, reikalingi rūpinantis benamiais. Kitas aspektas – prarastos mokestinės pajamos, kurios būtų gaunamos, jei asmuo dirbtų mokamą darbą. Apibendrinant galima teigti, kad benamystė stabdo daugelio šalių ekonomikos vystymąsi ir kliudo kurti tvarią visuomenę, kaip numatyta stra-tegijoje „Europa 2020“;

18. turimi duomenys apie ekonominius padarinius rodo, kad tikslinga įgyvendinti prevencines programas, kurios, palyginti su benamyste įveikti skirtomis bendromis sąnaudomis, kainuoja labai nedaug;

Regionų komiteto rekomendacijos

19. Komiteto nuomone, valstybės narės turėtų pripažinti šią socialinę problemą. Jos taip pat turėtų pripažinti, kad būtina imtis papildomų veiksmų ir stiprinti jau taikomas priemones. Esminė prielaida, kad kovoje su benamyste būtų pasiekta pažanga – visų susijusių (vietos, regionų, nacionalinio ir tarp-valstybinio) lygmenų iniciatyvų koordinavimas;

20. didžiausias kovos su benamyste sunkumas – politikos priemonių, kurias būtina vykdyti, įvairovė ir įvairių valdžios institucijų atsakomybės pasidalijimas. Kad kova su benamyste būtų veiksminga, ji turi, be kita ko, apimti miestų planavimo politiką, būsto statybą ir socialinę politiką, užimtumą ir sveikatą, įskaitant psichinę sveikatą. Taigi, reikia skatinti už būsto finan-savimą, statybos leidimų išdavimą ir socialinės pagalbos mecha-nizmus atsakingų institucijų sutartinius ir teritorinius veiksmus;

21. Komitetas pabrėžia, kad norint pagerinti padėtį, dėmesį reikia skirti tiek prevencinėms, tiek ir skubioms bei ilgalaikėms priemonėms;

22. Komitetas mano, kad žinių apie benamystės priežastis nepakanka, kad būtų galima parengti tokią politiką, kuri visa-pusiškai atsižvelgtų į didžiulę namų neturinčių žmonių įvairovę ir įvairias aplinkybes, dėl kurių galima atsidurti gatvėje. Be to, dėl nustatytų šių žmonių aprūpinimo sąlygų jie dažnai dirbtinai suskirstomi į kategorijas pagal tai, kokį profilį labiau atitinka. Dėl žinių stokos mažėja benamių galimybės aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime;

23. Regionų komiteto nuomone, norint rasti tinkamus sprendimus nuo šiol reikia neapsiriboti vien šia vizija, o laikytis humaniško ir individualaus požiūrio atsižvelgiant į kiekvieno žmogaus nueitą kelią. Tai reiškia, kad įgyvendinant kovos su benamyste veiksmus reikia likti kiek galima arčiau gyventojų, kuriems šis klausimas aktualus. Taigi, pagrindinis vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms;

24. todėl Regionų komitetas laikosi nuomonės, kad būtina toliau kurti ir tobulinti statistikos priemones. Reikia skatinti duomenis derinti Europos mastu, tęsti ETHOS tipologijos srityje pradėtą darbą ir apskritai remti lyginamuosius valstybių narių padėties tyrimus. Taip pat reikia skatinti dabartinių priemonių reformą ir pirmenybę teikti metodams, parengtiems atsižvelgiant į nueitą gyvenimo kelią, kad būtų galima suprasti, kokios prie-žastys žmones atvedė į gatvę, kas lemia reiškinio pasikartojimą ir kas padėtų galutinai išspręsti problemą;

25. Komitetas ragina vietos ir regionų valdžios institucijas plačiau bendradarbiauti ir koordinuoti institucijų veiksmus įvairiose srityse ir taip gerinti bendras priemones ir tolesnį darbą benamystės srityje. Reikia ilgalaikio įvairių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo ir ilgalaikių strategijų, galinčių padėti išspręsti šią problemą ir panaikinti jos priežastis, nes trumpalaikių priemonių ar finansavimo pavieniais atvejais nepakaks;

26. daugelyje valstybių narių trūksta ne tik patikimų oficialių duomenų apie benamystės mastą, bet ir informacijos apie sėkmingai įgyvendintas priemones kovojant su benamyste. Regionų komitetas ragina valstybes nares bendradarbiauti Europos lygmeniu ir parengti vieną bendrą kovos su benamyste strategiją bei vėliau užtikrinti, kad ši strategija būtų pritaikyta prie nacionalinių sąlygų, nes tik taip ji bus veiksminga;

27. būstas – esminė būtinybė ir pagrindinė prielaida, kad žmogus galėtų įsitvirtinti visuomenėje ir darbo rinkoje. Todėl Komitetas ragina Komisiją išsamiau išnagrinėti teisės į deramas gyvenimo sąlygas principą ir tai, kaip ši teisė galėtų būti suformuluota;

28. Komiteto nuomone, kovojant su benamyste reikalingi ryžtingi veiksmai. Benamystės atžvilgiu būtina bendra politinė pozicija, kuria galėtų būti grindžiamas būsimos pastangos. Kitaip kyla pavojus, kad tai bus tik pavienės ir tinkamai nekoordinuojamos priemonės. Daugelio vietos ir regionų valdžios institucijų darbas turi būti tęsiamas ir apie jį turi būti viešai informuojama. Benamystei išvengti reikalingi nacionaliniai ir tarptautiniai modeliai ir metodai. Bendriems veiksams skatinti labai svarbios ir bendrosios pastangos atkreipti visuomenės dėmesį į šį klausimą bei didinti jos informuotumą;

29. Komitetas pabrėžia, jog labai svarbu paneigti visuomenėje vyraujančią nuomonę, kad benamystė yra tik paties asmens reikalas. Reikia pasirūpinti, kad benamystės priežastys nebūtų suprantamos vienareikšmiškai ir kad būtų tiriami jos padariniai visuomenei. Todėl Komisija turėtų imtis priemonių, kad benamystė būtų vertinama kompleksiskai;

30. Komitetas ragina vietos ir regionų valdžios institucijas pripažinti teisę į būstą kaip esminę būtinybę ir padėti tirti benamystės priežastis, pasekmes ir su ja susijusias sąnaudas. Pastangos ir prevencinės priemonės turi būti grindžiamos gilesnėmis žiniomis apie benamystę, o vėliau bus galima įvertinti, ar šios priemonės buvo veiksmingos;

31. Komiteto nuomone, iki šiol surinkti duomenys nėra plačiai žinomi. Be to, viešosios institucijos nepakankamai jais naudojasi. Reikia parengti strateginį planą, kaip informacija galėtų patekti atitinkamam lygmeniui;

32. ekonominiai kovos su benamyste privalumai turi būti tiksliau suformuluoti. Turėtų būti įmanoma artimiausiais metais

parengti kelias naujas ataskaitas. Naujomis žiniomis būtų galima remtis darbą tęsiant ateityje;

33. Komitetas rekomenduoja ES lygiu sukurti ilgalaikę keitimosi geros praktikos pavyzdžiais sistemą. Be to, Komitetas pabrėžia, jog svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos keistųsi geros praktikos pavyzdžiais. Tai pasakytina apie visuomenės informuotumo didinimo, prevencines priemones, darbuotojų mokymą ir paramos įvairioms benamių grupėms diferencijavimą;

34. Komitetas ypač teigiamai vertina vietos ir regionų valdžios institucijų įgyvendinamas kovos su benamyste iniciatyvas ir projektus. Tačiau pažymi, kad turėtų būti intensyviau keičiamasi geros praktikos pavyzdžiais. Tai pasiekti padėtų darbuotojų, valstybėse narėse tiesiogiai dirbančių su benamiais, mainų programa. Šiai mainų programai reikalingas atitinkamas finansavimas ir ji galėtų tapti nauja ES mainų forma;

35. Komitetas pabrėžia, jog būtina geriau suprasti benamystės Europos Sąjungoje mastą ir specifiką. Pavyzdžiui, būtų naudinga, jei informacija apie benamius būtų suskirstyta pagal jų amžių, lytį, pilietybę, socialines sąlygas ir kitus svarbius rodiklius. Neturint šios informacijos, bus sunku parengti ekonominę ir socialinę strategiją benamystės problemai spręsti. Komitetas pasisako už tai, kad statistiniai duomenys būtų pagrįsti benamystės apibrėžtimi, kurią suformulavo FEANTSA. Komitetas tikisi, kad ši užduotis bus netrukus pavesta Komisijai;

36. Komiteto nuomone, benamystė, būdama esmine būtinybe, pažeidžia pagrindines žmogaus teises ir orumą bei teisę pačiam spręsti, kaip gyventi. Benamystė labiausiai pažeidžia vaikus, kurie dažnai neturi galimybių pakeisti savo padėtį. Todėl Komisija turėtų išnagrinėti, ar valstybės narės negalėtų nacionaliniu lygiu nustatyti tam tikrų garantijų, kad vaikai iki 18 m. netaptų benamiais. Reikėtų taip pat apsvarstyti, ar šios garantijos neturėtų būti taikomos ir specialių poreikių turintiems asmenims;

37. dar kartą reikia pabrėžti, kad būsto neturėjimas jau savaime yra problema. Reikėtų geriau viešinti teigiamus eksperimento „Housing First“ (svarbiausia būstas) rezultatus ir pasirūpinti, kad kartu su būsto pasiūla benamiams būtų teikiama ir parama, jiems reikalinga kitoms su jų padėtimi susijusioms problemoms spręsti;

38. įvairių iniciatyvų ir informacinių priemonių reikėtų imtis būsto savininkams įtikinti. Kovojant su benamyste reikia pabrėžti, kad visų žmonių orumas yra vienodai svarbus. Be to, būtinas bendras požiūris, kad kiekvienas žmogus nori pagerinti savo padėtį ir prisidėti prie visuomenės raidos. Būsto savininkai atlieka ypač svarbų vaidmenį užtikrinant, kad netrūktų būsto. Todėl reikėtų sukurti specialių paskatų, kad benamiams būtų suteiktas būstas;

39. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad labai svarbus yra asmenų, sprendžiančių su benamyste susijusias problemas, mokymas ir kvalifikacijos kėlimas. Šalyse, kuriose mokyklų, teisinės, sveikatos sistemų, psichologinės pagalbos, socialinės paramos ir policijos darbuotojai specialiai apmokomi, pastebima, kad daugiau priemonių imamas ankstyvajame benamystės etape. Kitam finansavimo struktūrinių fondų lėšomis laikotarpiui šiam tikslui turėtų būti skirti didesni ištekliai;

40. Komitetas pabrėžia vietos ir regionų valdžios institucijų prevencinio darbo svarbą, tačiau pažymi, kad reikalingos ir skubios priemonės. Reikia sudaryti galimybes laikinai apsirūpinti būstu. Tačiau nepriimtina tai, kai benamiai „užsibūna“ benamių nakvynės namuose. Kai kurios šalys yra parengusios strategiją, kurios tikslas – uždaryti viešuosius benamių nakvynės namus ir benamiams pasiūlyti jiems pritaikytus ir jų poreikius atitinkančius sprendimus. Šiuo požiūriu labai svarbu užkirsti kelią išskaldinimui;

41. vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų labiau remti savanorišką darbą visuomenės labui. Benamystė yra struktūrinė ir politinė problema, kuriai išspręsti reikalingos visų institucijų pastangos, tačiau svarbus vaidmuo tenka ir savanoriškoms organizacijoms. Reikėtų pagalvoti, kaip ES galėtų padėti didinti savanorių vaidmenį. 2011-aisiais, Europos savanoriškos veiklos metais, būtų galima ugdyti žmonių sąmoningumą šiuo svarbiu klausimu ir ištirti naujas bendradarbiavimo su savanoriškoms organizacijomis galimybes;

42. Komitetas siūlo ES lygiu sukurti specialią finansavimo programą nacionalinėms, vietos ir regionų pastangoms kovojant su benamyste remti ir parengti kokybės kriterijus. Reikia remti keitimąsi patirtimi, kad išteklių panaudojimas ir poveikis būtų

optimalus. Todėl Komitetas rekomenduoja skiriant europinį finansavimą ateityje labiau atsižvelgti į šią problematiką;

43. Komitetas siūlo vietos ir regionų lygiu sudaryti galimybes parengti programas benamiams į visuomenę ir darbo rinką integruoti ir skatinti darbdavius šiuos asmenis įdarbinti. Panašiai vietos ir regionų lygiu galėtų būti skatinama integracija remiant mokymo priemones, kuriomis siekiama padėti benamiams įsitvirtinti visuomenėje. Be to, reikėtų labiau viešinti šioje srityje sukauptą teigiamą patirtį;

44. šiam tikslui reikalingos struktūruotos priemonės informacijai apie benamystę rinkti ir skleisti;

45. Komitetas siūlo sukurti Europos kovos su benamyste centrą. Šis centras galėtų tapti koordinuojančia tarnyba, kurios šiuo metu trūksta. Pagrindinė centro užduotis būtų koordinavimas, tačiau centras galėtų prisidėti ir prie keitimosi žiniomis bei bendrų strategijų parengimo. Komitetas prašo Europos Komisiją išnagrinėti galimybes sukurti tokią tarnybą; šiaip tarnybai taip pat būtų pavesta įvertinti benamių padėtį valstybėse narėse. Centro tikslas būtų, keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, koordinuoti ir remti reformas valstybėse narėse. Vertėtų atkreipti dėmesį į tai, kad pastangos Bendrijos lygiu įgytų tikrą pridėtinę vertę, jei atvirojo koordinavimo metodas būtų taikomas socialinės apsaugos ir socialinės aprėpties srityse;

46. Komitetas mano, kad nuolat plečiasi moterų benamystės mastas, todėl reikia atsižvelgti į itin pažeidžiamos benamių moterų padėties socialinius, ekonominius ir su darbu susijusius aspektus. Atsižvelgti reikėtų ir į su paslaugų prieinamumu susijusias problemas, kurių tebekyla. Spręsti šį klausimą privalo konkrečiai valstybės narės.

2010 m. spalio 6 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

Nuomonė „Europos kaimynystės politikos, ypač Rytų partnerystės iniciatyvos įgyvendinimas. Moldovos Respublikos vietos ir regionų valdžios institucijų modernizavimas, reformos ir administraciniai gebėjimai“

(2011/C 15/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina pradėtą plataus užmojo reformų programą, kurios tikslas – sustiprinti demokratiją, rinkos ekonomiką ir teisinės valstybės principus, pradėtas derybas dėl naujosios asociacijos sutarties ir dialogą dėl vizų režimo liberalizavimo,
- pabrėžia, jog būtų prasminga, kad Komitetas konsultuotų ir kitas dvi temines platformas, kadangi jos apima sritis, kuriose privalo tiesiogiai dalyvauti vietos ir regionų valdžios institucijos (visų pirma 2 teminė platforma *Ekonominė integracija ir konvergencija su ES sektorių politika*),
- rekomenduoja, kad derybose dėl naujosios asociacijos sutarties, rengiant bandomąsias regionų plėtros programas ir regioninės plėtros politikos stebėsenos ir įvertinimo procese dalyvautų ir vietos ir regionų valdžios institucijos ir su jomis būtų konsultuojamasi. Todėl RK taip pat nori konstruktyviai prisidėti prie derybų dėl Europos Komisijos Regioninės politikos generalinio direktorato ir Statybų ir regionų vystymosi ministerijos susitarimo memorandumo ir jo pasirašymo,
- atkreipia dėmesį į tai, kad vietos valdžios institucijų finansinio savarankiškumo sustiprinimas yra svarbus būsimo Europos lėšų valdymo ir regioninio ir pasienio bendradarbiavimo stiprinimo veiksnys,
- pabrėžia, kad svarbu nuolat keistis patirtimi skatinant institucijų ir bendruomenių giminiavimosi projektus, mokymą, pažintinius vizitus ir Moldovos vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą regioninę politiką nagrinėjančių ES institucijų veikloje (narių arba stebėtojų teisėmis).

Pranešėjas: Alin Adrian Nica (RO/LDAE), Duceştii Noi savivaldybės meras

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. pažymi, kad 2009 m. liepos mėn. įvykus pirmalaikiams Parlamento rinkimams ir pasikeitus vyriausybei, Moldovos Respublikoje buvo pradėta plataus užmojo reformų programa, kurios tikslas – sustiprinti demokratiją, rinkos ekonomiką ir teisinės valstybės principus ir tokiu būdu pradėti laipsniško artėjimo prie ES procesą. Naujos politinės realijos ir Moldovos Respublikos vyriausybės siekis įgyvendinti reformas, kad šalis atitiktų Europos standartus, atveria naujas ES ir Moldovos vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo galimybes;

2. teigiamai vertina 2010 m. sausio mėn. pradėtas derybas dėl naujosios asociacijos sutarties, kuri pabrėš ES ir Moldovos bendradarbiavimo svarbą ir suartins šias dvi sutartis šalis. Naujoji sutartis bus platesnio užmojo ir peržengs tradicinio ES ir Moldovos bendradarbiavimo ribas. Jis padės skatinti politinį dialogą, ekonomikos vystymąsi ir didesnę Moldovos Respublikos piliečių gerovę. Asociacijos sutartyje bus numatyta sukurti glaudžią ir visapusišką laisvosios prekybos zoną, kuri ilgainiui Moldovai sudarys sąlygas ekonomiškai integruotis į ES rinką, šiuo tikslu plėsti prekybos santykius ir daugiau investuoti, o tai paskatins vietos ir regionų lygmens ūkio veikėjus aktyviau bendradarbiauti;

3. teigiamai vertina pradėtą dialogą dėl vizų režimo liberalizavimo, kuris ilgainiui leistų Moldovos piliečiams be vizų keliauti Šengeno erdveje. Tuo pat metu Komitetas labai naudingą laiko Rumunijos ir Moldovos Respublikos pasirašytą vietinio pasienio susisiekimo susitarimą, įsigaliojusį 2010 m. kovo mėn., kuris leidžia Moldovos piliečiams, gyvenantiems 50 km atstumu nuo Moldovos ir Rumunijos valstybinės sienos, keliauti tokį patį atstumą nuo sienos Rumunijos teritorijoje. Komiteto nuomone, šis susitarimas paskatins aktyvesnius žmonių ryšius ir vietos valdžios institucijų santykius prie ES išorės sienos su Moldova. Tai didelis žingsnis į priekį siekiant įveikti administracines kliūtis, trukdančias kurti pasienio partnerystes;

4. remia kovo 24 d. Briuselyje pradėtą programą „Perkurk Moldovą“ (angl. *Rethink Moldova*), kurioje pristatoma strateginė vizija svarbiausioms Moldovos Respublikos sritims reformuoti, taip pat nustatyti vidutinės trukmės laikotarpio (2011–2013 m.) vystymosi prioritetai, pagrįsti trimis pagrindiniais principais: atsakingu valdymu, ekonomikos atgaivinimu bei vystymu ir investicijomis į žmogiškąjį kapitalą;

5. pažymi, kad Europos Komisija pasiūlė Regionų komitetui dalyvauti 1 teminės platformos (*Demokratija, geras valdymas ir stabilumas*) ir 4 teminės platformos (*Žmonių ryšiai*) veikloje. Tačiau būtų prasminga, kad Komitetas konsultuotų ir kitas dvi

temines platformas, kadangi jos apima sritis, kuriose privalo tiesiogiai dalyvauti vietos ir regionų valdžios institucijos. Kaip itin svarbų pavyzdį galėtume pateikti bendradarbiavimą su Moldova regioninės politikos srityje, pagrįstą ES sanglaudos politikos įgyvendinimo geriausia praktika (2 teminė platforma *Ekonominė integracija ir konvergencija su ES sektorių politika*);

6. norėtų, kad ši nuomonė savo iniciatyva padėtų Moldovos Respublikoje skatinti vietos ir regionų lygmens demokratiją ir suteiktų naują impulsą imtis konkrečių veiksmų įgyvendinant Europos kaimynystės politikos iniciatyvas ir, visų pirma, Rytų partnerystės iniciatyvą. Šioje nuomonėje esminis dėmesys sutelkiamas į galimybes rasti bendrų problemų sprendimus ir užtikrinti aktyvesnę ES ir Moldovos vietos ir regionų valdžios institucijų regioninį ir pasienio bendradarbiavimą;

7. pažymi, kad plėtojant santykius su ES, Moldovos Respublikos vietos ir regionų valdžios institucijos turi daugiau konkurencinių pranašumų nei analogiškos kitų Rytų partnerystės šalių institucijos, atsižvelgiant į šios šalies geografinį artumą ES, nacionalinės teritorijos dydį ir centrinės vyriausybės atvirumą Europos teritoriniam bendradarbiavimui. Vadovaujantis tradicijomis, susiklosčiusiomis įgyvendinant įvairias Europos kaimynystės politikos priemones (pavyzdžiui, 2007–2013 m. Moldovos, Rumunijos ir Ukrainos pasienio bendradarbiavimo programą), ir turint omenyje tai, kad ši šalis nedidelė, visa Moldovos Respublikos teritorija ir visos šios šalies vietos ir regionų valdžios institucijos tenkina reikalavimus, keliamus pagal pasienio partnerystės programas finansuojamiems projektams įgyvendinti. Šios tradicijos savaime pradėtos taikyti ir Rytų partnerystės iniciatyvoms, kuriomis siekiama užtikrinti teritorinę sanglaudą prie ES išorės sienos;

8. teigiamai vertina tai, kad vienas iš penkių strateginių prioritetų, nurodytų Moldovos Respublikos vyriausybės 2009–2013 m. darbo programoje „Integracija į Europą: laisvė, demokratija ir gerovė“, yra valdžios decentralizavimas ir vietos savivalda. Komitetas tikisi, kad Moldovos Respublikos vidaus reformų programoje decentralizacija yra neatšaukiamas politinis sprendimas;

9. mano, kad svarbu užtikrinti, jog 2011 m. vasarą planuojami visuotiniai vietos valdžios rinkimai būtų organizuojami vadovaujantis Europos vietos demokratijos principais siekiant laipsniškai ir reikšmingai pagerinti vyriausybės ir rinkimus organizuojančių institucijų darbą palyginti su 2007 m. vietos valdžios rinkimais, kuriuos tarptautinė bendruomenė įvertino kaip laisvus, tačiau buvo užfiksuota pažeidimų;

Sprendimų priėmimo procesas ir pagrindiniai prioritetai vietos ir regionų lygiu

10. atkreipia dėmesį į tai, kad Moldovos Respublikos vyriausybė pradėjo svarstymų procesą dėl vietos ir regionų savivaldos modernizavimo ir pertvarkymo būtinybės. Siekiama užtikrinti tikrą administracinį ir fiskalinį decentralizavimą, tobulinti vietos ir regionų lygmens finansinio subalansavimo ir išteklių paskirstymo politiką, išplėsti vietos administracijų mokesčių bazę, skatinti viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystę viešųjų paslaugų vystymo srityje ir ugdyti subnacionalinių valdžios institucijų administracinius gebėjimus;

11. atsižvelgiant į pastarojo meto santykių su ES raidą, rekomenduoja, kad derybose dėl naujosios asociacijos sutarties dalyvautų ir vietos ir regionų valdžios institucijos ir su jomis būtų oficialiai konsultuojamasi. Šios konsultacijos galėtų būti vykdomos kaip nehierarchinis, struktūruotas ir nuolatinis dialogas su vietos ir regionų valdžios institucijomis, derintis dėl kiekvieno būsimo asociacijos sutarties straipsnio, tiesiogiai susijusio su viešojo administravimo vietos lygmeniu (būtent, vidaus reforma, turizmas, žemės ūkis ir kaimo plėtra, švietimas, ugdymas ir jaunimo reikalai, pasienio ir regioninis bendradarbiavimas, institucinių gebėjimų vystymas ir kt.). Šiuo metu vietos ir regionų valdžios institucijos ir jų asociacijos nėra įtrauktos į derybose dalyvaujančių institucijų sąrašą, nurodytą abiejų šalių bendru sutarimu patvirtintoje organizacinėje struktūroje;

12. palankiai vertina tai, kad 2010 m. gegužės 20 d. buvo įsteigtas specialusis parlamentinis komitetas, kuriam pavesta iš dalies pakeisti ir papildyti teisės aktus, susijusius su decentralizavimo procesu ir vietos savivaldos stiprinimu. Jam taip pat suteikti specialūs įgaliojimai tęsti priemones, kuriomis siekiama veiksmingai įgyvendinti konstitucinius vietos savivaldos ir viešojo administravimo decentralizavimo principus, griežtai laikantis Europos vietos savivaldos chartijos nuostatų. EESRK pritaria šio komiteto siekiui atlikti išsamų teisinės sistemos tyrimą, apimančių visus vietos ir regionų valdžios institucijų veiklos aspektus, padėsiantį įgyvendinti visišką decentralizaciją (įskaitant ir sektorių lygmenį) švietimo, sveikatos, socialinės apsaugos, aplinkos, teisėtvarkos ir kitose srityse. Komitetas tikisi, jog reformų priemonės, skirtos vietos savivaldai stiprinti, bus įvykdytos laiku, kad visi įgyvendinimo mechanizmai galėtų pradėti veikti nuo 2011 m. vasarą įvyksiančių visuotinių vietos valdžios rinkimų;

13. mano, jog būtina plėtoti atvirą ir nuolatinį dialogą su nacionalinėmis vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijomis, kad visi suinteresuotieji subjektai pasiektų bendrą sutarimą dėl teisingos krypties artimiausioje ateityje. Komitetas palankiai vertina tai, kad neseniai buvo imtasi veiksmų siekiant suvienyti vietos ir regionų valdžios institucijas į vieną nacionalinę apolitišką asociaciją, kuri atstovautų vietos ir regionų bendruomenėms plėtojant santykius su centrine valdžia. Komitetas ragina Moldovos valdžios institucijas ištirti galimybę suteikti

vietos ir regionų valdžios institucijoms teisėkūros iniciatyvos teisę. Jis rekomenduoja pastangas reformuoti centrinę administraciją suderinti su vietos ir regionų valdžios institucijų reforma, nes tai būtų palankus metas nuspręsti, kokios sritys lieka centrinės vyriausybės kompetencijoje, o kokios jų – skiriant atitinkamą finansavimą – gali būti pavestos arba net (jeigu bus išugdyti administraciniai gebėjimai) perduotos subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos savarankiškai, sistemingai ir tvirtai nevaldydamos savo pačių vietos finansų, neišvengiamai praranda savo gebėjimus prisiimti visą atsakomybę už Europos lėšų valdymą, kuriam reikia atitinkamų administracinių bei strateginio planavimo gebėjimų ir pakankamai lėšų, kad vietos valdžios institucijos galėtų skirti savo finansinį įnašą. Komitetas pažymi, jog atsižvelgiant į tai, kad ES kaimyninių šalių vietos ir regionų bendruomenėms skirtų programų vaidmuo nuolat didėja, vietos valdžios institucijų finansinio savarankiškumo sustiprinimas yra svarbus veiksnys ES ir Moldovos Respublikos vietos valdžios institucijų regioninio ir pasienio bendradarbiavimo procese, kurio tikslas – rasti bendrų problemų sprendimus;

15. susidomėjęs laukia, kada bus įdiegta skaidri, teisinga ir patikima vietos lygmens viešųjų finansų valdymo sistema, kuriai bus būdingi šie dalykai: nebeliks sustabarėjusios praktikos ir favoritizmo, t. y. nesubalansuotos sistemos, kai biudžeto lėšos vietos bendruomenėms paskirstomos netolydžiai; bus panaikinta galimybė daryti įtaką kitų administracinių lygmenų sukauptų pajamų struktūrai; įgyvendinant vietos biudžeto sudarymo procesą, vietos valdžios institucijoms bus suteikta daugiau savarankiškumo, užtikrinant joms atitinkamų išteklių valdymą ir galimybę nustatyti savo pačių mokesčius (šios priemonės leis joms savarankiškai tvarkyti savo finansus ir, netiesiogiai, padės kurti vietos ūkio vystymo politiką); vietos valdžios institucijoms bus skiriama pakankamai lėšų, kad jos galėtų įgyvendinti valstybės joms perduotus įgaliojimus; finansinio subalansavimo procedūros taps tikromis pagalbos nepalankioje padėtyje esančioms bendruomenėms priemonėmis; lėšos bus skirstomos skaidriai, todėl visoms vietos valdžios institucijoms finansų valdymas taps labiau nuspėjamas; vietos lygmens finansinis savarankiškumas bus apsaugotas nuo aukštesnių lygmenų valdžios institucijų kišimosi;

16. nurodo, kad aiškiai apibrėžtos vietos valdžios institucijų ir centrinės valdžios kompetencijos stoka trukdo vykdyti decentralizacijos procesą, o iš dalies sutampančios skirtingų viešojo administravimo lygmenų atsakomybės sritys turi neigiamo poveikio viešųjų paslaugų kokybei. Komitetas tikisi, jog šioje srityje įgyvendinamos reformos užtikrins, kad ištekliai proporcingai atitiktų suteikiamus įgaliojimus. Jis pabrėžia, kad vietos valdžios institucijoms įgaliojimai gali būti perduoti tik tokiu atveju, jeigu šalys laikomos lygiavertėmis, padengiamos visos išlaidos ir užtikrinama teisinė vietos autonomijos apsauga. Komitetas mano, kad vietos valdžios institucijoms valstybės perduotų įgaliojimų administracinė kontrolė negali tapti centrinės vyriausybės vykdoma vietos valdžios institucijų priežiūra;

Pasienio ir regioninis bendradarbiavimas

17. pritaria nuomonei, kad Moldovos Respublika turi atidžiai stebėti pastarojo meto diskusijas dėl Europos erdvinės plėtros politikos, prasidėjusias įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, kurioje aiškiai įteisinta nauja teritorinės sanglaudos koncepcija. Gali būti, kad ši politika, kuri yra ES teritorinės politikos ir sanglaudos politikos simbiozė, nuo 2013 m. turės tiesioginio poveikio šalims partnerėms ir sudarys sąlygas vietos ir regionų valdžios institucijoms aktyviau bendradarbiauti įgyvendinant Europos kaimynystės politiką;

18. su pasitenkinimu pažymi, kad Moldovos Respublika neseniai baigė kurti regionų plėtros teisinę ir institucinę sistemą, panašią į ES valstybių narių sistemas. Komitetas palankiai vertina tai, kad buvo nustatyti 6 besivystantys regionai, t. y. funkciniai teritoriniai vienetai, kuriais remiantis bus planuojama, vertinama ir įgyvendinama regionų plėtros politika vadovaujantis ES teritorinių vienetų statistine nomenklatūra (NUTS). Jis pritaria įsteigta Nacionalinei regionų plėtros koordinavimo tarybai ir Nacionaliniam regionų plėtros fondui, kuriam kasmet skiriama 1 proc. valstybės biudžeto pajamų (apie 8 milijonai EUR 2010 m.). Jis taip pat pabrėžia, kad fondas lėšas skirsto pagal skaidrų ir patikimą regionų plėtros finansavimo mechanizmą;

19. susidomėjęs laukia, kada paaiškės, kokį vaidmenį besivystančiuose regionuose atliks neseniai sukurtos Regionų plėtros agentūros, kurių paskirtis – koordinuoti vystymosi tikslais regionuose vykdomą veiklą ir įgyvendinti regionų plėtros projektus, kuriais siekiama tvaraus ekonomikos augimo regionų lygiu. Komitetas rekomenduoja ugdyti Regionų plėtros tarybą, kurioms vienodomis teisėmis priklausau, pirma, vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai ir, antra, privačiojo sektoriaus ir pilietinės visuomenės atstovai, funkcinis gebėjimas ir pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos visapusiškai dalyvautų regioninės plėtros politikos stebėsenos ir vertinimo procese;

20. atsižvelgdamas į tai, kad Moldovoje jau įdiegta regionų vystymuisi būtina praktinė ir institucinė sistema, atitinkanti Europos standartus, rekomenduoja parengti bandomąsias regionų plėtros programas, kurių pagrindą sudarytų energetikos ir transporto tinklų (įskaitant geležinkelį) sujungimas su ES tinklais, vietiniai infrastruktūros poreikiai, žmogiškasis kapitalas ir MVĮ, kaip apibrėžta ES sanglaudos politikoje. Komitetas pabrėžia, kad būtų tikslinga šiuos projektus visų pirma orientuoti į nepalankioje padėtyje esančias sritis ir didesnių ekonomikos augimo ir vystymosi poreikių turinčius regionus;

21. turėdamas omenyje tai, kad regioninio vystymosi institucijos jau veikia visu pajėgumu, rekomenduoja iškelti sąlygą, kad

Nacionaliniam regionų plėtros fondui būtų pavesta administruoti dalį finansinės paramos kaimo plėtrai, kurią ES skirs Moldovos Respublikai 2010 m.;

22. mano, kad pagrindinis regionų plėtros projektų finansavimo šaltinis – tai pasienio bendradarbiavimo iniciatyvos, įgyvendinamos pagal Europos kaimynystės politiką (2007–2013 m. Moldovos, Rumunijos ir Ukrainos pasienio bendradarbiavimo programa, 2007–2013 m. bendroji Juodosios jūros baseino veiklos programa) ir euroregionų, kuriems priklauso Moldova, bendradarbiavimo priemonės (tai Žemutinio Dunojaus (Rumunija, Moldova ir Ukraina), Sireto, Pruto ir Dniestro (Moldova ir Ukraina), Aukštutinio Pruto (Rumunija, Moldova ir Ukraina) euroregionai). Siekiant įkvėpti daugiau pasitikėjimo, neseniai buvo pradėta iniciatyva sukurti Dniestro euroregioną (Moldova ir Ukraina), apimančią ir kairiojo Dniestro kranto savivaldybes, kurios nepavaldžios Kišiniovo regionui. Nepaisant keleto išimčių, Centro, Šiaurės ir Pietų besivystančių regionų ribos atitinka šiems trims euroregionams priklausančių Moldovos administracinių teritorinių vienetų sienas. Dėl pasienio partnerystės reikėtų atkreipti dėmesį į problemas, susijusias su administracinėmis kliūtimis (mokesčiai, vizų režimas) ir ribotais vietos ir regionų valdžios institucijų gebėjimais atrinkti ir parengti kokybiškus projektus;

23. laikosi nuomonės, kad skubios vietos ir regionų administracinių lygmenų reformos darbotvarkę turi papildyti nuolatinis keitimasis patirtimi, kad būtų galima pritaikyti ES valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų geriausios praktikos pavyzdžius. Kad keistis žiniomis būtų paprasčiau, reikėtų plėtoti aktyvesnius ryšius ir skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas įvairiais būdais bendradarbiauti: institucijų ar bendruomenių giminiavimosi projektai, mokymas, pažintiniai vizitai, Moldovos nacionalinių vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijų narystė ES subnacionalinių valdžios institucijų atstovų asamblėjose arba dalyvavimas jose stebėtojų teisėmis. Nors tokia veikla jau kuris laikas vykdoma *ad hoc* pagrindu, būtina ją susisteminti remiantis vietos ir regionų valdžios institucijoms skirta plataus masto institucinių gebėjimų ugdymo ir geros praktikos pavyzdžių įsisavinimo programa. Tuo pat metu reikia pagirti iniciatyvą parengti bendrąjį Moldovos ir ES valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo susitarimą, kuris būtų pagrįstas naujosios asociacijos sutarties nuostatomis;

24. ragina vesti derybas ir pasirašyti Europos Komisijos Regioninės politikos generalinio direktorato ir už regionų plėtros politikos įgyvendinimą atsakingos Moldovos institucijos (Statybų ir regionų vystymosi ministro) susitarimo memorandumą, kuriuo siekiama skatinti dialogą regioninės politikos ir regionų bendradarbiavimo (įgyvendinant Rytų partnerystės iniciatyvą) srityje ir ugdyti nacionalinio ir regionų lygmens administracinius gebėjimus regionų plėtros srityje;

25. skatina stiprinti institucinius gebėjimus ir kurti institucijų giminiavimosi projektus, kuriuose dalyvautų neseniai įsteigtos Moldovos regionų plėtros agentūros ir panašios ES agentūros. Tai galėtų būti daroma ir nevyriausybinėse struktūrose (Europos regioninės plėtros agentūrų asociacijoje EURADA) ir vietos bei regionų valdžios institucijų asociacijose, pavyzdžiui, neseniai

įsteigtame vietos savivaldos kongrese (Moldovos vietos valdžios institucijų kongrese). Komitetas siūlo ištirti galimybę leisti Moldovos Respublikos vietos ir regionų valdžios institucijoms stebėtojų teisėmis dalyvauti regioninę politiką nagrinėjančių ES institucijų veikloje (Regionų komitete, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitete).

2010 m. spalio 6 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

Nuomonė „Vietos ir regionų valdžia Gruzijoje. Gruzijos ir ES bendradarbiavimo plėtojimas“

(2011/C 15/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- laikosi nuomonės, kad ES labai svarbus Gruzijos politinis stabilumas, ekonominis vystymasis ir aukštas Gruzijos gyventojų gyvenimo lygis. Vis dėlto palaikyti kuo glaudesnius tarpusavio santykius su Gruzija labiau nei bet kada anksčiau tapo svarbu dėl Juodosios jūros sinergijos programos;
- palankiai vertina susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo su Gruzija pasirašymą, nes tai ES atvirumo Gruzijos piliečiams ženklas;
- ragina Gruzijos vyriausybę savo teisės aktus priderinti prie Europos savivaldos chartijos ir regionų valdymo sistemą pertvarkyti taip, kad ji skatintų vystymąsi. Labai svarbu teisiškai apibrėžti regiono kaip šalies teritorinio vieneto funkcijas ir įvardyti regionų valdžios institucijų kompetencijos sritis;
- ragina imtis veiksmų, kad Gruzijos vietos ir regionų atstovai kartu su centrinės valdžios atstovais būtų kuo anksčiau įtraukiami rengiant susitarimus, ataskaitas ir veiksmų planus, susijusius su ES ir Gruzijos dvišaliais santykiais;
- siūlo Rytų partnerystėje numatyti tikrą teritorinį matmenį, todėl ragina ES valstybes nares ir šalis partneres, tarp jų ir Gruziją, pasirašyti daugiašalį susitarimą dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) Rytų partnerystės regione, kuriam priklauso Gruzija. ETBG galėtų padėti pagerinti Gruzijos ir ES valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą ir tarptautinius santykius, paskatinti jas keistis patirtimi, o žmones – megzti asmeninius ryšius.

Pranešėjas: Jacek Protas (PL/ELP), Varmijos Mozūrų vaivadijos maršalka

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Strateginiai ES ir Gruzijos santykių iššūkiai

1. patvirtina, kad pagrindinis ES tikslas Gruzijoje – remti taiką, saugą ir stabilų valdymo modelį, kuris padėtų plėtoti gerus kaimynystės santykius ir užtikrintų stabilumą regione, puoselėtų europines vertybes, o Pietų Kaukaze ir santykiuose su ES skatintų institucinį ir teisinį bendradarbiavimą;

2. mano, kad pirmenybė ES ir Gruzijos santykiuose turi būti teikiama demokratinėms reformoms, teisinės valstybės principų įtvirtinimui ir geram valdymui tiek nacionaliniu, tiek vietos lygiu;

3. laikosi nuomonės, kad ES labai svarbus Gruzijos politinis stabilumas, ekonominis vystymasis ir aukštas Gruzijos gyventojų gyvenimo lygis. Vis dėlto palaikyti kuo glaudesnius tarpusavio santykius su Gruzija labiau nei bet kada anksčiau tapo svarbu po paskutiniojo ES plėtros etapo, kai į ES įstojo Rumunija ir Bulgarija, kurių krantus, kaip ir Gruzijos, skalauja ta pati jūra, ir ypač dėl Juodosios jūros sinergijos programos;

4. palankiai vertina susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo su Gruzija pasirašymą, nes tai ES atvirumo Gruzijos piliečiams ženklas;

5. palankiai vertina Gruzijos išiliejimą į Europos kaimynystės politiką ir Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę bei jos įtraukimą į Rytų partnerystę; tikisi, kad šios iniciatyvos padės pagrindus gilesniems ES ir Gruzijos santykiams;

6. pabrėžia, kad Rytų partnerystės iniciatyva, kurios imamasi vykdamas Europos kaimynystės politiką, yra reikšminga. Komitetas pritaria Gruzijos tikslams laikytis teisinės valstybės principų, gero valdymo reikalavimų, gerbti ir ginti mažumas, vadovautis rinkos ekonomikos ir tvaraus vystymosi dėsniais;

7. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija pakvietė Regionų komitetą prisijungti prie Rytų partnerystės iniciatyvos ir dalyvauti teminių demokratijos, gero valdymo ir stabilumo bei žmonių tarpusavio ryšių platformų darbe;

8. pabrėžia, kad Europos kaimynystės politika sumanyta norint įveikti Europą dalijančią liniją ir tai daryti laipsniškai plečiant geografinę demokratijos, gerovės ir saugumo ribas;

9. ragina ES ir Gruziją pasinaudoti turtinga naujųjų ES valstybių narių patirtimi ir žiniomis, kurias jos sukaupė ekonominių ir socialinių reformų laikotarpiu vykdydamos porines, darbuotojų delegavimo ir kitas paramos programas;

10. pažymi, kad, norint išvengti ES veiksmų dubliavimo, iniciatyvas ir programas reikia tarpusavyje derinti ir susieti visus vykdomus projektus ir priemones;

11. atsižvelgdamas į 2010 m. gegužės mėn. įvykusius vietos rinkimus, palankiai vertina pažangą siekiant tarptautinių standartų, tačiau pabrėžia, kad tam tikri trūkumai išlieka nepašalinti. Konkrečiai kalbant, nors visuotiniai rinkimai buvo surengti skaidriai, įtraukiai ir profesionaliai ir daug geriau nei anksčiau (o tai rodo, kad valdžios institucijos bando šalinti ankstesnius trūkumus), išlieka abejonių dėl rinkėjų mobilizacijos, vienodų sąlygų kai kuriems kandidatams sudarymo ir kartais neaiškios ribos tarp valstybės finansuojamos vyriausybės veiklos ir partijų politinės veiklos;

Vietos valdžios vystymosi prioritetai

12. mano, kad Gruzijoje įgyvendinant Europos kaimynystės politikos tikslus nepaprastai svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms. Šios institucijos pirmiausia prisideda prie vietos vystymosi, vietos ekonominių santykių gerinimo, žmogaus ir pagrindinių teisių apsaugos, sudaro judumui palankias sąlygas ir padeda užmegzti tarpusavio ryšius;

13. rekomenduoja valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijoms su Gruzijos vietos valdžia sudaryti susitarimus, pagal kuriuos būtų tiesiogiai bendradarbiaujama, keičiamasi patirtimi ir užtikrinamas judumas – taip norima paskatinti keistis žiniomis ir pagalba vietos ir regionų lygiu vystymosi srityje;

14. pabrėžia, kad vietos valdžios galių stiprinimas Gruzijoje yra vienas prioritetinių klausimų. Regionų komitetas mano, kad administraciniam vietos valdžios gebėjimams didinti reikėtų skirti daugiau išteklių. To būtų galima siekti Rytų partnerystės iniciatyvoje siūlomomis priemonėmis, pasitelkiant Visuotines institucijų kūrimo programas (angl. *Comprehensive Institution-Building Programmes*), tarp kurių yra porinės programos, aukšto lygio konsultacijos, mokymo ir darbuotojų mainų programos, stažuotės ir stipendijos profesiniam mokymui. Be to, labai svarbu padėti Gruzijai sukurti akademinę bazę, kuri reikalinga tyrimams vietos valdžios ir regioninio vystymosi srityje atlikti;

15. rekomenduoja Gruzijai, pasitelkus praktinę ES pagalbą, modernizuoti savo vietos valdžios institucijų administravimo standartus ir pagerinti administracinius gebėjimus. Šio tikslo reikėtų siekti stiprinant ir gilinant politinį dialogą, žmonių tarpusavio ryšius ir porines priemones, taip pat politinėse ir socialinėse reformose dalyvaujantiems partneriams iš ES ir Gruzijos keičiantis geriausia praktika;

16. ragina Gruzijos vyriausybę savo teisės aktus priderinti prie Europos savivaldos chartijos ir regionų valdymo sistema pertvarkyti taip, kad ji skatintų vystymąsi. Labai svarbu teisiškai apibrėžti regiono kaip šalies teritorinio vieneto funkcijas ir įvardyti regionų valdžios institucijų kompetencijos sritis;

17. džiaugiasi, kad Gruzijos valdžios institucijoms vos per ketverius naujo vietos valdymo modelio gyvavimo metus pavyko nemažai pasiekti. Joms pavyko sukurti veiksmingesnį ir skaidresnį vietos valdžios finansavimo modelį, tęsti vietos infrastruktūros atstatymo darbus ir skatinti vietos bendruomenes būti aktyvesnėmis. Nuveikta iš tiesų nemažai, tačiau darbo laukia ir ateityje;

18. ragina Gruzijos valdžios institucijas pagalvoti, ar nevertėtų ateityje, kai vietos valdymas Gruzijoje įsitvirtins, sukurti žemesnį vietos valdžios lygmenį arba padidinti savivaldybių skaičių. Komiteto nuomone, vietines problemas daug greičiau ir veiksmingiau galima išspręsti imantis veiksmų žemiausiu – vietos valdžios – lygiu, be to, tai didina vietos gyventojų aktyvumą ir skatina juos jausti didesnę atsakomybę už bendrus projektus. Regionų komitetas taip pat siūlytų pagalvoti, ar nevertėtų ir regionų lygiu sukurti savivaldos institucijų;

19. palankiai vertina tai, kad naujomis įstatyminėmis priemonėmis, kurios buvo priimtos po 2010 m. vietos rinkimų, išplėstas savivaldybių tarybų, kaip vietos atstovaujamojo institucijų, kurių nariai renkami vietos lygiu, vaidmuo ir tuo pačiu susilpninta merų įtaka;

20. ragina Gruzijos valdžios institucijas patobulinti lėšų pervedimo vietos valdžiai ir šalies regioninio vystymosi reikmėms būdus. Komitetas ragina Regioninio vystymosi ministeriją šioje srityje prisiimti daugiau išpareigojimų ir apriboti išimtinę Finansų ministerijos kompetenciją, nes ji apie regionų poreikius nusimano mažiau nei šioje srityje besispecializuojančios įstaigos;

21. pažymi, kad Gruzijoje reikėtų decentralizuoti finansavimą. Daugumos vietos valdžios institucijų pajamos 90 proc. priklauso nuo biudžeto dotacijų;

22. ragina Gruzijos valdžios institucijas pataisyti šalies rinkimų kodeksą, kad šalies savivaldybių rinkimuose galėtų dalyvauti ir nepriklausomi kandidatai. Taip būtų galima depolitizuoti Gruzijos vietos valdžią ir padėti į ją įsilieti vietiniams lyderiams;

23. ragina Gruzijos valdžios institucijas pagalvoti, kaip vietos valdžios atstovus būtų galima labiau įtraukti į regioninio vystymosi strategijos ir kitų nacionalinių dokumentų, skirtų atskirai vietos valdžios institucijų vystymuisi, rengimo ir įgyvendinimo procesą;

24. ragina imtis veiksmų, kad Gruzijos vietos ir regionų atstovai kartu su centrinės valdžios atstovais būtų kuo anksčiau įtraukiami rengiant susitarimus, ataskaitas ir veiksmų planus, susijusius su ES ir Gruzijos dvišaliais santykiais, ypač su Europos kaimynystės politika, ir į Nacionalinės orientacinės programos rengimo ir įgyvendinimo procesą;

25. ragina Gruzijos vyriausybę sukurti dialogui ir konsultacijoms su vietos valdžia, socialiniais partneriais ir pilietine visuomene reikalingą bazę, t. y. įtraukti juos visus į ES bendradarbiavimo procedūras;

26. rekomenduoja pasirūpinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvautų įgyvendinant projektus visose keturiuose svarbiausiose srityse, kurios yra išvardytos 2007–2013 m. tarpvalstybinio bendradarbiavimo strateginiame dokumente:

— ekonominio ir socialinio vystymosi,

— aplinkosaugos, sveikatos apsaugos ir kovos su organizuotu nusikalstamumu,

— judėjimo per sieną,

— žmonių tarpusavio bendravimo.

Komitetas siūlo imtis smulkesnių projektų, kuriuose pirmenybė būtų teikiama bendro gyvenimo lygio gerinimui;

27. pabrėžia, kad negalima pamiršti vietos nevyriausybinių organizacijų ir vietos žiniasklaidos vaidmens – jos prižiūri ir stebi vietos valdžios institucijų darbą, kontroliuoja, ar skaidriai šios vykdo savo veiklą ir kokie yra jų darbo rezultatai. Žiniasklaida ir nevyriausybinių organizacijos analizuoja konkrečias vietos bendruomenių ir valdžios institucijų problemas ir aptaria jų sprendimo bei įgyvendinimo galimybes, todėl jų vaidmuo yra nepaprastai svarbus;

28. ragina Europos institucijas daugiau paramos skirti Gruzijos vietos nevyriausybiniams organizacijoms ir žiniasklaidai;

Regioninio vystymosi prioritetai

29. džiaugiasi, kad Europos Komisija 2011–2013 m. nacionalinėje orientacinėje programoje pripažino, jog pagalbos Gruzijai (gal net didesnės) ir toliau reikės regioninio vystymosi ir paramos žemės ūkiui srityse;

30. palankiai vertina tai, kad 2009 m. Gruzijoje buvo įsteigta Regioninio vystymosi ir infrastruktūros ministerija, tapusi svarbia ES partnere;

31. teigiamai vertina Gruzijos valdžios institucijų sprendimą siekiant pakelti šalies ekonomiką regioninį vystymąsi įvardyti kaip vieną savo politinių prioritetų. Komitetas vertina Gruzijos pastangas ir laimėjimus šioje srityje. Vis dėlto, Komiteto nuomone, ateityje dar reikės daug ką nuveikti, visų pirma skatinant plačiau taikyti požiūrį „iš apačios į viršų“;

32. ragina Gruzijos valdžios institucijas tęsti programą „Gruzija be skurdo“, kuri buvo pradėta prieš tai, kai 2008 m. išliepsnojo karinis konfliktas, ir toliau tobulinti pažeidžiamiausių gyventojų sveikatos draudimo sistemą. Skurdas tebėra opi Gruzijos problema, kurią reikėtų spręsti pasitelkus ES pagalbą;

33. ragina Gruzijos valdžios institucijas pasinaudoti ES pagalba ir pradėti energingą ir ryžtingą kovą su vis dar dideliu nedarbu, ypač kaimo vietovėse. Komitetas taip pat ragina kurti institucijas, kurios spręstų nedarbo problemas ir stengtųsi jį įveikti. Labai svarbu išspręsti atotrūkio tarp žmonių išsilavinimo bei įgūdžių ir realių darbo rinkos poreikių klausimą;

34. atkreipia dėmesį į tai, kad reikėtų toliau reformuoti ir vystyti Gruzijos žemės ūkį. Komitetas ragina Gruzijos valdžios institucijas sutarti dėl galutinių šalies žemės ūkio vystymo strategijos detalių, priimti šį dokumentą, valdžios institucijoms daugiau investuoti į žemės ūkį ir skatinti privačiojo sektoriaus investicijas. Tai labai svarbu, nes būtent kaimo vietovėse yra daugiausiai žemiau skurdo ribos gyvenančių Gruzijos piliečių;

35. vertina Gruzijos pastangas pagerinti savo statistinių tyrimų kokybę ir priimti naują statistikos įstatymą, kuriuo numatoma įsteigti statistikos tarnybą. Komitetas ragina ES institucijas ir valstybes nares padėti įgyvendinti šį įstatymą;

36. ragina ES institucijas ir valstybes nares padėti Gruzijai rengti ir vykdyti statistinius tyrimus ir kaupti šių tyrimų duomenis. Be regionų lygiu surinktų išsamių specialių duomenų geros regioninės politikos nesukursi, be tokių duomenų negalimas ir regioninis vystymasis;

37. prašo ES padėti Gruzijai parengti erdvinio planavimo sistemą;

38. atkreipia dėmesį į Gruzijai nepaprastai opų aplinkosaugos klausimą. Gamtiniai išteklių (vanduo, miškai, pajūris, kalnai, oras ir kt.) turi nepaprastai didelės reikšmės šalies ekonomikai. Komitetas rekomenduoja Gruzijai tęsti darbą, pradėtą rengiant gamtinės aplinkos strategiją ir aplinkosaugos kodeksą. Komitetas siūlo Gruzijoje, Europos Sąjungai aktyviai padedant, plėtoti aplinkosaugos ir tvaraus vystymosi politiką;

39. pažymi, kad reikia remti inovacijas Gruzijos moksle ir ekonomikoje. Komitetas ragina ES institucijas skirti dėmesio šiam klausimui;

40. siūlo Gruzijos valdžios institucijoms laikytis tvirtos vietos ekonomikos vystymo politikos ir mažųjų bei vidutinių įmonių vystymo regionų lygiu politikos. Padėtį šioje srityje galėtų pagerinti investicijos į vietos infrastruktūrą ir už mažas palūkanas teikiamos paskolos;

Regioninis bendradarbiavimas

41. mano, kad sprendžiant bendras problemas (pavyzdžiui, vandentvarkos, kovos su organizuotu nusikalstamumu, transporto, užsienio investicijų, energetikos, aplinkosaugos ir klimato kaitos srityse), didelės reikšmės turi regioninis bendradarbiavimas ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas;

42. ragina Gruzijos vietos valdžios institucijas skatinti Gruzijos regionus tarpusavyje bendradarbiauti ir dalyvauti tarptautinio bendradarbiavimo tinkluose. Todėl Komitetas prašo Gruzijos centrinės valdžios išspręsti šalies administracinio suskirstymo klausimą, apibrėžti regiono sąvoką ir regiono valdžios kompetencijos sritis;

43. džiaugiasi, kad imtasi Pietų Kaukazo integruoto sienų valdymo ir sudaryta nauja Kaukazo regioninio ekologinio centro valdyba. Komitetas pasisako už tolesnę Pietų Kaukazo kovos su narkotikais programos įgyvendinimą. Visos šios iniciatyvos labai prisideda prie regioninio bendradarbiavimo ir stabilumo skatinimo Pietų Kaukaze;

44. siūlo Rytų partnerystėje numatyti tikrą teritorinį matmenį, todėl ragina ES valstybes nares ir šalis partneres, tarp jų ir Gruziją, pasirašyti daugiašalį susitarimą dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) Rytų partnerystės regione, kuriam priklauso Gruzija. ETBG galėtų padėti pagerinti Gruzijos ir ES valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą ir tarptautinius santykius, paskatinti jas keistis patirtimi, o žmones – megzti asmeninius ryšius;

45. vadovaudamasis Europos Komisijos rekomendacijomis, imsis konstruktyvių veiksmų ir parengs glaudesnio valstybių narių ir Rytų partnerystės šalių, vietos ir regionų valdžios institucijų nuolatinio dialogo ir bendradarbiavimo planą, būtent kasmet organizuos ES ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferenciją;

46. pritaria Europos Komisijos nuomonei, kad Šiaurės dimensiją ir Juodosios jūros sinergiją reikia papildyti glaudesniu daugiašaliu bendradarbiavimu. Komitetas, norėdamas, kad būtų plėtojami dvišaliai ES ir Gruzijos santykiai, ragina derinti daugiašales Europos kaimynystės politikos iniciatyvas, pavyzdžiui, tokias kaip Juodosios jūros sinergija ir Rytų partnerystė;

Išskirtinė regionų, kuriuose gyvena tautinės mažumos, padėtis

47. teigiamai vertina tai, kad Gruzijos valdžios institucijos priėmė Nacionalinę integravimo strategiją, kurios vienas iš tikslų yra gerinti regionų, kuriuose gyvena tautinės mažumos, infrastruktūrą. Nepaisant to pažymi, kad tautinių mažumų teisių ir jų integravimosi klausimas tebekelia susirūpinimą;

48. pritaria Gruzijos valdžios institucijų pastangoms pakelti mažumų atstovų valstybinės kalbos žinių lygį ir į tautinių mažumų kalbas išversti mokyklų vadovėlius, iš kurių mokomasi pagal oficialią Gruzijos ugdymo programą. Tai geras būdas ugdymo sistemai visoje šalyje suvienodinti. Šioje srityje veiksmų reikia imtis nuolat ir jų turi būti daugiau, nes tai, jog tautinės mažumos nepakankamai gerai moka gruzinių kalbą, vis dar yra opi problema;

49. ragina ES institucijas ypač atidžiai išanalizuoti Gruzijoje pasitaikančios diskriminacijos etniniu ar religiniu pagrindu atvejus ir teikti bet kokią pagalbą (techninę, specializuotą, finansinę ir kt.), kurios reiktų kuriant teisinę ir institucinę bazę, kuri padėtų rūpintis mažumų teisėmis, jų pilietine integracija ir integravimusi į visuomenę;

50. ragina ES institucijas ir kitas Gruzijos reikalais besirūpinančias tarptautines organizacijas skleisti šviečiamojo pobūdžio informaciją, kuri plėstų Gruzijos tautinių ir religinių mažumų žinias teisės, politikos ir pilietybės klausimais;

51. ragina Gruzijos nacionalinės valdžios institucijas sukurti atitinkamas priemones, kurios neleistų mažumoms priklausančių gyventojų atskirti nuo šalies visuomeninio, politinio ir viešojo gyvenimo;

52. ragina Gruzijos valdžios institucijas parengti politiką, kurią pasitelkus būtų galima nustatyti realias mažumų problemas ir nedelsiant veiksmingai jas išspręsti aktyviai dalyvaujant visiems suinteresuotiesiems subjektams (visų pirma centrinės valdžios atstovams, vietos valdžiai ir mažumų grupėms, pilietinės visuomenės organizacijoms, privačiam sektoriui, vietos bendruomenėms ir tarptautinėms organizacijoms);

53. pabrėžia, kad, sprendžiant Gruzijos tautinių ir religinių mažumų klausimą nepaprastai svarbu iškiepyti bendros atsakomybės jausmą ir derinti vyriausybės, vietos valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų veiksmus;

Ypatinga regionų, kuriuose vyko konfliktas, padėtis

54. teigiamai vertina ES indėlį 2008 m. rugpjūčio mėn. nutraukiant Rusijos ir Gruzijos karinį konfliktą ir sprendžiant jo sukeltas problemas, taip pat pritaria ES stebėsenos misijos Gruzijoje sukūrimui ir pagalbos Gruzijai teikimui po karo;

55. mano, kad svarbu ir gerai, kad ES kartu su Jungtinėmis Tautomis ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija dalyvavo Ženevos derybose, kurios 2008 m. buvo pradėtos kaip forumas dialogui palaikyti ir tikintis išspręsti konfliktą;

56. palankiai vertina nuolatinį NATO ir Gruzijos bendradarbiavimą demokratinį, institucinių ir gynybos reformų srityje, kad Gruzija būtų pasirengusi galimai narystei NATO ir būtų labiau sustiprintas regiono stabilumas;

57. pabrėžia, kad ES ir toliau pripažįsta Gruzijos teritorinį vientisumą, jos sienų neliečiamybę ir tvirtai pasisako už tai, kad konfliktai būtų sprendžiami taikiai;

58. rekomenduoja ES stebėsenos misijai ir specialiajam ES įgaliotiniui Pietų Kaukaze ir toliau atidžiai stebėti, kaip įvykiai klostosi regionuose, kuriuose buvo įsiplieskęs konfliktas;

59. tikisi, kad Rusija laikysis 2008 m. rugpjūčio mėn. jos pačios pasirašytą konfliktą užbaigusiu susitarimų sąlygų ir sugrąžins savo karines pajėgas į tas pozicijas, kurias jos užėmė prieš prasidedant karo veiksams, bei panaikins draudimą ES stebėsenos misijai patekti į Abchazijos ir Pietų Osetijos teritoriją;

60. palankiai vertina tai, kad Gruzijos valdžios institucijos priėmė ir įgyvendina 2009–2012 m. nacionalinę šalies viduje perkeltų asmenų strategiją, kuri skirta visiems šalies viduje perkeltiems asmenims;

61. kaip teigiamą žingsnį vertina 2010 m. sausio mėn. Gruzijos vyriausybės patvirtintą „Valstybės strategiją dėl okupuotų teritorijų. Dalyvavimas bendradarbiaujant“ ir jos ketinimą pataisyti Okupuotų Teritorijų įstatymą, dėl kurio rimtų abejonių yra pareiškusi Europos Taryba;

62. tvirtai pasisako už tai, kad nuo neseniai vykusio konflikto nukentėjusiems regionams ir toliau būtų teikiama pagalba. Komitetas mano, kad papildomų lėšų reiktų visų pirma numatyti pagalbai pabėgėliams, šalies viduje perkeltiems asmenims, gyvenamųjų namų ir infrastruktūros atstatymui, vietos bendruomenių dialogui ir pasitikėjimo skatinimui;

Baigiamosios pastabos

63. atkreipia dėmesį į tai, kad nuo „rožių revoliucijos“, paskatinusios Gruzijoje permainas ir reformas, praėjo vos šešeri metai. Per šį laikotarpį šalis išgyveno karą ir pasaulinę ekonomikos krizę. Nors praėjo visai nedaug laiko ir nepaisant to, kad Gruzijai teko susidurti su sunkumais, jai pavyko padaryti nemenką pažangą kelyje į demokratiją, vystymąsi ir rinkos ekonomiką;

64. atkreipia dėmesį į tai, kad ES parama yra labai reikalinga Gruzijos vietos valdžios institucijoms, kurios veikia politiniu požiūriu nestabiliame regione, kuriame dažnai keičiasi valdžia ir kur nuo Sovietų Sąjungos žlugimo jau būta ne vieno ginkluoto ir įsisenėjusio konflikto. Gruzija priklauso etniniu, kalbiniu, religiniu ir istoriniu požiūriu labai nevienalyčiam regionui, iki šiol neturinčiam europiečio sąmonei įprastų demokratinių tradicijų. Štai kodėl Gruzijos savivaldos vystymui ir stiprinimui bei regioniniam vystymuisi būtinos investicijos – tai pakeltų žmonių gyvenimo lygį ir pastūmėtų į priekį Gruzijos demokratijos procesą. ES parama taip pat gali padėti skleisti europines vertybes ir didinti gruzinų tautos pasitikėjimą Europos Sąjunga;

65. Komitetas atkreipia dėmesį, kad Europos Sąjunga labai daug reikšmės teikia politiniam ir ekonominiam Gruzijos vystymuisi. Gruzija yra labai arti ES sienų, ji priklauso strategiškai svarbiam regionui, per kurį driekiasi energijos tiekimo kanalai ir kuris yra labai arti politiškai nestabilių regionų. Padėti Gruzijai judėti ES link turėtų būti vienas iš ES prioritetų.

2010 m. spalio 6 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

2011 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 100 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	770 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	300 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT